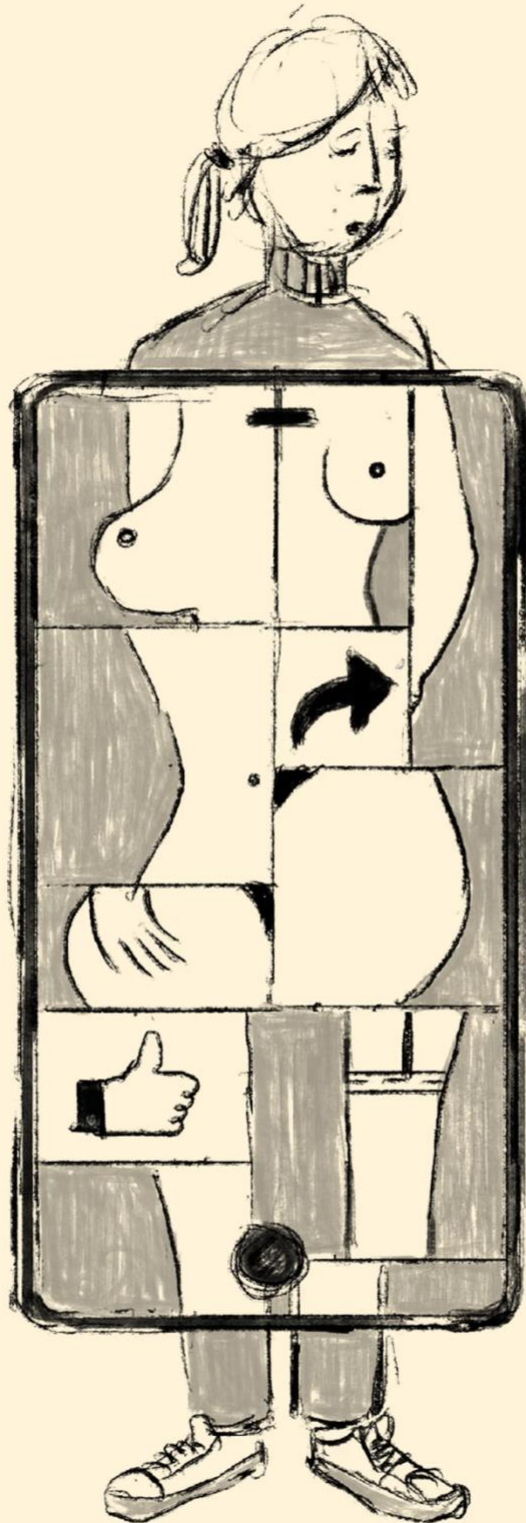

En kvalitativ undersøgelse af unges holdninger til **deepfake-nøgenbilleder**

Kandidatuddannelsen i kriminologi

Louise Ebbekær Andersen

Michaela Sørensen

Antal anslag: 182.852

Vejleder: Rasmus Munksgaard

Abstract

This thesis is a qualitative study of attitudes towards ‘deepfake nude images’ among young people aged 15-18. From a criminological perspective, it is relevant to examine the phenomenon of deepfake nude images, because the development of artificial intelligence (AI) creates new technological possibilities for committing non-consensual image-based sexual abuse. Therefore, this thesis will explore the problem of AI being misused to generate non-consensual nude images, and thereby becoming a non-consensual image-based sexual abuse.

This thesis is based on an inductive research approach and a qualitative research design. By adopting an inductive research strategy, we have approached the study openly and exploratively, focusing on what our empirical data reveals. The empirical data of the thesis consists of 5 focus group interviews with a total of 19 young people from different upper secondary educations. It has been advantageous to conduct focus group interviews because it has provided an insight into young people's attitudes towards deepfake nude images. Additionally, it has been a valuable tool for collecting data about the reasons behind young people's attitudes towards deepfake nude images and how these reasons are influenced by group interactions.

In the thesis we have come to the conclusion that young people in general are against deepfake nude images. Nevertheless, we assess that their opposition to deepfake nude images is not sufficiently strong since the focus groups express accepting attitudes towards the use of deepfake technology in certain contexts. As a result of this, we believe there is a need to strengthen young people's moral barriers in order to prevent the creation and dissemination of ‘ordinary’ non-consensual deepfakes and non-consensual deepfake nude images. Finally, to contribute to future focus on this challenge we suggest 4 preventive initiatives.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning til problemfelt.....	4
2. Problemfelt.....	5
2.1 Unges digitale liv	5
2.1.1 Unges sociale fællesskaber.....	5
2.1.2 Offline og online	6
2.1.3 Deling gennem digitale medier	6
2.2 Sexting: Definition og unge	7
2.3 Digitale sexkrænkelser: Ulovlig billeddeling	8
2.3.1 Definition på digitale sexkrænkelser.....	9
2.3.2 Lovgivning om ulovlig billeddeling.....	9
2.3.3. Omfang af ulovlig billeddeling	9
2.3.4 Konsekvenser ved ulovlig billeddeling	10
2.4 Introduktion til AI og dets potentielle kriminogene indflydelse	10
2.4.1 Artificial Intelligence (AI).....	11
2.4.2 AI-Crime (AIC).....	11
2.4.3 Deepfakes	12
2.4.3.1 Seksuelle deepfakes	13
3. Problemstilling: Hvad er unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder?	13
4. Eksisterende forskning: Sexting	16
4.1 Unges motivationer for at sexte	16
4.2 Dick pics.....	18
5. Kvalitativ Metode.....	20
5.1 Rekruttering: Målgruppe, udvælgelseskriterier og adgang til informanter	20
5.2 Forskningsspørgsmål.....	22
5.2.1 Indledende refleksioner: Den intellektuelle gåde	22
5.2.2 Udarbejdelse af forskningsspørgsmål	23
5.2.3 Hvad er forskningsspørgsmål?	23
5.2.4 Fra problemformulering til forskningsspørgsmål.....	23
5.2.5 Fra forskningsspørgsmål til interviewspørgsmål	26
5.3 Fokusgruppeinterviews	27
5.4 Metodiske refleksioner om fokusgruppens forløb	27
5.4.1 Refleksioner om interviewsituationen.....	27
5.4.2 Refleksioner om sammensætningen af fokusgrupperne.....	29
5.4.4.1 Vores rolle under interviewet.....	30
5.4.4.2 De unges roller under interviewet.....	31
5.4.4.3 Uformel social kontrol mellem de unge.....	32
5.5 Ethiske overvejelser	33
5.5.1 Forskningsetik: Samtykke, GDPR-regler og pseudonymisering	33
5.5.2 Ethiske overvejelser i interviewsituationen.....	34
5.6 Analysestrategi.....	35

6. Analyse	37
6.1 Unges erfaringer med og kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder	37
6.1.1 Unges erfaringer med og kendskab til deepfakes.....	38
6.1.2 Unges erfaringer med og kendskab til deepfake-nøgenbilleder.....	39
6.1.3 Delkonklusion	40
6.2 Unges holdninger imod deepfake-nøgenbilleder	40
6.2.1 Konsekvenser for den, som <i>bliver afbildet</i> på et deepfake-nøgenbillede.....	41
6.2.1.1 Usikkerhed på egen krop	41
6.2.1.2 Forestillingen om, at alle har set en nøgen	44
6.2.1.3 Magtesløshed og manglende kontrol	47
6.2.1.4 Delkonklusion.....	49
6.2.2 Konsekvenser for den, som <i>laver</i> et deepfake-nøgenbillede.....	50
6.2.2.1 'Os' og 'dem'	50
6.2.2.2 Social udstødelse.....	52
6.2.2.3 Delkonklusion.....	55
6.2.3 Samtykke, ulovlig billeddeling og digitale sexkrænkelser.....	55
6.2.3.1 Inddragelse af samtykke	55
6.2.3.2 Inddragelse af ulovlig billeddeling	57
6.2.3.3 Deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelser.....	59
6.2.3.4 Delkonklusion.....	62
6.3 Unges holdninger for deepfake.....	63
6.3.1 Delkonklusion	64
6.4 De unges uenigheder	65
7. Anbefalinger til forebyggelsesinitiativer mod skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder blandt unge.....	66
7.1 Hvorfor forebygge skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder blandt unge?	66
7.2 Fokus på unges offerforståelse i ikke-samtykkebaserede deepfakes	67
7.3 Mere oplysning om deepfake-nøgenbilleder	68
7.4 Kriminaliseringen af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder	70
7.5 Fortsæt med eksisterende forebyggende indsatser om digital dannelse og digitale krænkelser	71
8. Diskussion om begrænsninger ved specialet.....	72
8.1 Refleksioner om brugen af vignetter.....	72
8.1.1 Kønsspecifikke vignetter	73
8.2 Refleksioner om generaliserbarhed	74
8.2.1 Genkendelighed frem for generaliserbarhed	74
9. Konklusion	75
Litteraturliste.....	78

1. Indledning til problemfelt

Formålet med dette speciale er at undersøge holdninger til deepfake-nøgenbilleder blandt unge i alderen 15-18 år. Set fra et kriminologisk perspektiv er det relevant at beskæftige sig med deepfake-nøgenbilleder som fænomen, da udviklingen af kunstig intelligens (artificial intelligence (AI)) skaber nye teknologiske muligheder for at begå digitale sexkrænkelser. I dette speciale vil vi derfor kigge nærmere på en problemstilling om, at AI kan misbruges til at generere ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder og dermed blive en digital sexkrænkelse.

At AI kan misbruges til at generere ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder er den overordnede problemstilling. En underkategori til denne problemstilling er, at unge har fået et teknologisk redskab, hvor de kan bruge deepfake-teknologien til at generere ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder. Set i lyset af, at det er en udbredt og accepteret adfærd blandt nogle unge at sende, modtage og videredele nøgenbilleder (sexting), er det relevant at forstå unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder. Unges holdninger bidrager med viden om, hvorvidt misbrug af deepfake-teknologien til at generere ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder, er en ny afvigende adfærd, som kan blive accepteret blandt unge. Netop denne viden er vigtig for at klarlægge, om der er behov for forebyggelsesinitiativer, som kan oplyse og støtte unge i at bruge deepfake-teknologien på en hensigtsmæssig måde.

Inden vi yderligere kan rammesætte dette speciales problemstilling og problemformulering, er det relevant at få en grundlæggende forståelse for unges sociale liv, og hvilken betydning digitale medier har i deres liv. Vi vil derfor indledningsvist tydeliggøre, at unges online og offline liv er dybt sammenfiltrede, og at billeddeling via sociale medier er en måde at skabe og opretholde sociale relationer. Herefter vil vi fokusere på, at nogle unge sender og modtager samtykkebaserede nøgenbilleder og andre seksuelle billeder med jævnaldrende. Denne kommunikationspraksis betegnes som *sexting*. Vi vil uddybe, hvad sexting er, og hvordan denne praksis kan udvikle sig til en digital sexkrænkelse som ulovlig billeddeling. Endelig vil vi belyse, at AI har potentialet til at blive et kriminogenisk fænomen, og at deepfake-teknologien kan misbruges til at begå digitale sexkrænkelser ved at generere og videredele nøgenbilleder uden samtykke. Med afsæt i ovenstående perspektiver vil vi afslutningsvist præsentere specialets problemstilling og problemformulering.

2. Problemfelt

2.1 Unges digitale liv

I det følgende afsnit vil vi uddybe, hvad der kendetegner unges sociale fællesskaber. Indledningsvist vil vi beskrive den generelle betydning af sociale fællesskaber i ungdommen. Herefter vil vi se nærmere på, hvilken rolle digitale medier spiller i forhold til unges sociale fællesskaber, og hvordan unge anvender medieret kommunikation med deres jævnaldrende. Det er relevant at afdække eksisterende viden om unges digitale liv, da det fungerer som baggrundsviden til at forstå unges normer i forhold til digitale praksisser, og hvordan disse potentielt kan påvirke deres holdninger til nye teknologiske fænomener, såsom deepfakes. Gennem problemfeltet vil vi løbende bruge ordet 'praksis'. Begrebet refererer til unges generelle måde at praktisere sociale relationer, herunder hvordan de kommunikerer, interagerer og opfører sig overfor hinanden. Vores forståelse af begrebet indebærer desuden, at en praksis er kontekstspecifik, og den derfor kan variere afhængigt af den sociale kontekst.

2.1.1 Unges sociale fællesskaber

Tilhørsforhold og gode og stabile fællesskaber med jævnaldrende er vigtige faktorer i forhold til unges trivsel (Berndt, Hawkins & Jiao 1999:34-35; Chen 2012:29). Dette skyldes blandt andet, at overgangen fra barndom til ungdom indebærer forandringer i både individet, det sociale miljø og sociale normer, og kilden til 'livsvejledning' skifter dermed fra – i overvejende grad – at ligge hos forældrene til at ligge hos jævnaldrende. Som følge heraf lægger unge stor vægt på jævnaldrendes forventninger og meninger (Brown & Larson 2009:75; Quinn & Oldmeadow 2013:238). Jævnaldrende kan derfor have en betydelig indvirkning på den unges udvikling og adfærd, hvilket er et fremtrædende forskningsområde indenfor den kriminologiske litteratur (Haynie & Kreager 2013:257). Forskning i jævnaldrendes indflydelse på unges adfærdsmæssige valg og opfattelse af sociale normer har været væsentlig i forhold til at forstå afvigende eller kriminell adfærd hos individer (ibid.). Det er dog væsentligt at bemærke, at jævnaldrendes indflydelse både kan have positive og negative konsekvenser, afhængigt af den sociale kontekst og karakteren af vennegruppen (Rageliené 2016:102-103). Ikke desto mindre er solidaritet og en følelse af tilhørsforhold blandt jævnaldrende vigtigt for unge (Haynie & Kreager 2013:259). At have hyppige interaktioner med venner kan derfor være en måde, hvorved unge kan opfylde behovet for tilhørsforhold, og med nutidens teknologiske muligheder kan unge således opretholde næsten konstant kontakt med hinanden (Quinn & Oldmeadow 2013:238).

2.1.2 Offline og online

Grænsen mellem offline og online er ofte flydende i unges liv. Opdelingen i offline og online - ligesom andre dikotomier såsom virkelig/virtuel, cyberspace/meatspace – er derfor misvisende. Det er mere meningsfuldt at betragte de to 'verdener' som sammenkoblede og gensidigt påvirkende, snarere end som separate og uafhængige sfærer (Leander & McKim 2003:212; Yau & Reich 2018:350).

I dag interagerer unge i høj grad gennem såkaldte 'social networking sites' (SNS) som for eksempel Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok, osv. (Yau & Reich 2018:339-340). SNS giver unge mulighed for at styrke eksisterende venskaber og danne nye (Reid & Weigle 2014:73). Selvom unges venskaber i stigende grad foregår online, finder Yau og Reich (2018), at kernequaliteterne ved venskaber stadig bevares. I et studie konkluderer de, at de seks konceptualiseringer af venskaber, identificeret af Parker og Asher (1993), stadig gælder, selvom mange af unges interaktioner nu finder sted digitalt (Yau og Reich 2018:341, 349). Asher og Parker foreslår følgende seks kernekaraktetika ved gode venskaber; 1) *selvafsløring* (dvs. at dele personlige og intime oplysninger med en ven), 2) *validering* (dvs. at vise omsorg og få en ven til at føle sig anerkendt), 3) *selskab* (dvs. frivilligt at tilbringe tid sammen med en ven), 4) *instrumentel støtte* (dvs. at være hjælpsom overfor en ven), 5) *konflikt* (dvs. at have diskussioner med en ven) og endelig 6) *konfliktløsning* (dvs. at kunne løse uoverensstemmelser med en ven) (Parker & Asher 1993:612-613).

2.1.3 Deling gennem digitale medier

Eftersom de virtuelle universer er en integreret del af unges liv, forekommer det normalt for unge at opretholde ovenstående kernequaliteter ved venskaber på tværs af forskellige digitale platforme. Dette foregår ved, at unge deler intime oplysninger med venner (både gennem tekstbeskeder og billeddeling), bekræfter hinanden gennem støttende sprog og anerkender hinanden gennem funktioner som 'likes' og kommentarer (Yau & Reich 2018:346). Konflikter kan opstå som følge af uønsket deling af informationer, som oprindeligt var sendt privat eller udbredelse af rygter. På samme måde som unge kan føle sig udelukket fra fællesskabet i den fysiske verden, kan de også opleve følelsen af eksklusion i deres online relationer, hvilket ligeledes kan føre til konflikter (ibid:348, 349).

En almindelig praksis blandt unge på digitale medier er 'selvafsløring' (på engelsk self-disclosure). Selvafsløring er en interpersonel proces, hvor unge deler intime oplysninger eller personlige udvekslinger med jævnaldrende (Vijayakumar & Pfeifer 2020:135). Selvafsløring kan både indebære intime og følelsesmæssige 'afsløringer', men også mere almindelige og underholdende aktiviteter i hverdagen (Yau & Reich 2018:346). Særligt på Snapchat er der ofte en tendens til, at unge har en højere grad af selvafsløring (Bayer, Ellison, Schoenebeck & Falk 2016:972; Kofoed & Larsen 2016:1). For eksempel bruger unge Snapchat til at dele billeder eller videoer af sjove ansigter, selfies af ens aktuelle humør og almindelige hverdagssituationer af mad og kæledyr. Denne form for deling af hverdagssituationer er en almindelig praksis blandt unge, og bidrager til at skabe en følelse af intimitet og tillid i relationer, fordi det viser en ærlig og sårbar side af afsenderen (Yau & Reich 2018:346). Unge har et behov for at udtrykke personlige oplevelser dels for at validere følelser, tanker og adfærd, og dels for at udvikle intime og tætte forbindelser med jævnaldrende eller romantiske partnere (Vijayakumar & Pfeifer 2020:136). Andre bevæggrunde for at involvere sig i selvafsløring kan også udspringe af, at unge har en forventning om, at det er en normativ og acceptabel adfærd blandt jævnaldrende (Baumgartner, Valkenburg & Jochen 2011:757). For eksempel peger studier på, at unge ofte engagerer sig i selvafsløring af seksuel karakter på baggrund af en opfattelse af, at det er en normal praksis blandt jævnaldrende (Baumgartner, Valkenburg & Jochen 2011:757; Hartikainen, Razi & Wisniewski 2021:70).

2.2 Sexting: Definition og unge

I det følgende afsnit vil vi definere fænomenet *sexting*. Vi vil senere i afsnittet om eksisterende forskning uddybe fænomenet yderligere ved at fokusere på de unges motivationer for at engagere sig i sexting.

Sexting er et begreb, der sammentrækker de engelske ord *sex* og *texting*, og begrebet defineres typisk som en handling, hvor individet sender eller modtager eksplicit seksuelt indhold (Ngo, Jaishankar & Agustina 2017:162). Indholdet kan være tekstbeskeder, nøgenbilleder, seksuelt antydende billeder og videoer, og indholdet bliver typisk distribueret via mobiltelefonbeskeder eller via en-til-en kanaler på Facebook, Instagram og Snapchat (Lee, Crofts, McGovern & Milivojevic 2015:1). Imidlertid har der indenfor forskningslitteraturen været uenighed om, hvordan sexting skal defineres, hvilket har resulteret i en utydelig og inkonsistent brug af begrebet blandt forskere (Ngo et al. 2017:162; Martinez-Prather & Vandiver 2014:21; Powell

& Henry 2014:120). I indeværende speciale forstår vi sexting som en samtykkebaseret kommunikationspraksis, hvori der sendes og modtages eksplicit seksuelt indhold i form af tekstbeskeder, billeder og videoer. Eftersom vi ønsker at undersøge unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, vil vi hovedsageligt fokusere på unges deling af seksuelle billeder som en del af deres sexting-praksis.

Begrebet sexting anvendes i forskningslitteraturen, medierne og den offentlige diskurs, men imidlertid viser undersøgelser, at selvom mange unge opfatter sexting som en almindelig praksis, bruger de ikke selv begrebet sexting. I stedet bruger de unge ord som 'nøgenbilleder', 'nudes', 'banana pics', 'topløse billeder' (topless photo) og 'sex video' (Burkett 2015:844; Lee et al. 2015:1; Dahl, Henze-Pedersen, Østergaard & Østergaard 2018:37).

Integrationen af digitale teknologier i unges sociale liv påvirker den måde, unge danner og opretholder sociale relationer på, og i denne sammenhæng er sexting blevet en udbredt kommunikationspraksis for nogle unge (Lee et al. 2015:1). I 2018 undersøgte VIVE unges opfattelser af køn, krop og seksualitet, og undersøgelsen viste, at i 2016 havde knap hver femte ung på gymnasiale uddannelser, i alderen 16-20 år, delt et seksuelt billede eller en seksuel video af sig selv. Dette svarer til 19% af drengene og 18% af pigerne, hvilket vidner om en ligelig fordeling mellem kønnene (Dahl et al. 2018:39). I forlængelse heraf viser en undersøgelse, at 14% af danske unge mellem 13-17 år har sendt et nøgenbillede eller et halv-nøgenbillede af sig selv til sin kæreste (Project deSHAME 2017:24). Yderligere har 15% af danske unge mellem 13-17 år sendt et nøgenbillede eller halv-nøgenbillede af sig selv til en person, som de ikke var i et forhold med (ibid.).

2.3 Digitale sexkrænkelser: Ulovlig billeddeling

Selvom sexting i udgangspunktet er frivilligt, udgør det stadig en form for risiko, da det kan udvikle sig til ikke-samtykkebaserede billeddeling og dermed en digital sexkrænkelse (Ricciardelli & Adorjan 2019:569; Wastler 2010:687-688). Faktisk viser en undersøgelse af over 60.000 danske unge i alderen 12-25 år, at 14% af dem, som havde sendt seksuelle beskeder (sexted), også havde begået ulovlig billeddeling, sammenlignet med de 2% unge, der ikke havde sexet (Harder, Jørgensen, Gårdshus, Demant, Skilbrei, Heinskou & Stefansen 2020:210, 213). I det følgende afsnit vil vi give et overblik over ulovlig billeddeling som en digital sexkrænkelse. Eftersom digitale sexkrænkelser er et omfangsrigt fænomen, har vi valgt at afgrænse vores fokus til ulovlig billeddeling.

2.3.1 Definition på digitale sexkrænkelser

Digitale sexkrænkelser defineres som uønsket seksuel adfærd på digitale platforme og kan betragtes som en form for seksuel vold. Digitale sexkrænkelser omfatter en bred vifte af handlinger, hvor digitalt indhold bliver anvendt, for eksempel deling af intime eller seksuelle billeder/videoer uden samtykke, grooming, trusler af seksuel karakter, modtagelse af uønskede seksuelle beskeder (for eksempel dick pics), situationer hvor ens billeder/videoer bliver redigeret ind i en seksuel kontekst uden samtykke eller mobning med seksuelt indhold (Hviid, Larsen, Harder, Rasmussen & Søndergaard 2020:7; SletDet Rådgivningen ved Redbarnet).

2.3.2 Lovgivning om ulovlig billeddeling

I forhold til ulovlig billeddeling er der særligt tre paragraffer i Straffeloven, som er relevante. Det drejer sig om strfl. §232 om blufærdighedskrænkelse, strfl. §264 om krænkelse af privatliv og endelig §235 som indebærer, at alt udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale af personer under 18 år, er ulovligt. Disse paragraffer er relevante i nærværende speciale, da der på nuværende tidspunkt ikke er en specifik lovgivning om deepfake-nøgenbilleder. Vi tager derfor udgangspunkt i lovgivningen om ulovlig billeddeling.

2.3.3. Omfang af ulovlig billeddeling

Digitale sexkrænkelser fik stor opmærksomhed tilbage i 2018, hvor politiet rejste sigtelser mod over 1000 unge for videredeling af seksuelt krænkende materiale. Sagen blev kendt som Umbrellasagen, og gjorde særligt ulovlig billeddeling til et stort fokusområde for mange børneorganisationer (Sørensen, Hansen, Strange, Egede & Græsholt-Knudsen 2021:18). Ulovlig billeddeling er en udbredt digital sexkrænkelse blandt børn og unge. 40% af unge i udskoling og på ungdomsuddannelser har været vidne til ulovlig billeddeling. Det viser en undersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd med besvarelser fra 1045 unge på grundskoleniveau (7.-9. klasse) og ungdomsuddannelsesniveau (Det Kriminalpræventive Råd 2023:6, 11). En undersøgelse fra Børns Vilkår og Trygfonden viser desuden, at hver niende elev i 8. klasse har oplevet at få delt billeder/videoer uden samtykke, og en ud af 20 piger har følt sig presset til at dele et nøgenbillede af sig selv indenfor en periode på et halvt år (Børns Vilkår & Trygfonden 2023:44). Udbredelsen og eksponeringen af ulovlig billeddeling er særligt bekymrende set i lyset af, at Harder og kollegaer finder, at modtagelse af billeder, der er sendt uden samtykke, er stærkt korreleret med at begå ulovlig billeddeling. I deres undersøgelse finder de, at en femtedel af de unge, som modtog billeder uden samtykke fra den

afbildede person, også begik digitale sexkrænkelser i form af ulovlig billeddeling, mens kun 1% af de unge, der ikke modtog billeder uden samtykke, begår overtrædelser (Harder et al. 2020:213).

2.3.4 Konsekvenser ved ulovlig billeddeling

Ikke-samtykkebaseret billeddeling kan have alvorlige konsekvenser. Tidligere forskning peger på, at det kan føre til tillidsproblemer, angst, depression, posttraumatisk stress (PTSD) og selvmordstanker (Bates 2017:30-31). Ofre for ikke-samtykkebaseret billeddeling forsøger at håndtere disse negative konsekvenser gennem forskellige 'negative coping-strategier', som indebærer overdreven alkoholindtagelse, selvmedicinering og benægtelse ved at bilde sig selv ind, at man ikke er et offer (ibid.:35, 38). Konsekvenserne af at få ens private og intime billeder spredt uden samtykke kan altså være ødelæggende og føre til en række negative følelsesmæssige, sundhedsmæssige og sociale konsekvenser.

I takt med den teknologiske udvikling er udfordringerne med digitale sexkrænkelser kun blevet mere komplekse. Et eksempel på dette er situationer, hvor en person søger efter nøgenbilleder af en specifik person online. Selvom vedkommende ikke finder nogen nøgenbilleder, er det ikke ensbetydende med, at det ikke er muligt at få. Der er tidligere set trusler om at manipulere billeder ved at 'photoshoppe' ansigter på nøgne kroppe og efterfølgende true med at offentliggøre disse, medmindre personen sender nøgenbilleder af sig selv (Ricciardelli & Adorjan 2019:569-570). De seneste års fremskridt indenfor kunstig intelligens (artificial intelligence (AI)) har skabt yderligere bekymringer om, hvad de nye teknologiske muligheder har af betydning for udbredelsen og karakteren af digitale sexkrænkelser.

2.4 Introduktion til AI og dets potentielle kriminogene indflydelse

I det følgende afsnit vil vi kigge nærmere på AI. Vi vil præsentere et overordnet overblik over, hvad AI er, og hvordan AI har potentialet til at blive et kriminogenisk fænomen. Set i lyset af dette speciales agenda, er det relevant først at have en grundlæggende forståelse for AI, og hvilke udfordringer og trusler AI medfører. Afslutningsvist vil vi fokusere på situationer, hvor AI, herunder deepfake-teknologien, misbruges til at generere seksuelle deepfakes.

2.4.1 Artificial Intelligence (AI)

AI's oprindelse kan sandsynligvis spores tilbage til 1940'erne (Haenlein & Kaplan 2019:6). AI kan defineres som “(...) *a system's ability to interpret external data correctly, to learn from such data, and to use those learnings to achieve specific goals and tasks through flexible adaptation*” (ibid.:5). AI udgør en computerteknologi, som sigter mod at reproducere menneskelig intelligens og adfærd, eksempelvis ved at tage beslutninger, finde meninger/systemer, bruge ræsonnementer, generalisere og genkende mønstre samt at lære af tidligere erfaringer. Dette muliggøres ved at AI-systemer bliver fodret med enorme mængder af data, som bruges til at danne og genkende mønstre, der efterfølgende tilpasses responsen eller beslutningen i den givne situation (Ratner 2021:388). I dag er AI inkorporeret i mange facetter af menneskers liv. Eksempelvis i mobiltelefoner og computere i form af Siri, Alexa og Google Assistant, som hjælper brugere i hverdagslivet med for eksempel planlægning af kalendere, madbestilling, online shopping, sætte termostater eller til at låse hoveddøren (ibid.).

2.4.2 AI-Crime (AIC)

Selvom AI i høj grad effektiviserer og forbedrer mange dele af hverdags- og arbejdslivets opgaver, har AI - ifølge Hayward og Maas - også potentialet til at blive et kriminogenisk fænomen. Hayward og Maas påpeger, at AI både kan opskalere eksisterende kriminalitetsformer og udvikle nye kriminalitetsformer (Hayward & Maas 2021:209). Det er derfor relevant, at kriminologer interesserer sig for samspillet mellem kriminalitet og AI, kaldet AI-crime (AIC). Hayward og Maas opdeler AIC i tre forskellige typologier baseret på, hvordan kriminelle kan bruge AI i deres lovovertrædelser; 1) Kriminalitet *med* AI ('Crimes with AI'), 2) Kriminalitet *mod* AI ('Crimes on AI'), og 3) Kriminalitet *af* AI ('Crimes by AI') (ibid.:214). Førstnævnte kategori refererer til kriminalitetsformer, hvor AI bruges som et redskab til at udføre den kriminelle handling. Eksempler på dette kan være billed- og stemmemanipulation (ibid.:214-215). Kriminalitet mod AI involverer situationer, hvor AI-systemer bliver 'forgiftet' eller narret. Gerningspersoner kan med andre ord udnytte eventuelle sårbarheder i eksisterende AI-systemer (ibid.:216). Sidstnævnte kategori omhandler kriminelle handlinger, hvor AI bruges som en form for mellemmand eller kriminelt skjold. Dette rejser dermed spørgsmål om, hvorvidt og hvordan mennesker stilles til ansvar for deres brug af AI. Eksempelvis, var der tale om en kriminel hensigt? Burde man have forudset, at ens handling kunne føre til en lovovertrædelse? (ibid.:217).

I tråd med dette fremhæver King, Aggarwal, Taddeo og Floridi, at der er behov for at behandle AIC som et selvstændigt fænomen og identificere potentielle konsekvenser og trusler, som AIC kan medføre (King, Aggarwal, Taddeo & Floridi 2020:90). På baggrund af en systematisk litteraturanalyse identificerer forfatterne forskellige former for AIC, hvilket omfatter alt fra 'traditionelle' cyberangreb som malware og phishing til mere avancerede former for manipulation som data- og markedsmanipulation (ibid.:97, 105). Endvidere kan AI misbruges til at begå direkte og indirekte former for chikane, hvor førstnævnte henviser til handlinger som spredning af hadefulde beskeder eller truende kommentarer mod en person, mens sidstnævnte hentyder til handlinger som at retweete eller 'synes godt om' negative tweets for at sprede rygter eller opstille falske indtryk af en person (ibid.:101). I undersøgelsen af mulige trusler finder forfatterne desuden, at AI kan bruges til at producere 'fake content' – ofte af pornografisk karakter – som kan virke stødende og skadeligt for en persons omdømme (ibid.:101).

2.4.3 Deepfakes

Deepfakes kan defineres som fabrikerede videoer, billeder eller andre medier, der er skabt af AI (Ratner 2021:389). Teknologien bag deepfakes indebærer, at maskinlærte algoritmer udnyttes til at producere realistiske efterligninger af levende mennesker. Dette gøres gennem manipulation af medier, eksempelvis ved at ombytte kroppe og ansigter eller manipulere udtryk og stemmer (Chesney & Citron 2019:1758). Resultatet bliver et realistisk billede, video eller lyd, der får det til at ligne, at en person siger eller gør noget, som vedkommende ikke nødvendigvis har (ibid.).

Forskellige forskere har fremhævet, at deepfakes kan være problematiske og en trussel mod individets autonomi. Det er nemlig sjældent, at de personer, der forfalskes i deepfakes, har givet samtykke til disse realistiske efterligninger (Chesney & Citron 2019; Toparlak 2023). Yderligere er værktøjerne, der anvendes til deepfakes lettilgængelige, og det er begrænset, hvad et individ skal have af kendskab til programmeringsteknikker og teknologiske færdigheder for at kunne skabe deepfakes (Suganthi, Ayoobkhan, V, Bacanin, Venkatachalam, Hubálovsky, & Trojovský 2022:2).

2.4.3.1 Seksuelle deepfakes

Deepfake-teknologien kan anvendes til at generere nøgenbilleder og andre seksuelle billeder, idet et individs ansigt, stemme og krop kan sættes ind i en pornografisk kontekst (Chesney & Citron 2019:1772). Faktisk er den mest populære brug af deepfakes at skabe falsk, ikke-samtykkebaseret pornografi (Ratner 2021:389). En rapport fra 2019 viste, at der på daværende tidspunkt fandtes 14.678 deepfake-videoer online, og 96% af disse videoer var pornografiske og sandsynligvis ikke-samtykkebaserede (Ajder, Patrini, Cavalli & Cullen 2019:1). Nøgenbilleder, genereret med deepfake-teknologien, adskiller sig fra andre ikke-samtykkebaserede seksuelle billeder, idet de ikke afbilder offerets rigtige nøgne krop. Ikke desto mindre krænker seksuelle deepfakes offeret, eftersom deepfakes overtager individets identitet uden samtykke (Citron 2019:1921).

Seksuelle deepfakes kan være skadelige, og ligeledes gør deepfake-teknologien det muligt at generere kunstigt intimt materiale, der kan udnyttes til kriminelle handlinger (Hayward & Maas 2021:215). Det er blevet påpeget, at seksuelle deepfakes kan anskues som en ny form for digital sexkrænkelse, der kan medføre skadelige konsekvenser (Flynn, Powell, Scott & Cama 2022:1341). Endvidere kan seksuelle deepfakes udnyttes til kriminalitetsformen sextortion, hvor gerningspersonen afpresser offeret til at sende penge, således gerningspersonen ikke videredeler de seksuelle deepfakes (Chesney & Citron 2019:1772). Herudover kan seksuelle deepfakes også placere individet i ydmygende og nedgørende situationer, hvor formålet udelukkende er at ydmyge og forvolde offeret smerte (ibid.:1773). På baggrund af dette er seksuelle deepfakes problematiske, da de kan anvendes til digitale sexkrænkelser som ulovlig billeddeling og sextortion, hvilket kan medføre alvorlige konsekvenser for det enkelte individ.

3. Problemstilling: Hvad er unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder?

AI er i udgangspunktet ikke et kriminogenisk fænomen, men har potentialet til at blive det. Vi har i afsnittet om AI-crime skitseret, at AI kan udnyttes til at udføre forskellige former for kriminelle handlinger. Én af disse omhandler situationer, hvor AI misbruges til at producere seksuelle deepfakes uden samtykke. Denne form for AI-crime kan placeres indenfor den typologi, som Hayward og Maas betegner som 'kriminalitet med AI', da AI i dette tilfælde bruges som redskab til at udføre en kriminel handling.

I nærværende speciale vil vi rette fokus mod den type af seksuelle deepfakes, hvor deepfake-teknologien misbruges til at producere nøgenbilleder. Disse former for deepfakes vil i projektet betegnes som ‘deepfake-nøgenbilleder’. Deepfake-nøgenbilleder definerer vi som deepfakes, der portrætterer ikke-samtykkende personer, som er nøgne eller semi-nøgne samt er ulovlige at lave, opbevare og videredele uden samtykke. Eftersom der ikke er en lovgivning specifikt om deepfake-nøgenbilleder, vil vi tage udgangspunkt i lovgivningen om ulovlig billeddeling (jf. afsnit *Lovgivning om ulovlig billeddeling*). Vi betragter dermed deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse.

Dette speciale udspringer af en overordnet problemstilling om, at AI kan misbruges til at generere deepfake-nøgenbilleder. Set fra et kriminologisk perspektiv, er det vigtigt at beskæftige sig med denne problemstilling, da vi betragter deepfake-nøgenbilleder som et ‘cybercrime-fænomen’. Deepfake-nøgenbilleder kan placeres under den cybercrime-typologi, som Wall kalder for ‘cyberporn and obscenity’ (Holt 2022:1). Denne typologi omfatter offentliggørelse og videredeling af eksplicit seksuelt materiale online (Viano 2017:5). Deepfake-teknologien er et nyt redskab, der kan bruges til at skabe og videredele ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder, hvilket har alvorlige individuelle konsekvenser.

Endelig er det relevant at sætte fokus på misbrugen af deepfake-teknologien, da seksuelle deepfakes kan være skadelige. Da deepfakes kan være lette at generere, øger det risikoen for skade. Antallet af ofre for deepfake-nøgenbilleder risikerer at stige, og yderligere er der en risiko for, at sådanne deepfakes bruges som supplement til eller ‘forbedring’ af eksisterende digitale sexkrænkelser, herunder sextortion (afpresning) (jf. afsnit *Seksuelle deepfakes*).

Vi har i det ovenstående identificeret en række årsager til, at deepfake-nøgenbilleder er en problematik. Som tidligere beskrevet har dette speciale til formål at belyse en overordnet problemstilling om, at AI kan misbruges til at generere deepfake-nøgenbilleder. Vi vil i indeværende speciale beskæftige os med en underkategori til denne overordnede problemstilling, som omhandler, at unge nu har fået et nyt teknologisk redskab til rådighed, som de potentielt kan bruge til at generere deepfake-nøgenbilleder. Vi vil studere denne problematik ved at undersøge holdninger til deepfake-nøgenbilleder blandt unge i alderen 15-18 år.

I indeværende speciale refererer ‘holdninger’ til unges individuelle opfattelser, synspunkter eller evalueringer af deepfake-nøgenbilleder. Vi arbejder med en forståelse af holdninger, som indebærer, at deres holdninger til deepfake-nøgenbilleder kan være formet af normer og værdier fra opdragelsen og sociale fællesskaber samt tidligere erfaringer. Herudover indebærer vores forståelse af holdninger, at holdninger kan påvirke den enkeltes adfærd og beslutninger. Når vi i indeværende speciale er interesseret i at afdække unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, indebærer det ligeledes, at vi ønsker at forstå deres begrundelser for disse holdninger.

Det er væsentligt at undersøge unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, fordi mange unge engagerer sig i sexting. Sexting, og det at sende og modtage nøgenbilleder (både med og uden samtykke), er en udbredt seksuel kommunikationspraksis blandt nogle unge. Da vi betragter deepfake-nøgenbilleder som en ny form for nøgenbilleder, giver det anledning til en undren om, hvorvidt unge potentielt vil bruge disse nye teknologiske muligheder til at generere nøgenbilleder.

Set i lyset af, at det er en udbredt og accepteret adfærd blandt nogle unge at sende og modtage nøgenbilleder (sexting), er det relevant at forstå unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder. Unges holdninger bidrager med viden om, hvorvidt misbrug af deepfake-teknologien til at generere ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder, er en ny afvigende adfærd, som kan blive accepteret blandt unge. På baggrund heraf er vi i dette speciale optaget af klassiske kriminologiske emner om potentielt afvigende adfærd og normer.

Det er relevant at belyse unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder for at få et indblik i, om de for eksempel anser billederne som en digital sexkrænkelse, og hvad de tænker om disse nye teknologiske muligheder. Ved at besvare disse spørgsmål kan dette speciales resultater være relevante i et forebyggelsesperspektiv. Afhængigt af, hvad unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder er, og hvorvidt de opfatter det som en digital sexkrænkelse eller ej, kan disse forståelser være relevante i forhold til at vurdere behovet for at udvikle og iværksætte forebyggende indsatser. Dette kunne eksempelvis være tiltag som oplysningskampagner og undervisning om, at deepfake-nøgenbilleder er ulovlige, og hvordan unge kan bruge deepfake-teknologien på en hensigtsmæssig, lovlig og sikker måde. Viden om unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder giver mulighed for at udvikle mere målrettede initiativer, der kan hjælpe og beskytte unge i en stadig udviklende digital verden.

Denne problemstilling leder os frem til følgende problemformulering:

Hvilke holdninger har unge i alderen 15-18 år til deepfake-nøgenbilleder?

4. Eksisterende forskning: Sexting

Følgende afsnit vil tydeliggøre, hvilke motivationer unge har for at engagere sig i sexting. Formålet med afsnittet er at belyse, at sexting er en meningsfuld kommunikationspraksis for nogle unge, eftersom unge anvender sexting som en måde at danne og pleje romantiske samt venskabelige relationer. Derudover vil afsnittet fokusere på, at nogle unge, særligt piger, bliver udsat for ufrivillig sexting, når de uopfordret får tilsendt billeder af drenge/mænds kønsorganer (såkaldte dick pics). Således vil afsnittet centrere sig om sexting, idet vi formoder, at denne kommunikationspraksis synliggør nogle erfaringer og oplevelser blandt unge, der kan have en betydning for unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder.

4.1 Unges motivationer for at sexte

Unge bruger primært sexting som en kommunikationspraksis i en romantisk relation, hvor sexting har til hensigt at danne og opretholde tillid, intimitet og seksuel lyst (Lee et al. 2015; Burkett 2015; Kričkić, Šincek & Čike 2017). Etersom nogle unge bruger sexting som en del af deres kæresteforhold, så er det at sende eksplicit seksuelt indhold også forbundet med positive følelser blandt nogle unge. Samtidig er modtagelsen af seksuelt indhold fra sin partner forbundet med positive følelser som glæde, begejstring og liderlighed (Kričkić et al. 2017:25). Yderligere har en undersøgelse fremhævet, at unge mænd og kvinder betragter sexting som en måde at facilitere seksuel lyst og nydelse på, hvilket forstærker og bevarer intimitet i forholdet (Burkett 2015:853). For andre unge er sexting en måde at give sin partner en 'sexet' gave på (Lee et al. 2015:5; Kričkić et al. 2017:20). I Danmark er der ligeledes fundet empirisk belæg for, at nogle unge deler seminøgne- og nøgenbilleder med hinanden som en del af et kæresteforhold (Dahl et al. 2018:44). Imidlertid er sexting ikke en forventelig praksis i kæresteforhold blandt danske unge, men i højere grad en praksis, som de unge afstemmer og 'mærker efter' med sin partner (ibid.:38).

I forlængelse af ovenstående fremhæver undersøgelser, at unge også anvender sexting som en måde at være sjov og flirtende på i relationer, som ikke nødvendigvis er faste eller forpligtende

kæresteforhold (Wood, Barter, Stanley, Aghtaie & Larkins 2015; Lee et al. 2015; Burkett 2015). I et kvantitativt studie fra Australien har forskerne bedt unge mellem 13 og 18 år om at angive tre grunde til, hvorfor de var motiveret for at sende et seksuelt billede til en anden. Resultatet heraf viste, at den hyppigste motivation for at sende et seksuelt billede var for at være 'fun and flirty' (Lee et al.:5). En lignende tendens blev fundet i en kriminologisk undersøgelse fra USA, hvor forskerne undersøgte sexting blandt 378 teenagere (Martinez-Prather & Vandiver 2014). Ligeledes spurgte forskerne ind til de unges motivation for at sende seksuelle billeder til andre, og i denne sammenhæng angav 51% af teenagerne – svarende til 101 respondenter på pågældende spørgsmål – at de sendte seksuelle billeder med den hensigt at være flirtende (ibid.:28). I studiet blev muligheden for at flirte med jævnaldrende altså identificeret som den dominerende motivation for at teenagere engagerer sig i sexting. Dette fund indikerer, at teenagere opfatter sexting som et accepteret middel til at kommunikere og flirte med jævnaldrende (ibid.:32).

Sexting kan også identificeres som en venskabelig kommunikationspraksis, idet nogle unge bruger sexting som en kilde til humor eller som en joke i venskabelige relationer og i sociale fællesskaber (Kričkić et al. 2017; Wood et al. 2015; Martinez-Prather & Vandiver 2014). Dette indikerer, at unge ikke udelukkende benytter sexting i romantiske relationer eller som en del af en flirt, hvor der typisk er et intimt eller et seksuelt formål (Burkett 2015:859). På baggrund af dette har Burkett undersøgt sexting som en hverdagspraksis blandt unge, hvor hun har identificeret unges motivationer for at sende nøgenbilleder og andre seksuelle billeder til både kærester, flirter og venner (Burkett 2015). Netop i denne sammenhæng finder Burkett, at unge deler nøgenbilleder, halvnøgen-billeder og andre seksuelle billeder af sig selv i vennegrupper som en joke eller et humoristisk indslag (ibid.:844-845). Dette var særligt udbredt i vennegrupper blandt unge mænd. Undersøgelsen finder blandt andet, at nogle unge mænd - efter en sportsaktivitet - tager billeder af deres egne kønsorganer og distribuerer dem til deres venner som en form for prank. Ligeledes synes de unge mænd, at det er sjovt at se vennernes reaktion på disse billeder (ibid.:845).

For nogle unge bliver sexting en måde at danne og opretholde sociale bånd og tilknytning med sine jævnaldrende på (Burkett 2015:844). En undersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd beskriver, hvordan billed- og videodeling er en naturlig del af unges sociale samvær, og et typisk fænomen er, at billede- og videodelingen oftest indgår som et venskabeligt drilleri (Det Kriminalpræventive Råd 2023:30). I undersøgelsen beskriver en drengegruppe, at de sender

nøgenbilleder af hinanden internt i vennegruppen, fordi de har tillid til hinanden, og de stoler på, at billederne ikke bliver videredelt. Denne form for billeddeling skal forstås som en måde at markere sit fællesskab på samt en måde at knytte sociale bånd internt i vennegruppen (ibid.:30-31).

Ungdommen er en tid, hvor unges nysgerrighed på kroppen vokser, og for nogle unge kan sexting og nøgenbilleder således være en del af ungdomslivet og den begyndende nysgerrighed for sin egen og andres kroppe (MedieSundhed for Børn og Unge 2024; Dahl et al. 2018:38, 44). Det empiriske materiale fra en rapport fra VIVE viser, hvordan en mindre drengegruppe i folkeskolen prøvede at få nogle piger til at sende dem nøgenbilleder. Dette lykkedes ikke, men drengegruppens efterspørgsel efter nøgenbilleder kan dog ses som et udtryk for, at drengene gerne ville udforske det andet køn og tage de første skridt i deres nysgerrighed og interesse overfor piger (Dahl et al. 2018:38). Imidlertid er det ikke svært at forestille sig, at denne efterspørgsel kan medføre, at nogle unge føler sig presset eller tvunget til at sende nøgenbilleder eller andre seksuelle billeder. Netop pres og tvang er også blevet identificeret som årsagen til, at nogle unge – særligt piger - har sendt et nøgenbillede eller et andet seksuelt billede af sig selv (Englander 2012:3; Martinez-Prather & Vandiver 2014:28). Ikke desto mindre skal pres og tvang ikke anskues som hovedårsagen til, at unge deler nøgenbilleder og andre seksualiserede billeder af sig selv, da de fleste unge bruger sexting frivilligt og oftest i en romantisk relation (Lee & Crofts 2015:468-469).

4.2 Dick pics

Dick pics betegner en form for 'non-consensual sexting', hvor oftest piger og unge kvinder uopfordret får tilsendt billeder af drenge eller mænds penis (Hayes & Dragiewicz 2018:114). I Danmark er det ulovligt at sende dick pics til personer, der ikke har samtykket til at modtage dem (jf. Straffelovens §232), og denne form for digitalt blotteri straffes med bødestraf på 5000 kr. (Ritzau 2018). Selvom det er strafbart at sende dick pics, viser en rapport - lavet af organisationen Mediesundhed for børn og unge - at 34% af de 725 adspurgte drenge og piger i alderen 15-18 år, uopfordret har modtaget dick pics. Markant flere piger har uopfordret modtaget dick pics (57% af de 15-16-årige og 62% af de 17-18-årige) (Schmidt & Steensig 2021:18, 48).

Det er ikke ualmindeligt for unge piger at modtage dick pics fra jævnaldrende. Unge piger oplever for eksempel at modtage dick pics fra bekendte jævnaldrende, hvilket i starten skaber en følelse af væmmelse, men efterhånden betragtes som normalt: *"(...) she moves from feeling disgusted to getting used to it, to considering it normal"* (Ringrose, Regehr & Whitehead 2021:567). Mange unge piger lever dermed i en online ungdomskultur, hvor modtagelse af uopfordrede dick pics er almindeligt (Ricciardelli & Adorjan 2019:568; Mandau 2020:78).

Som beskrevet ovenfor betragtes modtagelse af dick pics normalt blandt unge, og det samme gør sig gældende for afsendelse af dick pics. Afsendelse af dick pics bliver blandt unge drenge betragtet som en måde at komplimentere eller flirte med en anden person, samt fungerer som et digitalt 'show-off', hvor man kan vise sig selv frem og imponere andre (Berndtsson & Odenbring 2021:96; Mandau 2020:81). Denne adfærd anses ikke som skandaløs eller skadelig for drenges omdømme. Deres adfærd bliver ofte forbundet med vendingen 'boys will be boys', hvilket hentyder til, at deres adfærd skyldes hormonelle ændringer i puberteten, og det er normalt for unge drenge at udforske seksualitet og seksuelle grænser på den måde (Ricciardelli & Adorjan 2019:568). Denne forståelse af drenges adfærd kan dog skabe en dobbeltstandard og opretholde kønnede uligheder, da piger oplever at blive 'slutshamed', hvis de sender nøgenbilleder, mens drenge ikke oplever negative sanktioner ved at sende dick pics (ibid.:568-569).

En af de hyppigste motiver for at sende dick pics er et ønske om at modtage 'sexede' billeder til gengæld (Mandau 2020:81; Oswald, Lopes, Skoda, Hesse & Pedersen 2020:603-604). Hvis det lykkes drenge at få et nøgenbillede af en pige, kan det anskues som et digitalt trofæ og bidrage til at styrke vedkommendes status i vennegruppen (Berndtsson & Odenbring 2021:96). Der er dog flere problematiske forhold ved denne adfærd. For det første kan det skabe en form for 'toxic masculinity', hvor drenge signalerer til hinanden, at dette er den rigtige form for maskulinitet og den forventede måde at opføre sig på, hvis man vil anerkendes blandt jævnaldrende (Ringrose, Regehr & Whitehead 2021:570-571). For det andet sker der en objektivering af kvindelige jævnaldrende, da deres følelser og oplevelser af denne form for eksponering ignoreres eller overses (Berndtsson & Odenbring 2021:96). Endelig er en sådan adfærd problematisk, da videredeling af seksuelle og krænkende billeder uden samtykke er ulovligt og dermed en digital sexkrænkelse (jf. Straffelovens §264).

5. Kvalitativ Metode

Dette afsnit indeholder en præsentation af specialets metodiske tilgange samt metodiske refleksioner. For at besvare vores problemformulering har vi anvendt en induktiv forskningsstrategi, og vi har valgt at indsamle empiri ved at lave fokusgruppeinterviews. Vi har interviewet 19 unge, som vi har fordelt i 5 fokusgrupper. Indledningsvist vil vi beskrive, hvordan vi har rekrutteret unge til fokusgruppeinterviews. Efterfølgende vil vi udpensle, hvordan vi har operationaliseret vores problemformulering og udarbejdet forskningsspørgsmål, der danner grundlaget for vores interviewguide. Herefter vil vi uddybe, hvorfor vi har valgt at lave fokusgruppeinterviews, samt hvilke erfaringer vi gjorde os under selve interviewene. Derefter vil vi beskrive, hvilke etiske overvejelser, der har været i forbindelse med vores speciale. Slutteligt vil vi præsentere vores analysestrategi, som danner grundlaget for vores analytiske arbejde med den indsamlede empiri.

5.1 Rekruttering: Målgruppe, udvælgelseskriterier og adgang til informanter

I forbindelse med vores rekrutteringsproces har det indledningsvist været væsentligt at klarlægge, hvilken målgruppe vi søger, og hvilke udvælgelseskriterier vi rekrutterer ud fra. Målgruppen for vores undersøgelse er unge i alderen 15-18 år. Vi har rekrutteret 19 unge i denne aldersgruppe, hvoraf 7 er piger og 12 er drenge. Da vi netop ønsker at indfange viden om *unges* holdninger til deepfake-nøgenbilleder, har det været relevant at rekruttere unge, der kan bidrage med førstehåndsberetninger. Ved at have unge som målgruppe, har vi derved mulighed for at indfange deres egne synspunkter og eventuelle erfaringer med deepfake-nøgenbilleder (Åkerstrøm & Wästerfors 2018:145).

I forhold til udvælgelsen af unge, har vores eneste udvælgelseskriterium været, at de skulle være unge i alderen 15-18 år. Vi valgte derfor ikke at udvælge unge efter køn, deres kendskab til AI og deepfakes eller erfaringer med sexting. Vi valgte ikke at udvælge unge efter køn, da en skævvridning i kønnene kunne være en indikator på, hvem der ønskede at snakke om et fænomen som deepfake-nøgenbilleder. På trods af at vi ikke stillede krav til informanternes køn, havde vi dog et ønske om at have en nogenlunde lige fordeling mellem drenge og piger, da vi ønskede at lave kønsopdelte fokusgrupper. Vi har efterfølgende reflekteret over, hvorvidt vi skulle have haft mere fokus på at udvælge unge baseret på deres kendskab til deepfake-

nøgenbilleder, da vi efterfølgende erfarede, at de unge – vi havde rekrutteret – havde begrænset kendskab til dette emne. Vi vurderer dog ikke, at det nødvendigvis har haft en negativ indvirkning på kvaliteten af vores empiri, da vi er interesseret i at få en forståelse af den almene unges opfattelse af deepfake-nøgenbilleder og dets relevans.

For at få adgang til vores målgruppe, har vi samarbejdet med en SSP-kreds. Vi valgte at række ud til denne SSP-kreds, da vi i forvejen havde kontakter der. Eftersom vi i forvejen havde kendskab til deres arbejdsområder og kontaktflader, vidste vi, at de kunne være behjælpelige med at sætte os i kontakt med unge. Vi har derfor været i løbende dialog med SSP-konsulenten, som havde kontaktet forskellige skoleledere. Det er her væsentligt at bemærke, at vi ikke har haft direkte indflydelse på, hvilke skoler/skoleledere, som SSP-konsulenten valgte at række ud til. Vi kan derfor ikke vide, om skolerne er udpeget på baggrund af en form for 'insider-viden' om, hvilke skoler der har de 'bedste' eller mest relevante elever i forhold til vores undersøgelse. Vores adgang til skolerne foregik derfor således, at SSP-konsulenten skrev en mail til skolelederne, og orienterede dem om vores projekt. Vi blev sat på som 'CC' på disse mailkorrespondancer og kunne derfor overtage kontakten til skolelederen efter SSP-konsulentens indledende mail. Vi fik kontakt til en skoleleder og en skolelærer på to forskellige ungdomsuddannelser, som bidrog til at finde unge, vi kunne interviewe. På den måde har SSP-konsulenten såvel som skolelederen og skolelæreren fungeret som gatekeepers, idet de har hjulpet os med at rekruttere informanter og iværksætte interviews (Jensen 2018:180).

På den første skole havde skolelederen selv fundet en række elever til os, som ønskede at deltage i interviewet. Vi endte med at få 15 informanter i alt, som vi fordelte i fire fokusgrupper. I tre af fokusgrupperne var der fire unge, og i den sidste fokusgruppe var der tre unge. Fokusgrupperne var desuden opdelt i køn, hvor vi på denne skole havde to drengegrupper og to pigegrupper. På den anden skole fandt en lærer fire elever til os, som ønskede at deltage i interviewet. Vi fik elevernes telefonnumre af læreren, og kontaktede derfor selv eleverne i forhold til at få istandsat interviewet. Vi endte med at få én drengegruppe fra denne skole. Alle interviews foregik ude på elevernes respektive skoler.

På baggrund af ovenstående er vi opmærksomme på, at vores manglende kontrol i forhold til udvælgelsen af skoler samt elever kan have betydning for repræsentativiteten i vores undersøgelse. Vi er for eksempel ikke bevidste om, hvilken 'tilgang' skolelederen/læreren har haft, da de adspurgte eleverne. Dette betyder, at vi ikke ved, hvorvidt vores informanter,

repræsenterer den brede population af unge indenfor aldersgruppen 15-18 år, eller om de er blevet udvalgt på baggrund af en række særlige kriterier eller præferencer hos skolelederen/læreren. Denne usikkerhed kan medføre, at de unge udgør en selekteret gruppe, fordi de er blevet vurderet som mere 'egnede' i at deltage i vores interviews, hvilket skaber en mulig bias i vores indsamlede empiri.

Som beskrevet endte vi med at rekruttere unge fra to ungdomsuddannelser. Disse ungdomsuddannelser udgør to forskellige typer af ungdomsuddannelser og ungdomsmiljøer, hvilket kan 'kompensere' for noget af den manglende kontrol over udvælgelsen af unge, idet vi sikrer, at vores empiri ikke kun repræsenterer én homogen gruppe, men snarere afspejler en bredere del af ungdomsbefolkningen inden for aldersgruppen 15-18 år. Dette kan bidrage til generaliserbarheden og validiteten af vores resultater, da det giver os mulighed for at indfange en større variation af perspektiver og erfaringer. På den måde kan vores resultater blive mere genkendelige på tværs af forskellige grupper af unge. Ved at rekruttere både drenge og piger har vi desuden opnået holdninger fra begge køn, hvilket ligeledes styrker repræsentativiteten.

5.2 Forskningsspørgsmål

I det kommende afsnit vil vi forklare, hvordan vi har udarbejdet vores forskningsspørgsmål, som danner grundlaget for vores interviewguide. I processen med at forme forskningsspørgsmål har vi ladet os inspirere af Mason, som argumenterer for, at der er flere såkaldte kvalitative spørgsmål, som forskere bør reflektere over før, der kan formuleres relevante forskningsspørgsmål (Mason 2002:13). Ét af disse kvalitative spørgsmål omhandler, at forskeren tænker over, hvilken intellektuel gåde undersøgelsen forsøger at besvare. På baggrund heraf vil vi indledningsvist knytte nogle refleksioner til dette. Efterfølgende vil vi uddybe, hvordan vi har udarbejdet forskningsspørgsmål ved at operationalisere vores problemformulering.

5.2.1 Indledende refleksioner: Den intellektuelle gåde

Før vi kan udarbejde vores forskningsspørgsmål, er det relevant at forholde sig til det, som Mason kalder for *den intellektuelle gåde* (Mason 2018:10). Mason argumenterer for, at alle kvalitative undersøgelser bør være konstrueret på baggrund af en intellektuel gåde, og det er således vores opgave at generere viden, der kan besvare denne gåde. Intellektuelle gåder er et udtryk for de spørgsmål om den sociale virkelighed, som vi er nysgerrige efter at undersøge,

eller som kræver udforskning og forklaring (ibid.:11). Mason foreslår en række forskellige former for gåder, hvoraf vi lader os inspirere af den, som hun kalder for en processuel gåde. Med den processuelle gåde er vi særligt optaget af, hvordan ting ændrer sig, interagerer og påvirker hinanden i specifikke sociale miljøer (ibid.:11-12). I relation til vores undersøgelse betyder dette, at vi ønsker at undersøge, hvordan unges holdninger påvirkes af og tilpasses de sociale interaktioner, der opstår under interviewet. Essensen i at arbejde med en processuel gåde er dermed at se på holdningsdannelse og det dynamiske og foranderlige aspekt i holdninger til deepfake-nøgenbilleder fremfor blot at betragte dem som statiske og isolerede.

5.2.2 Udarbejdelse af forskningsspørgsmål

På baggrund af vores valg af intellektuel gåde kan vi nu udarbejde relevante forskningsspørgsmål, som vil udgøre 'rygraden' i vores forskningsdesign (Mason 2018:14). Vi lader vores problemformulering forgrene sig ud i forskellige forskningsspørgsmål, som er rettet mod at kunne besvare vores problemformulering på en sammenhængende og fokuseret måde. I det følgende afsnit vil vi starte med at præsentere en kort beskrivelse af, hvad forskningsspørgsmål er. Herefter vil vi dykke ned i udarbejdelsen af vores forskningsspørgsmål og hvilke overvejelser og refleksioner, der ligger til grund for vores udarbejdelse af disse.

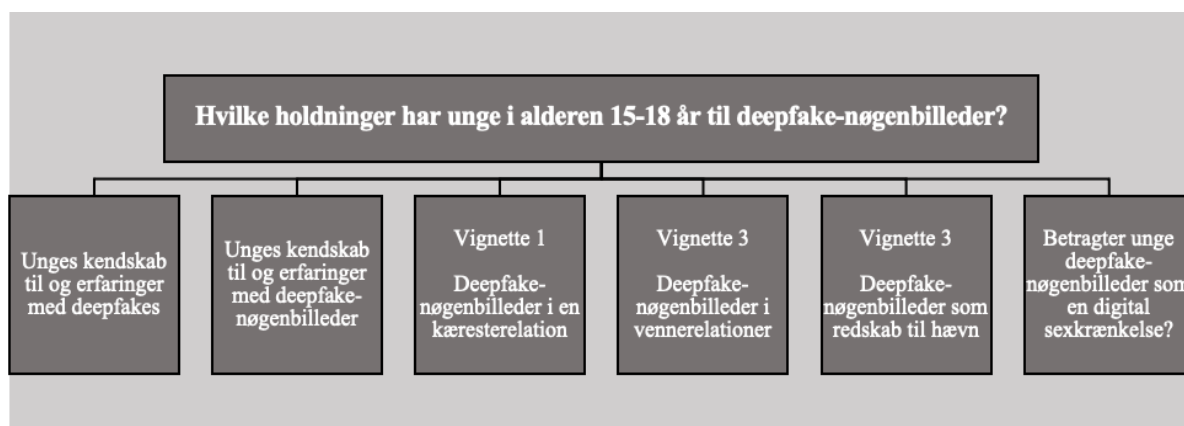
5.2.3 Hvad er forskningsspørgsmål?

Forskningsspørgsmål er operationelle udtryk for de spørgsmål, vi som forskere ønsker at kende svarene på for at kunne besvare vores problemformulering. Forskningsspørgsmål udspringer ofte af inspiration fra teorier eller eksisterende forskning, og formuleres derfor ofte i et teoretisk sprog. På baggrund af dette er forskningsspørgsmål sjældent gode som interviewspørgsmål, da disse er for abstrakte og komplekse til at fungere i praksis (Tanggaard & Brinkmann 2015a:40; Kvale & Brinkmann 2009:152). Som kvalitative forskere fungerer forskningsspørgsmål ofte som guidelines fremfor 'fixed solutions' (Mason 2018:15). Dette betyder, at vores forskningsspørgsmål ikke er designet til at lede til en specifik konklusion, men derimod er de udformet med det formål at give os en ramme til at udforske vores problemstilling. Dette tillader en vis grad af fleksibilitet og frihed til at dykke ned i uventede resultater.

5.2.4 Fra problemformulering til forskningsspørgsmål

For at besvare vores problemformulering lader vi denne forgrene sig ud i nogle forskningsspørgsmål. Vi har valgt at sidestille forskningsspørgsmål med

'forskningstematikker', hvorfor vores forskningsspørgsmål i overvejende grad ikke er konkrete spørgsmål, men derimod temaer, som vi på baggrund af eksisterende forskning, finder relevante. Vi har formuleret 6 forskningstematikker/spørgsmål (se figur 1).

Figur 1. Fra problemformulering til forskningsspørgsmål

De første to forskningsspørgsmål i figuren omhandler unges kendskab til og erfaringer med henholdsvis deepfakes og deepfake-nøgenbilleder. Med disse to forskningsspørgsmål har vi et mere deskriptivt fokus på at afdække, hvad unge generelt ved om disse to fænomener.

Dernæst forgrener vores problemformulering sig ud i tre vignetter. Her har vi ladet os inspirere af vignetmetoden, som er en sociologisk metode, der særligt egner sig til undersøgelser af menneskers holdninger, vurderinger og opfattelser (Ejrnæs & Monrad 2012:13). Vignetmetoden er en særlig type holdningsundersøgelse, hvor forskeren præsenterer informanterne for en række fiktive vignetter (ibid.:18). Metoden bliver ofte anvendt i undersøgelser af praktikere i socialt arbejde, da den har til formål at indfange "(...) *specifikke holdninger til hvornår, hvordan og hvorfor der skal handles i bestemte situationer*" (Ejrnæs & Monrad 2012:33). Selvom vores undersøgelse ikke er målrettet sociale praktikere, lader vi os alligevel inspirere af tankegangen bag metoden, da det er en effektiv tilgang til at opnå viden, der kan besvare vores problemformulering. Det kan ofte være udfordrende at give sine holdninger til kende, hvis de er løsrevet fra den sociale kontekst (ibid.:19). Med andre ord, kan det være vanskeligt for de unge at udtrykke deres holdninger og diskutere disse med hinanden, hvis interviewspørgsmålene virker fjernt fra deres egen virkelighed. Vi har valgt at udarbejde tre fiktive vignetter om deepfake-nøgenbilleder, som hver relaterer sig til sexting. Som vi præsenterede i problemfeltet og vores afsnit om eksisterende forskning betragtes sexting som

en almindelig praksis blandt mange unge. Ved at præsentere de unge for vignetter, der afspejler situationer med sexting – og dermed situationer, som de potentielt kan støde på i deres egne liv – gør vi det mere genkendeligt og virkelighedsnært for de unge. På den måde bliver det givetvis nemmere for de unge at tale og diskutere med hinanden. Vi har udarbejdet følgende tre vignetter:

Vignette 1: Deepfake-nøgenbilleder i en kæresterelation

Frida på 16 år og Emil på 17 år er kærester. Siden de blev kærester, har det været almindeligt for dem at sende nøgenbilleder til hinanden. Emil har fundet ud af, at man kan bruge deepfake-teknologi til at lave nøgenbilleder. Han synes, det kunne være en sjov ting i Frida og hans relation, hvis de laver deepfake-nøgenbilleder af hinanden. Han vælger derfor en dag, uden Frida ved det, at lave et deepfake-nøgenbillede af hende, som han gemmer på sin telefon.

Vignette 2: Deepfake-nøgenbilleder i vennerelationer

Thor på 18 år er i en vennegruppe med 3 andre drenge på samme alder. I vennegruppen synes de, det er sejt at dele nøgenbilleder af piger fra skolen med hinanden. Thor finder ud af, at man kan bruge deepfake-teknologi til at lave nøgenbilleder, og han vælger derfor en dag at lave et deepfake-nøgenbillede af en pige fra parallelklassen. Thor deler billedet med vennerne fra vennegruppen.

Vignette 3: Deepfake-nøgenbilleder som redskab til hævn

Lasse på 16 år og Agnete på 16 år har lige slået op, fordi Lasse har været utro. Agnete er sur og ked af det, og ønsker at hævne sig på Lasse. Hun laver derfor et deepfake-nøgenbillede af Lasse, som hun deler i en stor snapchatgruppe, som alle på årgangen er medlem af.

Figur 2. Illustration over udarbejdede vignetter

Vi vil enkeltvis præsentere ovenstående vignetter for de unge, hvorefter vi til hvert vignette vil spørge ind til, hvad de tænker om den måde, personerne i fortællingerne bruger deepfake-nøgenbilleder på. I konstruktionen af vignetterne har vi haft fokus på at lade dilemmaerne stå åbne ved at lade det forblive usagt, hvad der er 'rigtigt' at gøre eller tænke om de skitserede situationer. Disse uklarheder eller manglende oplysninger kan være givende, da det muliggør interessante refleksioner og fortolkninger samtidig med, at det giver mulighed for at belyse, hvordan situationerne tilskrives mening og hvilke forståelsesrammer, de unge trækker på, når de tilkendegiver deres holdninger til situationerne (ibid.:28, 41).

Som tidligere beskrevet har vi valgt at udarbejde vores vignetter på baggrund af eksisterende forskning om sexting. Vi har skitseret tre forskellige situationer, hvor deepfake-teknologien (mis)bruges til at lave deepfake-nøgenbilleder. Det er vigtigt at bemærke, at motivet for at lave deepfake-nøgenbilleder er forskelligt i de skitserede vignetter. Vi har valgt at variere de sociale kontekster i vignetterne for at indfange viden om, hvorvidt de unges holdninger forandrer sig afhængigt af den sociale kontekst i vignetterne. På denne måde kan vi få et indblik i, hvordan brugen af deepfake-nøgenbilleder opfattes og vurderes af de unge i forskellige sociale sammenhænge.

Vores sidste forskningsspørgsmål omhandler, hvorvidt de unge betragter deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse. Vi har valgt at afslutte vores interviews med dette spørgsmål, da vi formoder, at de unge vil have nemmere ved at reflektere og besvare disse spørgsmål, efter de har diskuteret de forudgående vignetter.

5.2.5 Fra forskningsspørgsmål til interviewspørgsmål

Da forskningsspørgsmål ofte er abstrakte og formuleret i et teoretisk sprog, fungerer de sjældent godt i praksis. Det er derfor nødvendigt at 'oversætte' dem til et afslappet dagligdagssprog (Kvale & Brinkmann 2009:152). Vi har således udarbejdet en interviewguide, som rummer en opdeling i henholdsvis undersøgelsens tematiske forskningsspørgsmål på den ene side og vores mere 'mundrette' interviewspørgsmål på den anden side (Tinggaard & Brinkmann 2015a:40). Vores interviewguide fremgår af bilag 1.

Gennemgående for vores interviewspørgsmål er, at disse er åbne. I vores arbejde med at formulere interviewspørgsmål, har vi trukket på den spørgsmålstype, der i forskningslitteraturen kaldes for indledende spørgsmål eller åbningsspørgsmål (Kvale & Brinkmann 2009:155). Vi har valgt denne type af interviewspørgsmål, da de kan give righoldige beskrivelser, hvor informanterne selv frembringer, hvad de oplever som de væsentligste aspekter i forhold til deepfake-nøgenbilleder (ibid.). Vi har valgt at formulere åbne spørgsmål gennem hele interviewet for at skabe rum for en dynamisk samtale. Gennem åbne spørgsmål opfordrer vi informanterne til at tænke over deres holdninger, overvejelser og erfaringer på en anden måde sammenlignet med, hvis vi havde valgt mere specifikke spørgsmål. Vi formoder altså, at åbne spørgsmål giver de unge mulighed for at udtrykke sig

mere frit, hvilket kan give de unge en følelse af ikke at være begrænset af forudbestemte svarmuligheder eller en snæver ramme for samtalen.

5.3 Fokusgruppeinterviews

For at besvare specialets problemformulering vil vi gå induktivt til værks og indsamle empiri fra fokusgruppeinterviews. Fokusgruppeinterviews er en kvalitativ forskningsmetode, hvor der foretages interviews med en gruppe mennesker med henblik på at få forskellige synspunkter om et givent emne (Rytter & Olwig 2018:182). I fokusgruppeinterviews bliver den enkelte informant ikke interviewet af en interviewer, men deltager i stedet i en række interaktioner og diskussioner med de andre informanter (Harrits, Pedersen, Halkier & Møller 2020:187). Metoden er relevant i vores speciale, fordi den kan give os et indblik i unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, og hvordan begrundelser for disse holdninger formes og påvirkes af gruppenormer og gruppedynamikker. Eftersom vi er interesseret i, hvordan de unge begrundere deres holdninger, anser vi fokusgruppeinterviews som fordelagtige, da interviewformen faciliterer et rum, hvor de unge skal argumentere for deres holdninger til deepfake-nøgenbilleder overfor de andre unge. I løbet af fokusgruppeinterviewet vil vi præsentere de unge for vores udarbejdede vignetter om deepfake-nøgenbilleder, da disse skaber situationer, hvor deres begrundelser særligt kommer til udtryk.

5.4 Metodiske refleksioner om fokusgruppernes forløb

Vi vil i de følgende afsnit reflektere over, hvordan afholdelsen af fokusgruppeinterviewene forløb samt hvilke overvejelser vi har gjort os både inden og efter afholdelsen, med henblik på at gøre vores undersøgelse så transparent som muligt. Vi vil uddybe interviewsituationen og sammensætningen af fokusgrupperne med fokus på informanternes dynamik og roller. Herudover vil vi løbende reflektere over vores egne roller som moderatorer, da denne refleksivitet styrker undersøgelsens gennemsigtighed og pålidelighed, idet disse refleksioner synliggør, hvordan vi som forskere har påvirket interviewsituationen og dermed haft en betydning for dataindsamlingen (Andersen, Lausten & Cecchini 2020:116).

5.4.1 Refleksioner om interviewsituationen

Vi valgte at afholde alle fokusgruppeinterviews på de unges uddannelsesinstitutioner, hvor de unge har deres daglige skolegang, med henblik på at skabe en tryk interviewsituation i kendte omgivelser. På de respektive skoler afholdte vi fokusgrupperne i aflukkede lokaler, så

fokusgrupperne kunne forløbe uforstyrret. Eftersom deepfake-nøgenbilleder og digitale sexkrænkelser kan være sårbare emner, var det væsentligt, at interviewene foregik i lukkede lokaler, hvor andre elever ikke kunne høre, hvad vores informanter snakkede om. Ligeledes prioriterede vi at smalltalke med de unge inden interviewets start - for eksempel mens vi arrangerede stole til fokusgruppen eller på vej hen til lokalet - for at sikre en mere uformel atmosfære mellem os og de unge. Generelt erfarede vi, at de unge var trygge og afslappede i interviewsituationen, da der var plads til grin, og de unge havde lyst til at besvare alle vores interviewspørgsmål. Det var afgørende for vores dataindsamling, at vi netop fik etableret et trygt og uformelt interviewrum, da dette har resulteret i dybdegående empiri om de unges tanker og holdninger til deepfake-nøgenbilleder.

Med henblik på at facilitere et interviewrum, hvor de unge lettere kunne snakke og diskutere med hinanden, valgte vi at placere de unge overfor hinanden, mens vi som moderatorer sad for bordenden lidt væk fra bordkanten. På denne måde var det mere naturligt for de unge at kigge på og snakke til hinanden, når de besvarede spørgsmålene, mens vi som moderatorer fik en mere anonym rolle. Yderligere forklarede vi de unge indledningsvist, at formålet med interviewet blandt andet var, at de skulle snakke og diskutere med hinanden ud fra interviewspørgsmålene. Eftersom de unges sociale interaktioner i fokusgruppeinterviewet er medvirkende til at producere relevant data (Halkier 2015:139), var det væsentligt for dataindsamlingen, at vi skabte et interviewmiljø, hvor det var nemt for de unge at snakke med hinanden fremfor at svare os. For at forbedre de unges mulighed for at snakke med hinanden fremfor os, valgte vi derfor også, at kun én af os var til stede i interviewsituationen, da det på denne måde ville virke mindre intimiderende for de unge.

I en af fokusgrupperne lykkedes det dog ikke at placere de unge overfor hinanden, og de endte i stedet med at sidde ved siden af hinanden på samme side af bordet, mens vi som moderatorer sad overfor dem. I dette fokusgruppeinterview var vi også begge med som moderatorer. Interaktionen og diskussionerne mellem de unge i dette fokusgruppeinterview var væsentligt mindre sammenlignet med de andre fokusgrupper, hvilket kan skyldes den måde de unge og vi sad på i interviewsituationen. Imidlertid kan det ikke udelukkes, at denne gruppe af unge blot havde en anden gruppedynamik, hvilket resulterede i mindre interaktion og diskussion.

Selvom vi forsøgte at etablere en interviewsituation, hvor de unge fandt det naturligt at snakke og diskutere indbyrdes, oplevede vi, at de unge nogle gange vendte sig mod os, når de svarede

på spørgsmålene. Vi erfarede i flere sammenhænge, at konsekvensen af dette var, at de resterende unge i gruppen derfor ikke responderede. Vi formoder derfor, at når én af de unge vendte sig mod os for at svare, signalerede det overfor de andre unge, at de ikke 'behøvede' at svare på spørgsmålet også, eftersom én af dem allerede havde gjort det på vegne af hele gruppen. Dette resulterede i, at dialogen mellem de unge sommetider gik i stå, og at vi samtidig fik en mere aktiv moderatorrolle end tiltænkt, idet vi var nødt til at 'føre' samtalen videre. Når de unge kiggede på os for at svare, var vi opmærksomme på at spørge åbent ud til de andre unge, hvad de tænkte. Det var væsentligt for repræsentativiteten i vores undersøgelse, at alle unge fik sagt noget i løbet af fokusgruppeinterviewet for at opnå så nuanceret og dækkende data som muligt (Riis 2012:356). Vi erfarede, at de unge gerne ville kommentere på hinandens svar, når vi spurgte ind til, hvad de tænkte om hinandens synspunkter. Dette betød, at dialogen mellem de unge hurtigt blev 'genoptaget', og vi fik et indblik i de unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, og hvordan begrundelserne for disse holdninger blev formuleret i gruppen.

Overordnet erfarede vi, at de unge kunne besvare vores interviewspørgsmål, og vi har derfor fået svar på de tematikker, vi ønskede. Dog oplevede vi, at nogle af fokusgrupperne indledningsvist var mere tilbageholdende og fjollede, og derfor kom med korte og hurtige svar på vores første to forskningstematikker vedrørende deres kendskab til og erfaringer med deepfakes og deepfake-nøgenbilleder. Denne tendens kan have resulteret i, at vi muligvis ikke har fået afdækket de første interviewspørgsmål fuldstændigt. Yderligere forestiller vi os, at nogle af de unge skulle se interviewsituationen an, hvilket har resulteret i, at de var mere tilbageholdende i starten. I denne sammenhæng har vi reflekteret over, at vi som repræsentanter fra universitetsverdenen kan have skabt nogle associationer hos de unge, som medførte, at de oplevede en formel distance mellem os og dem, hvilket kan have påvirket dem indledningsvist i interviewsituationen.

5.4.2 Refleksioner om sammensætningen af fokusgrupperne

I dette afsnit vil vi knytte nogle refleksioner til, hvordan sammensætningen af fokusgrupperne påvirkede interviewsituationen, og hvilken betydning det potentielt kan have for vores empiriske resultater. Vi vil løbende reflektere over hvilke fordele og ulemper, vi oplevede i relation til den måde, som fokusgrupperne var sammensat på.

Som beskrevet i vores rekrutteringsafsnit endte vi med at udføre 5 fokusgruppeinterviews. Fokusgrupperne blev sammensat således, at der var fire unge i fire af fokusgrupperne, mens der var en enkelt fokusgruppe med tre unge. Forud for interviewene havde vi et ønske om at lave homogene fokusgrupper, hvilket betyder, at vi både ønskede at lave grupper opdelt efter køn, samt grupper hvor de unge kendte og havde en venskabelig relation til hinanden. På baggrund heraf endte vi med at få tre drengegrupper og to pige grupper. Det kan være udfordrende at vurdere, hvor 'tætte' de unge var med hinanden, men baseret på de unges interaktioner både før, under og efter interviewet antager vi, at de unge – i alle grupper – var venner og følte sig trygge i hinandens selskab. Vi havde prioriteret denne sammensætning af fokusgrupper, da vi var opmærksomme på, at tematikker som nøgenbilleder, sexting, normer og holdninger kan være personlige emner og svære at snakke om for nogle unge. Vores antagelse var derfor, at hvis de unge var i en fokusgruppe med nogen fra samme sociale netværk, var det lettere for dem at deltage i samtalerne, idet de var trygge ved hinanden og kendte hinandens reaktionsmønstre (Halkier 2015:141). I forlængelse heraf forventede vi også, at de unge var mere tilbøjelige til at udfordre hinandens perspektiver, hvis de var fra samme sociale netværk (ibid.). Hvis de unge var fra samme sociale netværk, kunne de dermed uddybe hinandens oplevelser og erfaringer med deepfakes og deepfake-nøgenbilleder baseret på fælles referencerammer. Vi erfarede dog under interviewene, at de unge generelt havde begrænset kendskab til disse emner, hvorfor det ligeledes var begrænset, hvilke fælles oplevelser og erfaringer de kunne trække på.

5.4.4.1 Vores rolle under interviewet

Selvom vi generelt fornemmede, at de unge følte sig trygge ved hinanden under interviewsituationen, oplevede vi dog, at det var udfordrende faktisk at få dem til at engagere sig i en dynamisk samtale, hvor de 'selv' skulle holde dialogen mellem dem kørende. Dette betød, at vi som moderatorer var nødsaget til at involvere os mere aktivt i samtalerne end planlagt. Vi er opmærksomme på, at der kan være både fordele og ulemper ved, at vi som moderatorer måtte træde mere aktivt ind i dialogen mellem de unge. Ved at involvere os kunne vi opfordre de unge til at uddybe deres svar. På den måde kunne vi lettere imødegå overfladiske og ufuldstændige svar og derved sikre, at vores indsamlede empiri var mere detaljeret. Derudover oplevede vi, at vores mere aktive rolle i interviewsituationen virkede betryggende for de unge. Selvom vi havde forklaret de unge forud for interviewet, at vi ikke forventede nogen specifikke svar fra dem, og at det var meningen, at de skulle snakke på kryds og tværs med hinanden som gruppe, virkede det som om, det var vigtigt for de unge at få en form for

validering af deres svar fra os som moderatorer. Dette oplevede vi ved, at de unge ofte kiggede på os efter at have talt og forventede en respons fra vores side. Når vi responderede de unge med positiv feedback, som for eksempel ved at svare 'god pointe', nikke eller på anden vis bekræfte dem, signalerede vi, at deres bidrag blev værdsat og taget seriøst. I forbindelse med dette har vi dog efterfølgende reflekteret over, hvorvidt disse interaktioner med de unge kunne skabe en form for bias. Hvis de unge oplevede vores positive feedback som et udtryk for, at bestemte svar er mere ønskværdige end andre, kan det betyde, at de forsøgte at give svar, som de troede, vi gerne ville høre. Vores rolle som moderatorer fremhæver dermed den udfordrende balancegang mellem at skabe et trygt rum ved at deltage aktivt i samtalen og samtidig bevare en vis distance til deltagerne for ikke at påvirke deres svar.

5.4.4.2 De unges roller under interviewet

Et væsentligt aspekt ved fokusgruppeinterviews er at observere, hvilke roller informanterne påtager sig under interviewsituationen og efterfølgende reflektere over, hvilken betydning dette kan have for kvaliteten af vores indsamlede empiri. Under flere af interviewene oplevede vi, at de unge indtog nogle forskellige roller. Eksempelvis oplevede vi i en af pigegrupperne, at en af pigerne fremstillede sig selv som 'den sjove'. Hun havde en humoristisk tilgang til nogle af spørgsmålene - eksempelvis ved at finde på sjove eksempler med deepfakes - og samtidig havde hun 'kække' bemærkninger til de andres udtalelser. Dette resulterede i, at de andre unge sommetider grinte af hendes kommentarer, hvilket bidrog til en tryk og afslappet atmosfære i interviewsituationen. Hun brugte således humor som et redskab til at løsne op for stemningen, hvilket 'smittede af' på de andre piger. Et andet eksempel er i en af drengegrupperne, hvor vi bemærkede, at en af drengene påtog sig en form for lederrolle. Vedkommende tog ofte initiativet til at besvare spørgsmålene først og dominerede ofte diskussionerne. I forlængelse med dette oplevede vi, at han – ved at udtrykke sine meninger først – på en måde satte dagsordenen for, hvilke aspekter af de pågældende spørgsmål, der blev fokuseret på i drengenes samtaler. På den måde kunne han påvirke retningen af diskussionerne. Desuden oplevede vi, at denne 'dominerende' unge påtog sig en form for moderatorrolle, da de andre drenge opførte sig fjollet i begyndelsen af interviewet. Han indikerede i denne sammenhæng over for drengene, at de skulle tage det seriøst og prøve at besvare spørgsmålet (Fokusgruppe 1:2). Hans aktive deltagelse og lederskab virkede til at inspirere de andre drenge til at engagere sig og deltage i samtalerne. På den måde forblev diskussionerne relevante og fokuserede.

I forlængelse af ovenstående er det væsentligt at påpege, at vi som moderatorer ikke 'forstyrrede' eller forsøgte at ændre på gruppedynamikkerne. Det var derimod vores opgave at få de unge til at tale sammen, dog uden at kontrollere den sociale interaktion i fokusgruppen (Halkier 2015:143). Dette betyder, at vi eksempelvis ikke opfordrede dem til at lade andre tale først, eller påpegede, hvis de afbrød hinanden. Vi har været opmærksomme på ikke at kontrollere eller styre de unges interaktioner, da vi på den måde kunne risikere at skabe 'kunstige' situationer, hvilket kan påvirke validiteten af vores undersøgelse. Det er dog ligeledes væsentligt at bemærke, at der kan være visse udfordringer ved ikke at moderere gruppedynamikkerne. For eksempel i forhold til den beskrevne drengegruppe, er det relevant at være opmærksom på, at den unges dominerende karakter kan betyde, at visse synspunkter muligvis bliver overrepræsenteret, mens andre bliver underrepræsenteret i vores empiri.

5.4.4.3 Uformel social kontrol mellem de unge

Som tidligere beskrevet valgte vi at sammensætte homogene fokusgrupper. Imidlertid er det væsentligt at være opmærksom på, at homogene grupper kan indebære en form for social kontrol (Halkier 2015:141). Dette kan komme til udtryk ved, at informanterne har nogle allerede etablerede roller og positioner fra deres sociale omgang med hinanden i hverdagen, som de søger at opretholde i selve interviewsituationen. På baggrund heraf kan der opstå en form for bias, da informanterne forsøger at fremstille sig selv i et bestemt lys for ikke at skade deres sociale position i gruppen. Det kan være svært at vurdere, hvorvidt dette var tilfældet i forbindelse med vores interviews med de unge. Vi oplevede dog, at de unge generelt søgte at nå til enighed frem for at udfordre og stille sig kritisk over for hinandens perspektiver. Hvorvidt dette skyldes social kontrol, eller at de i bund og grund bare var enige, kan vi ikke være sikre på, men eftersom de unge er venner, er det ikke utænkeligt, at der i interviewsituationen kan opstå en form for gruppetænkning eller konformitetspres, hvor de unge føler, de skal tilpasse sig gruppens generelle opfattelser. På baggrund heraf kan det være udfordrende at anvende fokusgruppeinterviews. Dog kan sådanne udfordringer også producere relevant data, da det giver os en forståelse for, hvordan de unge positionerer sig over for hinanden, og hvilken betydning deres søgen efter at opretholde en form for social orden i gruppen påvirker deres holdninger til deepfake-nøgenbilleder.

5.5 Etiske overvejelser

I følgende afsnit vil vi reflektere over de etiske overvejelser, der har været centrale i udarbejdelsen af nærværende speciale. Vi har fulgt de etiske forskningsprincipper, idet vi har indhentet informeret samtykke samt pseudonymiseret vores informanter. Endvidere har vi gjort os en række etiske overvejelser i forbindelse interviewsituationen og udformningen af interviewspørgsmål. Vi har betragtet forskningsetikken som en integreret del af hele forskningsprocessen, og vi har derfor løbende tilpasset og reflekteret over vores tilgange for at leve op til etiske standarder samt imødegå etiske udfordringer undervejs (Bengtsson & Møhlholt 2020:194).

5.5.1 Forskningsetik: Samtykke, GDPR-regler og pseudonymisering

Vi har indhentet samtykke fra alle vores informanter samt fulgt Datatilsynets vejledning for at efterleve de juridiske krav til samtykke (Datatilsynet 2021). Inden hvert fokusgruppeinterview har vi forklaret informanterne, hvad formålet med undersøgelsen er, hvordan deres udtalelser vil blive brugt i undersøgelsen, hvordan fokusgruppeinterviewet vil foregå, samt at fokusgruppeinterviewet bliver lydoptaget. Det har været væsentligt for os at klarlægge dette for vores informanter således, de kunne træffe en beslutning om at deltage i interviewet på et informeret grundlag. Eftersom der er dele af rekrutteringsprocessen vi ikke har været direkte involveret i (jf. afsnit *Rekruttering: Målgruppe, udvælgelseskriterier og adgang til informanter*), har det været vigtigt at sikre os, at de unge deltager frivilligt i interviewet samt informere dem om undersøgelsen, da vi ikke ved, hvad eller hvor meget de unge har fået at vide om vores undersøgelse forud for interviewet. Inden interviewets start har vi derfor afklaret potentielle spørgsmål fra informanterne samt understreget, at deltagelsen er frivillig, og at de derfor kan undlade at svare på spørgsmål eller fortryde deltagelsen og trække deres samtykke tilbage, såfremt det sker inden specialets afleveringsfrist. Herefter har vi indhentet samtykke ved at de unge har sagt tydeligt 'ja' til, at de er indforstået med og accepterer de 'retningslinjer', vi har forelagt for dem ved interviewets start. Vi har ikke indhentet samtykke fra de unges forældre, da vores informanter har været 15 år og derved, og de har derfor været i stand til at give samtykke på egne vegne (Datatilsynet 2021:18).

Vi har behandlet informanternes oplysninger i overensstemmelse med GDPR-lovgivningen og ligeledes pseudonymiseret informanterne. I nærværende speciale er der tale om pseudonymisering fremfor anonymisering, da informanterne ikke kan genkendes i analysen,

men vi som forskere ved, hvem informanterne er (Bengtsson & Mølholt 2020:195). For at indfri kravene til pseudonymisering har vi derfor ændret de unges navne, fjernet konkrete lokationer og tilsløret andre informationer, der ville kunne afsløre deres identitet. Denne pseudonymisering foretog vi under transskriberingen af vores interviews, således at de afslørende informationer var udeladt eller ændret, da vi skulle til at kode og analysere (ibid.:195).

I forbindelse med pseudonymisering har vi været opmærksomme på, at nogle af de unge kender hinanden på tværs af fokusgrupperne, eftersom de går på samme uddannelsesinstitution. Det har derfor været vigtigt at sikre en lokal pseudonymisering, da nogle af de unges interne relationer på tværs af fokusgrupperne betyder, at de muligvis bliver genkendelige for hinanden i vores undersøgelse (ibid.:202). Vi har derfor løbende været opmærksomme på, hvilke informationer, vi har medtaget i undersøgelsen, da nogle af de synspunkter, de unge har delt internt i fokusgruppen, muligvis ikke er nogle synspunkter, som de ønsker at dele med de andre unge, som de har en relation til (ibid.). I forlængelse heraf har vi haft fokus på, at de unge kender hinanden internt i fokusgrupperne og derfor kan inddrage beretninger om en fælles bekendt. Vi oplevede eksempelvis, at nogle af de unge delte oplevelser, der involverede personer, som ikke deltog i fokusgruppeinterviewet, da de blev spurgt ind til, hvilke erfaringer de havde med deepfakes og deepfake-nøgenbilleder. På denne måde har vi opnået viden om personer - såkaldte tredjeparter - der ikke selv har samtykket til vores undersøgelse, og som ikke er bevidste om, at de indgår i vores speciale. For at håndtere denne etiske udfordring har vi været ekstra opmærksomme på at anonymisere disse tredjeparter ved at ændre på en række forhold i transskriptionerne samt udelade detaljer, der kan afsløre disse personers identitet (ibid.:203-206).

5.5.2 Etiske overvejelser i interviewsituationen

Sexting, nøgenbilleder og digitale sexkrænkelser er centrale tematikker i vores undersøgelse, og vi har været opmærksomme på, at disse tematikker, kan være tabublagte, grænseoverskridende og sårbare at snakke om for nogle unge. Denne udfordring har vi forsøgt at imødekomme ved at facilitere et uformelt og tillidsfuldt interviewrum, hvor de unge er trygge og føler sig fri til at fortælle om deres erfaringer og holdninger (jf. afsnit *Refleksioner om interviewsituationen*). Endvidere har vi taget hensyn til de unge ved at fravælge at stille spørgsmål direkte til den enkelte unge, men i stedet stillet åbne spørgsmål til hele

fokusgruppen. Således har de unge selv haft mulighed for at vurdere, hvor meget de ønsker at deltage i gruppediskussionerne.

Da indeværende speciale beskæftiger sig med et nyt fænomen som deepfake-nøgenbilleder, har det givet anledning til en række etiske overvejelser om, hvordan vi italesætter og beskriver deepfake-nøgenbilleder overfor de unge. I problemfeltet har vi i afsnittet om unges digitale liv belyst, at digitale medier er en integreret del af unges sociale liv, og på baggrund af dette har vi haft en formodning om, at de unge i mere eller mindre grad har kendskab til de teknologiske muligheder, som AI medfører. På trods af at de unge sandsynligvis har kendskab til deepfakes, har vi løbende i forskningsprocessen reflekteret over, hvad der er etisk forsvarligt at fortælle de unge om deepfakes og ikke mindst deepfake-nøgenbilleder. Det har været væsentligt for os ikke at 'reklamere' for deepfakes eller give de unge 'gode ideer' til, hvordan de kan misbruge deepfake-teknologien, eksempelvis til generering af falske nøgenbilleder. Disse etiske overvejelser har været centrale i udarbejdelsen af vores interviewguide og særligt udformningen af vores vignetter. Her har vi valgt ikke at uddybe eller beskrive, hvordan personer i vignetterne genererer deepfake-nøgenbillederne, da vi ikke ønsker at videregive en detaljeret beskrivelse af dette til de unge.

5.6 Analysestrategi

I dette afsnit vil vi uddybe vores analysestrategi ved at beskrive og reflektere over vores arbejdsproces. Først vil vi forklare, hvordan vores induktive tilgang danner grundlaget for vores analysestrategi samt vi vil fremlægge vores kodningstematikker. Derefter vil vi uddybe, hvordan vi i praksis har kodet det empiriske materiale.

I forbindelse med transskriptionen af vores fokusgruppeinterviews har vi udarbejdet en række konventioner (se bilag 2). Vi anvender disse konventioner for at sikre en ensartet transskribering af vores empiriske materiale.

Vores analysestrategi har været inspireret af en eksplorativ og induktiv tilgang. Dette indebærer, at vi har kodet både med udgangspunkt i vores forskningsspørgsmål/tematikker, samt forholdt os åbent til vores indsamlede empiri. Vi har derfor bestræbt os på ikke at 'tvinge' vores empiri ned over eksisterende forskningstematikker eller klart definerede begreber og teorier, men været åbne for, at nye temaer kan opstå og være relevante at inddrage i vores

analyse (Bjørnholt & Jakobsen 2020:214). På baggrund af dette har vi fået nogle kodningstematikker, som både tager afsæt i vores forskningstematikker samt nye tematikker, vi har identificeret gennem vores kodningsproces. I nedenstående tabel fremgår hvilke kodningstematikker, vi kom frem til:

Forskningstematikker	Nye tematikker
Unge erfaringer med og kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder	Usikkerhed på egen krop
Unge holdninger til deepfake-nøgenbilleder i en kæresterelation	Bekymringer om deepfake-nøgenbilleder
Unge holdninger til deepfake-nøgenbilleder i en vennerelation	Deepfake-nøgenbilleder vs. ægte nøgenbilleder
Unge holdninger til deepfake-nøgenbilleder som et redskab til hævn	Holdninger <i>for</i> deepfake-nøgenbilleder
Unge holdninger til om deepfake-nøgenbilleder er en digital sexkrænkelser	Dem og os

Tabel 1. Overblik over kodningstematikker

For at bevare en åben tilgang til vores indsamlede empiri valgte vi en kodningsmetode, hvor vi i praksis sad hver for sig og kodede empirien. På den måde sikrede vi, at vi ikke påvirkede hinandens holdninger til, hvad der var relevant i interviewmaterialet, samt det blev muligt at indfange forskellige perspektiver og indsigter. Dette var medvirkende til at opdage nye og uventede temaer i vores empiri. Efter vores individuelle kodninger sammenlignede vi vores resultater og diskuterede de forskellige tematikker, vi hver især havde identificeret. Denne proces gjorde det muligt for os at kombinere vores indsigter samt diskutere, hvordan vi havde tolket empirien. På den måde forblev vores analysestrategi åben og vi fik en dybere forståelse af det empiriske materiale.

Som tidligere beskrevet har en del af vores forskningsdesign været at udføre fokusgruppeinterviews. Denne interviewform spiller ligeledes en væsentlig rolle i vores analysestrategi. Dette kommer eksempelvis til udtryk ved, at et af vores analytiske omdrejningspunkter er at kigge på de unges enigheder og uenigheder. Vi er derfor

opmærksomme på gruppedynamikken, og hvordan de unge diskuterede og argumenterede for deres holdninger.

6. Analyse

Vi vil i dette afsnit præsentere en tematisk analyse af vores empiriske fund. Formålet med indeværende speciale er at undersøge, hvilke holdninger unge i alderen 15-18 år har til deepfake-nøgenbilleder. På baggrund af dette har vi valgt at strukturere vores analyse efter de unges begrundelser for disse holdninger. Inden vi uddyber de unges begrundelser, vil vi først redegøre for de unges erfaringer med og kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder for at tydeliggøre, hvilken forståelse og referenceramme de unge begrundet deres holdninger ud fra. Efter den indledende redegørelse af de unges erfaringer med og kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder, vil vi uddybe de unges holdninger *imod* deepfake-nøgenbilleder og derefter deres holdninger *for* deepfake-nøgenbilleder. Afslutningsvist vil vi kort uddybe de unges gruppedynamikker i fokusgrupperne med fokus på at udpensle de situationer, hvor de unge var uenige.

Nedenstående tabel viser en oversigt over fokusgrupperne og de 19 unge, der har deltaget i vores undersøgelse:

Fokusgruppe 1	Fokusgruppe 2	Fokusgruppe 3	Fokusgruppe 4	Fokusgruppe 5
Silas	Adam	William	Lærke	Amalie
Nikolaj	Isak	Alexander	Josefine	Thea
Malthe	Magnus	Andreas	Emilie	Caroline
Tobias	Lukas	Jacob		Simone

Tabel 2. Oversigt over informanter

6.1 Unges erfaringer med og kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder

Det følgende afsnit er en deskriptiv gennemgang af de unges kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder. Nedenstående afsnit skal derfor betragtes som en introduktion til de efterfølgende analyseafsnit, da afsnittet bidrager med en baggrundsviden om unges kendskab til og erfaringer med deepfakes og deepfake-nøgenbilleder. Denne viden synliggør, hvilke

referencerammer og forståelser de unge taler ud fra, når de skal beskrive og begrunde deres holdninger til deepfake-nøgenbilleder.

6.1.1 Unges erfaringer med og kendskab til deepfakes

Vores interviewmateriale viser, at størstedelen af de unge ved, hvad deepfakes er og forbinder denne teknologi med AI. I interviewsituationen udtrykte de unge generelt usikkerhed på, hvad deepfakes er, men deres forklaringer indikerer, at de alligevel har en forståelse for, hvad et deepfake er. Der er kun få unge, som ikke havde hørt om deepfakes forud for interviewet. Silas definerer deepfakes på følgende måde: *“Ja men altså, du tager vel en persons udseende eller stemme til at lave en - hvad kan man sige - en forfalsket video, og du kan ligesom manipulere, det de gør, eller det de siger”* (Fokusgruppe 1:1). Herudover beskriver Alexander og Andreas deepfakes som en slags photoshop, der kan skabe mere realistiske resultater end andre photoshop-programmer (Fokusgruppe 3:1). Gennemgående i de unges definitioner af deepfakes er, at de beskriver, at det er billeder eller videoer, hvor en persons ansigt, krop eller stemme er flyttet over i en situation, som ikke er sket i virkeligheden. Heraf er de unge opmærksomme på, at deepfakes er manipuleret og falsk materiale, hvor forskellige kropsdele eller stemmer er redigeret ind i nye sammenhænge (Fokusgruppe 2:1; Fokusgruppe 4:1; Fokusgruppe 5:1).

Selvom de fleste af de unge ved, hvad deepfakes er, er det de færreste af dem, som selv har prøvet at lave deepfakes. Dog udtrykker Alexander og Jacob, at de kender nogle, som har prøvet at lave deepfakes. Derudover fortæller William, at han har set en Youtube-video af, hvordan man gør. Ud af de unge vi snakkede med, er det kun Lukas og Andreas, der selv har prøvet at generere et deepfake. Lukas har i forbindelse med en skoleopgave lavet en falsk nyhedsartikel, hvor han anvendte deepfake-teknologi (Fokusgruppe 2:1). Derudover fortæller Andreas, at han har lavet deepfake-videoer af sig selv, fordi han var nysgerrig på, hvordan teknologien fungerede. I denne sammenhæng fortæller Andreas også, at han fandt det forholdsvis nemt at generere disse deepfakes (Fokusgruppe 3:1-2). På trods af, at det kun er få unge, der har personlige erfaringer med at generere et deepfake, formoder flertallet af de unge, at det er nemt at lave. De begrundede denne opfattelse ved at sammenligne deepfake-teknologien med ChatGPT, et andet AI-værktøj, som de unge har praktiske erfaringer med, og som de netop betragter som lettilgængelig og nemt at anvende (Fokusgruppe 2:1-2; Fokusgruppe 5:1-2).

6.1.2 Unges erfaringer med og kendskab til deepfake-nøgenbilleder

De unges kendskab til deepfake-nøgenbilleder er mere begrænset end deres kendskab til deepfakes. Imidlertid har de unge forskellige definitioner og forklaringer på, hvad et deepfake-nøgenbillede er. Vi har ikke vurderet, hvorvidt de unges definitioner af deepfake-nøgenbilleder er rigtige eller forkerte, da vores hensigt har været at få de unges egne beskrivelser og ord på, hvordan de definerer og forstår deepfake-nøgenbilleder. I vores empiri kan vi se, at de unge inddrager deres viden om deepfakes, når de skal definere, hvad deepfake-nøgenbilleder er. Silas, Nikolaj, Malthé og Tobias fremdrager, at svaret må ligge i navnet, og det derfor må være deepfakes, der afbilder en krop uden tøj på (Fokusgruppe 1:2). Ligeledes forklarer Lærke, Josefine og Emilie deepfake-nøgenbilleder ud fra deres viden om deepfake-teknologien, da de tænker et deepfake-nøgenbillede er et billede af en persons ansigt på en anden persons nøgne krop (Fokusgruppe 4:3). En anden forståelse af deepfake-nøgenbilleder fremtræder i fokusgruppe 2, hvor Isak pointerer, at der ikke nødvendigvis behøver at være en uoverensstemmelse mellem ansigtet og kroppen, der er afbildet på et deepfake-nøgenbillede:

Det kan jo godt være, at det er deres krop, med de nye teknologier så. Hvis man har et billede af deres krop med tøj på eller sådan noget, så kan det være, at den kan generere et eller andet billede af deres krop nøgen, som den tænker, at det ville se ud (Fokusgruppe 2:2).

Således præsenterer de unge nogle forskellige bud på, hvad deepfake-nøgenbilleder er. Disse forståelser kommer på trods af, at de fleste unge italesætter, at deepfake-nøgenbilleder ikke er særligt udbredt i deres omgangskreds, og nogle få unge havde aldrig hørt om fænomenet forud for interviewet. Samtidig udtrykker flertallet af dem, som havde hørt om deepfake-nøgenbilleder, at de havde kendskab til fænomenet gennem sociale medier, hvor de blandt andet har set kendte blive manipuleret ind i både deepfakes og deepfake-nøgenbilleder. (Fokusgruppe 2:2-3; Fokusgruppe 3:3; Fokusgruppe 4:4).

Imidlertid er det interessant at fremhæve, at tre af de unge har erfaring med og kendskab til deepfake-nøgenbilleder fra deres eget liv. Alexander fortæller, at han kender nogle, som har tjent penge på at generere deepfake-nøgenbilleder for andre. Uddybende beskriver han, at disse personer laver deepfake-nøgenbilleder for nogen, som ønsker at have sådanne billeder (Fokusgruppe 3:2). Herudover fortæller Lukas, at han har en kammerat, der har været udsat for, at en person på Snapchat brugte kammeratens hoved fra snaps og satte hovedet ind på en

nøgen krop. Herefter havde vedkommende truet Lukas' kammerat med at sende det falske nøgenbillede til forskellige personer, hvis ikke han overførte penge (Fokusgruppe 2:2). En lignende fortælling deler Isak med os. Han fortæller, at han har oplevet en Snapchat-profil, der producerede deepfake-nøgenbilleder af personer, og derefter afpressede disse personer til at sende penge, hvis ikke deepfake-nøgenbillederne skulle deles med andre. Isak fortæller, at gerningspersonen bag Snapchat-profilen hurtigt blev opdaget og fjernet. Isak uddyber dog, at det er bekymrende, at deepfakes kan udnyttes til afpresning (Fokusgruppe 2:10). Alexander, Lukas og Isaks erfaringer med deepfake-nøgenbilleder indikerer, at deepfake-nøgenbilleder har potentiale til at blive en illegal 'handelsvare', som gerningspersoner kan tjene penge på. Endvidere eksemplificerer deres fortællinger, at deepfake-nøgenbilleder kan udnyttes til - samt forbedre - kriminelle handlinger såsom sextortion, hvor ofre bliver afpresset til at sende penge for at undgå videredeling af intime billeder (jf. afsnit *Seksuelle deepfakes*). I vores problemfelt præsenterede vi, at Hayward og Maas opdeler AI-crime i tre typologier. Den måde, som deepfake-teknologien anvendes i drengenes fortællinger, kan placeres under den typologi, som Hayward og Maas' betegner som 'kriminalitet med AI', da deepfake-teknologien bruges som et redskab til at udføre den kriminelle handling.

6.1.3 Delkonklusion

Opsamlende viser vores empiri, at de unge har en forståelse af, hvad deepfakes og deepfake-nøgenbilleder er på trods af, at de fleste unge ikke selv har prøvet at anvende deepfake-teknologien. Imidlertid er det væsentligt at fremhæve, at deepfake-nøgenbilleder ikke er et ukendt fænomen for de unge, da de har hørt om og set denne slags deepfakes på sociale medier. Endvidere har enkelte unge også stiftet bekendtskab med deepfake-nøgenbilleder i deres eget liv, og disse eksempler tydeliggør, hvordan deepfake-nøgenbilleder kan misbruges til kriminelle handlinger.

6.2 Unges holdninger imod deepfake-nøgenbilleder

På baggrund af vores indsamlede empiri ses der en generel tendens til, at de unge forholder sig kritisk og negativt overfor deepfake-nøgenbilleder. Som tidligere beskrevet, indebærer vores forståelse af holdninger også begrundelser. Dette betyder, at vi i vores undersøgelse af de unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, ligeledes søger at belyse, hvilke begrundelser og argumentationer de anvender for at udtrykke deres holdninger.

Efter behandling af vores indsamlede empiri, har vi identificeret en række centrale tematikker, som er fremherskende hos de unge, når de skal forklare deres holdninger imod deepfake-nøgenbilleder. I det kommende analyseafsnit har vi opdelt de unges holdninger imod deepfake-nøgenbilleder efter deres primære begrundelser. Først vil vi kaste lys over, at deepfake-nøgenbilleder kan have konsekvenser for den, som *bliver afbildet* på et deepfake-nøgenbillede, herunder at det skaber usikkerhed på egen krop og bekymringer for at blive sat i en uønsket situation, hvor andre har set en i en grænseoverskridende sammenhæng. Endvidere kan det skabe en følelse af magtesløshed og kontroltab, da de unge ikke ved, om der findes eller florerer nøgenbilleder af dem. Derefter vil vi præsentere et analyseafsnit om, at deepfake-nøgenbilleder har konsekvenser for den, som *laver* et deepfake-nøgenbillede, herunder sociale konsekvenser i form af eksklusion og udstødelse fra det sociale fællesskab. Endeligt vil vi vise, hvordan begreber som 'samtykke' og 'ulovlig billeddeling' er en del af de unges referenceramme, når de skal forholde sig til deepfake-nøgenbilleder og i forlængelse heraf vil vi fremlægge, hvorfor de betragter deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse.

6.2.1 Konsekvenser for den, som *bliver afbildet* på et deepfake-nøgenbillede

Tre fortællinger - som går igen blandt de unge - er, at deepfake-nøgenbilleder har negative konsekvenser for den afbildede person, da det for det første skaber usikkerhed på egen krop, og for det andet sætter den afbildede person i en grænseoverskridende situation, hvor andre forestiller sig en nøgen. Samtidig kan det være svært at overbevise andre om, at der er tale om falsk materiale, hvorfor det ligeledes kan være vanskeligt at 'forsvare' sig selv. For det tredje udtrykker de unge, at de er imod deepfake-nøgenbilleder, fordi det skaber en følelse af magtesløshed og kontroltab. I det kommende afsnit vil vi eksemplificere, hvordan vi kan se disse tematikker i vores indsamlede empiri.

6.2.1.1 Usikkerhed på egen krop

En gennemgående tendens i de unges samtaler er en opmærksomhed på, at deepfake-nøgenbilleder skaber et forvrænget kropsideal og dermed forårsager usikkerhed på ens egen krop. De unge anskuer deepfake-nøgenbilleder som et udtryk for at perfektionere noget. I relation til dette udtrykker de unge bekymring for, at skabelsen af deepfake-nøgenbilleder er drevet af en stræben efter en ideel version af kroppen. Dette er bekymrende, da deepfake-nøgenbilleder derved forstærker og opretholder bestemte kropsidealer, som ofte vil være både urealistiske og uopnåelige. Unge bliver derfor usikre på sig selv og deres krop. I følgende citat

af Malthe, forklarer han, hvorfor han mener, at deepfake-nøgenbilleder kan skabe usikkerhed på ens egen krop:

Nej, jeg tror, jeg ville have det lidt underligt med det. Øh. Jeg synes i hvert fald, det er lidt en måde at vise på, man ikke er tilfreds med den persons krop, hvis man går ind og ændrer på den [...] Ja, jamen altså, jeg ser det lidt på den måde, at hvis man laver sådan noget, så gør man det lidt for at perfektionere noget (Fokusgruppe 1:5).

Som det fremgår af Malthes udtalelse, mener han, at deepfake-nøgenbilleder er en måde at perfektionere noget. I følgende samtale mellem Isak, Lukas og Magnus kan vi se, at der blandt de unge er en enighed om, at deepfake-nøgenbilleder indeholder en stræben efter at portrættere perfektionisme, hvilket er medvirkende til at skabe usikkerhed hos den afbildede person:

Isak: *Så er der nok også noget i de der deepfake-programmer, de er måske lidt sådan perfektionistiske. Altså de skaber nogle perfekte kroppe, og det skaber måske lidt et forvrænget kropsideal –*

Lukas: *Ja for eksempel med større bryster eller et eller andet.*

[...]

Magnus: *Og så kan det også bare gøre en person endnu mere usikker jo.*

(Fokusgruppe 2:6).

På baggrund af de unges refleksioner om konsekvenserne ved deepfake-nøgenbilleder vurderer vi, at de unge er bekymret for, at billederne illustrerer en idealiseret version af kroppen, hvilket har den konsekvens, at unge begynder at sammenligne sig selv med de 'perfekte' deepfake-nøgenbilleder. På baggrund af dette risikerer de unge at blive usikre på sig selv, hvilket i sidste ende kan resultere i en form for social tilbagetrækning. Denne betragtning kan vi for eksempel udlede af følgende citat fra Isak:

Hvis hun finder ud af det, at de så har set det der deepfake-billede af hende, så kan det også være, at hun går og bliver usikker på, om det nu er et perfekt billede

i forhold til, hvordan hun ser ud, og så bliver hun måske lidt usikker på sin egen krop og tør måske i værste tilfælde slet ikke at vise den til nogen. (...)
(Fokusgruppe 2:6).

Når de unge henviser til usikkerhed, indebærer det blandt andet, at deepfake-nøgenbilleder kan forstærke en eventuel eksisterende tilfredshed eller utilfredshed med ens egen krop. Hvis en person allerede er utilfreds med sin krop, kan et deepfake-nøgenbillede bekræfte denne utilfredshed, og derved forstærke vedkommendes overbevisning om, at der er noget 'forkert' eller utilstrækkeligt ved ens naturlige udseende. Hvis en person derimod er tilfreds med sin krop, kan et deepfake-nøgenbillede udfordre denne tilfredshed ved at så tvivl om, hvorvidt man faktisk kan 'stole' på sin egen selvopfattelse. Denne tendens taler Malthe ind i i følgende citat:

Så hvis man går ind og ændrer på en krop, som man måske selv er lidt usikker på eller selv er tilfreds med, så kan man godt blive lidt usikker – eller lidt ekstra usikker på, om ens krop egentlig er god nok ud fra ens partners reaktion, og at vedkommende har lyst til at ændre på den (Fokusgruppe 1:5).

På baggrund af vores indsamlede empiri ser vi desuden en tendens til, at de unges holdninger om, at deepfake-nøgenbilleder skaber usikkerhed på egen krop, fylder meget, når det handler om en kæresterelation. Vi præsenterede i vignette 1 en fiktiv hændelse, hvor den ene part i en kæresterelation vælger at lave et deepfake-nøgenbillede af den anden, uden vedkommendes samtykke. Ud fra de unges samtaler om denne vignette vurderer vi, at der både er et internt og eksternt pres forbundet med deepfake-nøgenbilleder. Dette skyldes, at den afbildede person både kan føle sig presset af sin egen utilfredshed med sit udseende, men også af sin partners forventninger eller ønsker om, hvordan en drømmekrop skal se ud. I den følgende samtale mellem Josefine og Emilie kan vi se, at de taler ind i denne idé om, at deepfake-nøgenbilleder er forbundet med både et internt og eksternt pres i forhold til, hvordan man 'skal' se ud:

Josefine: *Ja, og så sidder han og laver hendes krop helt perfekt, den perfekte krop som man siger, ikke –*

Emilie: *Ja, som han gerne vil have.*

Josefine: *Så kan hun jo blive lidt usikker.*

Interviewer: *Hvordan usikker? Kan I uddybe det lidt?*

Josefine: *Hun vil nok være lidt træt af, at hendes kæreste sidder og laver det. Du ved – en drømmekrop for ham, for det er jo ikke sådan, hendes krop måske ser ud.*

(Fokusgruppe 4:6).

De unge er uforstående overfor, hvorfor personer vælger at lave deepfake-nøgenbilleder, særligt internt i en kæresterelation. I en samtale mellem Caroline, Thea og Amalie udtrykker de, at de ville blive meget kede af det, hvis det var deres kæreste, der prøvede at lave deres krop om, da det indikerer, at ens egen krop ikke er tilstrækkelig (Fokusgruppe 5:3). Deepfake-nøgenbilleder skaber derfor negative følelsesmæssige konsekvenser. I de unges diskussioner om, hvordan deepfake-nøgenbilleder kan skabe usikkerhed på egen krop, er det væsentligt at være opmærksom på, at problematikken omkring deepfake-nøgenbilleder ikke kun handler om selve billedet, men også om de følelsesmæssige konsekvenser det skaber hos unge. Vi finder, at deepfake-nøgenbilleder har potentiale til at 'manipulere' unges opfattelse af deres egen krop og følelse af selvværd.

6.2.1.2 Forestillingen om, at alle har set en nøgen

Som tidligere beskrevet er de unge i overvejende grad imod deepfake-nøgenbilleder. I det kommende afsnit vil vi uddybe, at denne modstand og skepsis bunder i bekymringer om, at den afbildede person på et deepfake-nøgenbillede, bliver sat i en situation, hvor andre har set en i en grænseoverskridende sammenhæng. Netop fordi de unge tror, at det er udfordrende at gennemskue, hvorvidt der er tale om falsk materiale, er det vanskeligt at overbevise andre om, at det ikke er en selv, som optræder på billedet, hvis man bliver manipuleret ind i et deepfake-nøgenbillede. Denne bekymring udtrykker Caroline og Thea for eksempel i det følgende:

Caroline: *Nej nej, men prøv at tænk, hvis der blev delt et billede, som var til formål, at det var dig. Og så sådan, du kunne ikke sige noget til det. Hvad skal du sige? "At det er ikke mig"?*

Thea: *Det kunne jeg da godt sige. Men folk vil nok ikke tro på det.*

Caroline: *Nej det er også det. Folk vil jo ikke tro på det.*

(Fokusgruppe 5:11).

De unge vurderer desuden, at der er en potentiel risiko for, at videredeling af deepfake-nøgenbilleder kan skabe en forvirrende situation, hvor unge bliver usikre på, hvad der er rigtigt og forkert. Deling af sådanne billeder fører derfor til misforståelser, og de unge påpeger, at det derfor kan være svært at konfrontere den afbildede person. Konsekvenserne af dette er, at sandheden om, at der er tale om et falsk nøgenbillede, måske aldrig kommer frem, hvilket blot vil bidrage til fortsat tvivl og forvirring omkring situationen. I nedenstående udtalelser fra Magnus og Isak ser vi, at de er bekymret for konsekvenserne ved deling af deepfake-nøgenbilleder:

Magnus: *Selvfølgelig er det forkert at lave det, men jeg tror også, at hvis man deler det, så kan der ske den der misforståelse, og man kan være i tvivl, om det er rigtigt eller forkert. Og så lige pludselig så er der nogle andre, der får det og sådan noget, og så kan de tro, at det er rigtigt.*

Isak: *Så er det måske også svært at gå til personen og vise det her nøgenbillede. Det er der jo ikke nogen, der tør. Måske kommer sandheden jo aldrig frem om, at det ikke er hendes rigtig krop. Så det er meget bekymrende.*

(Fokusgruppe 2:5).

Flere af de unges overvejelser om og holdninger til deepfake-nøgenbilleder understreger måske en af de største udfordringer ved digitalt materiale, nemlig risikoen for at det kan sprede sig ukontrollerbart og fortsat eksistere, selvom den oprindelige kilde er fjernet (Fokusgruppe 2:5; Fokusgruppe 3:6). Deepfake-nøgenbilleder kan altså kopieres og gengives på diverse digitale platforme, hvorfor det kan være nærmest umuligt at få dem fjernet fuldstændigt, når de først er delt online. Denne problematik bliver kun yderligere problematisk, idet det kun er en selv, som ved, at der er tale om falsk materiale. Vi kan i det følgende citat af Alexander se, at han fremhæver udfordringen i, at når et deepfake-nøgenbillede først er blevet delt en gang, kan det hurtigt sprede sig til andre dele af nettet:

Man ved jo kun selv, at det ikke er rigtigt [...] Så er der nogle, der synes, at det er sjovt at dele det videre, og når det er, at det først ligger på nettet, så kommer det ikke af nettet igen. Så er der en eller anden, der har kopieret det og lagt det ind et andet sted (Fokusgruppe 3:6).

Mange af de unge udtrykker dog, at uanset om mennesker kan gennemskue, hvorvidt der er tale om falsk materiale eller ej, er det selve tanken om, at andre har set en i en grænseoverskridende sammenhæng, som er særlig bekymrende. Ifølge de unge kan deepfake-nøgenbilleder have en vedvarende indvirkning på folks opfattelse af den afbildede person og deres forestilling om, hvordan vedkommende ser ud. De unge er derfor bekymrede for, at det er vanskeligt at ændre folks mentale forestillinger – selv når de er bevidste om, at der er tale om et manipuleret billede. For eksempel fortæller Emilie, at *”folk vil jo alligevel – altså lige meget, om de ved det er fake eller ej, så vil folk jo stadigvæk have det der billede oppe i hovedet – ja se den person i den sammenhæng”* (Fokusgruppe 4:13). Denne bekymring, som Emilie udtrykker, understøttes af Adam, Isak og Magnus’ samtale om, at det kan være svært at slippe den forestilling, man har fået af den afbildede person i et deepfake-nøgenbillede:

Adam: *Jeg tror også, at selvom hun siger, at det er fake, så tror jeg stadigvæk folk vil gå med den forestilling om, at det er sådan han ser ud.*

Isak: *Ja det er det. Jeg tror ikke, at man kan slippe det billede lige så snart man har set det. Så er det sådan du forestiller dig dem [...] Fordi man skal jo på en eller anden måde se noget andet før man kan forestille sig det.*

(De andre informanter griner lidt).

Magnus: *Altså hvis det ser rigtigt ud. Selvom man ved det er fake, så tænker man måske, at det må jo være noget i den retning ik’ [...] Og så når man bare tænker på dem, og det så er det der popper op, så er det jo –*

(Fokusgruppe 2:7).

På baggrund af de unges udtalelser kan vi desuden udlede, at særligt tanken om, at andre har set en ’nøgen’, fylder meget hos de unge. Emilie forklarer for eksempel, at *”[...] selvom det ikke er hendes krop, så føler hun jo nok alligevel, at folk har set hende nøgen”* (Fokusgruppe 4:8). De unge mener, at hvis der er blevet delt et deepfake-nøgenbillede af en person, vil vedkommende føle sig nøgen, når vedkommende går rundt, fordi man er bevidst om, at folk ikke kan slippe det billede, de har fået af, hvordan man ser ud på deepfake-nøgenbilledet (Fokusgruppe 2:9). Konsekvenserne af dette er, at den afbildede person bliver sat i en

ubehagelig og grænseoverskridende situation. Deepfake-teknologien har således potentiale til at udviske grænserne mellem det private og det offentlige, da det er muligt for folk – som man ikke kender – at få adgang til både private og intime billeder af en selv. Dette skaber en situation, hvor noget, som oprindeligt skulle være privat, pludselig bliver offentlig ejendom. Netop denne udfordring ved deepfake-nøgenbilleder understreger William i følgende citat:

Fordi der kan sidde nogle mennesker, som ikke engang går i skole med dem, som har fået det, og hvis de så møder dem på gaden, så kan de gå over og sige: ”Hold kæft du har en flot krop”, og så tænker de: ”Hvor fanden ved du det fra?”. Og hvis de så svarer, at de har et nøgenbillede, som ligger inde på nettet. Nå. De har jo ikke kontrol over det. (...) (Fokusgruppe 3:9).

På baggrund af de unges refleksioner vurderer vi, at tanken om, at andre har en forestilling om en nøgen, er ubehagelig af flere årsager. For det første giver det en følelse af at miste kontrol over sin egen krop og ens ’image’ udadtil. For det andet bliver den afbildede persons sårbarhed udnyttet, da et deepfake-nøgenbillede bringer vedkommendes intime og private sider i fokus for andres opmærksomhed.

6.2.1.3 Magtesløshed og manglende kontrol

Det følgende afsnit vil klarlægge, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, da deepfake-teknologien skaber bekymringer om muligheden for at generere falske nøgenbilleder. De unge udtrykker bekymring for, at hvem som helst kan skabe et deepfake-nøgenbillede, og på baggrund af dette fremhæver nogle unge, at der vil være en anden frustration og magtesløshed forbundet med at få delt et deepfake-nøgenbillede fremfor et ’ægte’ nøgenbillede.

Deepfake-teknologien gør det muligt at producere ikke-samtykkebaserede nøgenbilleder, og flere af de unge betragter denne teknologiske mulighed som skræmmende, hvilket medfører, at de unge udtrykker en bekymring overfor deepfake-nøgenbilleder. I særdeleshed er de unges bekymringer funderet i, at der kan eksistere nøgenbilleder af dem, uden de ved det, og uden at de har taget eller sendt et nøgenbillede af dem selv. Denne udvikling beskriver flere af de unge som skræmmende (Fokusgruppe 1:14, Fokusgruppe 2:4,5). I en dialog mellem Lukas og Adam beskriver de, hvad de anser som centrale problematikker ved deepfake-nøgenbilleder. Dette er eksemplificeret nedenfor:

- Lukas: *Ja. Og så er det lidt skræmmende, at der kan være sådan nogle billeder af en nøgen. Uden man ved det, og uden man nogensinde har sendt et billede af sig selv nøgen. At så kan halvdelen af klassen lige pludselig have set en nøgen.*
- Adam: *Det er også princippet i, at man behøver sådan set ikke at sende et billede af en nøgen, for at der kommer et billede af en nøgen. At folk bare kan lave det. Så det føles lidt som om man er ude af kontrol over det. Man kan ikke selv styre det.*
- Lukas: *Ja det er andre, der ligesom har din skæbne for det billede der, fordi de bare kan lave det hele tiden.*

(Fokusgruppe 2:5-6).

Drengenes udsagn understreger deres bekymringer for, at deepfake-teknologien kan skabe falske nøgenbilleder, hvilket kan resultere i, at der kan cirkulere nøgenbilleder af dem, som de ikke selv har taget eller givet samtykke til. I forlængelse heraf betragter drengene det som skræmmende, at de således ikke kan kontrollere, hvorvidt der florerer nøgenbilleder af dem. Vi finder, at netop forestillingen om, at hvem som helst kan generere et nøgenbillede, er en gennemgående bekymring hos de unge. Eksempelvis fortæller Magnus, at det er skræmmende, at ukendte gerningspersoner kan generere et deepfake-nøgenbillede af en (Fokusgruppe 2:10). Da Emilie skal uddybe, hvorfor deepfake-nøgenbilleder er en digital sexkrænkelse, siger hun ligeledes: *"Men her har man jo ikke nogen kontrol over det overhovedet. Det er jo ingengang fordi, man selv har taget billedet, det er jo noget, der er blevet lavet af en"* (Fokusgruppe 4:12). Således danner de unges bekymringer grobund for, at de betragter deepfake-nøgenbilleder som problematiske.

På baggrund af ovenstående udtrykker nogle af de unge, at det ville være mere frustrerende at få delt et deepfake-nøgenbillede end et ægte nøgenbillede. De unge påpeger, at videredelingen af begge typer af nøgenbilleder vil såre dem, men for nogle unge er deepfake-nøgenbilleder mindre selvforskyldte end ægte nøgenbilleder. Amalie, Thea og Caroline udtrykker, at hvis en person sender et ægte nøgenbillede af sig selv, så er vedkommende også bevidst om, at der er en risiko for, at dette nøgenbillede bliver videredelt (Fokusgruppe 5:13-14). Eksempelvis siger Amalie: *"Ja fordi et ægte [nøgenbillede], det er jo ens eget ansvar. Så har du jo selv taget ansvaret for det. Hvis du selv har sendt det selvfølgelig"* (Fokusgruppe 5:14). Amalie bliver bakket op af de andre unge i gruppen, og selvom gruppen ved, at det er forkert at viderele

nøgenbilleder, mener de, at personen – der har sendt nøgenbilledet af sig selv - bærer en del af ansvaret, hvis vedkommendes nøgenbillede bliver videredelt, fordi vedkommende bør være bekendt med denne risiko. Deepfake-nøgenbilleder kan derimod genereres uden, at personen selv har taget, sendt eller delt et ægte nøgenbillede. Videredeling af deepfake-nøgenbilleder kan således skabe en følelse af kontroltab, som kan opleves værre og mere frustrerende end, hvis man får videredelt et ægte nøgenbillede. Eksempelvis siger Thea, at hun ville være mere frustreret over at få delt et deepfake-nøgenbillede af hende end et ægte nøgenbillede, fordi hun med deepfaket ikke selv har ‘valgt’ billedet, og hun ville samtidig føle et behov for at skulle bevise, at billedet ikke er ægte (Fokusgruppe 5:13). Dette synspunkt bliver understøttet af Malthe, der uddyber, hvordan han vil have det, hvis der blev delt et deepfake-nøgenbillede af ham sammenlignet med et ægte nøgenbillede:

[...] jeg tror måske, det er lidt værre, når det ikke er et rigtigt billede, fordi så har man ikke selv haft noget med det at gøre. Så tror folk, at man har gjort noget, man ikke har gjort, også tror jeg, de ser anderledes på en uden, at man selv sådan vil have det agtig (Fokusgruppe 1:7).

Ifølge nogle unge vil videredelingen af et deepfake-nøgenbillede altså være mere frustrerende end videredelingen af et ægte nøgenbillede, eftersom individet ikke har kontrol over deepfake-nøgenbilledet, da hvem som helst kan generere det. Samtidig bliver individet placeret i en krænkende situation med et deepfake-nøgenbillede, idet individet skal forsvare sig selv og overbevise folk om, at det ikke er dem, som er portrætteret i deepfaket.

6.2.1.4 Delkonklusion

I det foregående analyseafsnit har vi afdækket, at de unges holdninger imod deepfake-nøgenbilleder er funderet i argumenter om, at deepfake-nøgenbilleder har alvorlige konsekvenser for den person, som bliver afbildet på sådanne billeder. De unge fremhæver, at deepfake-nøgenbilleder skaber en usikkerhed på ens egen krop, idet de manipulerede billeder stræber efter en form for perfektion, der er urealistisk at opnå 'i virkeligheden'. Dette bidrager til konstruktionen og opretholdelsen af urealistiske kropsidealer, hvilket har negative følelsesmæssige konsekvenser. Usikkerheden på ens egen krop påvirker intime relationer, da de unge bliver usikre på, om deres partner er tilfreds med deres udseende, og om de er 'gode nok', som de er. Samtidig mener de unge, at deepfake-nøgenbilleder sætter den afbildede person i en ubehagelig og grænseoverskridende situation, hvor andre - uanset om de er bevidste

om, at det er falsk materiale eller ej - har en forestilling om dem nøgne. Vi finder desuden, at magtesløshed og kontroltab er centrale begrundelser for, hvorfor de unge er imod deepfake-nøgenbilleder. Ifølge de unge er tanken om, at hvem som helst kan skabe et deepfake-nøgenbillede skræmmende, da de unge ikke længere har kontrol over, om der findes eller florerer nøgenbilleder af dem. Dette resulterer i, at nogle af de unge vil finde det mere frustrerende at få videredelt et deepfake-nøgenbillede end et ægte nøgenbillede. Dette skyldes, at deepfaket ikke er selvforskyldt, hvorimod ægte nøgenbilleder indebærer en større grad af selvansvar, da personer - ifølge de unge - bør være bevidste om risikoen for, at disse billeder kan blive videredelt. Samlet set tydeliggør dette afsnit, at de unge forbinder deepfake-nøgenbilleder med en række bekymringer, hvilket er medvirkende til, at de generelt er imod deepfake-nøgenbilleder.

6.2.2 Konsekvenser for den, som laver et deepfake-nøgenbillede

Vi vil i det kommende analyseafsnit uddybe, at de unges holdninger imod deepfake-nøgenbilleder også skyldes, at der er negative konsekvenser for den, som laver sådanne billeder. På baggrund af de unges betragtninger og refleksioner bliver det tydeligt, at der potentielt er en række uformelle sanktioner forbundet med at lave deepfake-nøgenbilleder. Uddybende beskriver de unge en række sociale kontrolmekanismer, som vil regulere afvigende adfærd (i dette tilfælde generering og distribuering af deepfake-nøgenbilleder), herunder stempning som 'tabere', eksklusion og udstødelse fra det sociale fællesskab. Disse perspektiver vil vi udfolde i dette analyseafsnit.

6.2.2.1 'Os' og 'dem'

I det følgende afsnit vil vi belyse, at de unge distancerer sig fra personer, der laver deepfake-nøgenbilleder gennem fordømmende vendinger. De unge beskriver personer, der laver deepfake-nøgenbilleder som værende nogle tabere, mærkelige og umodne. På baggrund af dette vurderer vi, at der er nogle betydelige sociale konsekvenser forbundet med at lave deepfake-nøgenbilleder. Når de unge snakker om disse personer gennem sådanne negative og fordømmende vendinger, skaber de en form for 'os' og 'dem' opdeling for at adskille dem selv, fra dem, der vælger at lave deepfake-nøgenbilleder. Ligeledes stempler de unge personer, der laver deepfake-nøgenbilleder, som nogen, der er anderledes end dem selv. I den følgende samtale mellem Nikolaj, Malthe og Silas kan vi se, at de indirekte laver denne opdeling mellem 'os' og 'dem':

Nikolaj: *Altså, jeg synes lidt, de lyder som nogle tabere.*

(Informanterne er enige og griner)

Nikolaj: *Det er sgu mærkeligt.*

Malthe: *Ja, det lyder lidt som et tegn på, at man ikke er helt moden endnu.*

Silas: *Jeg føler også, at når man er 18 år, så burde man vide, at det kan have ret store konsekvenser for en. Altså, hvis man bliver dømt for sådan noget. Ja, jeg går ud fra, det er ulovligt at lave deepfakes af andre. Altså, jeg tænker – hvis de er 18 år og går rundt og laver sådan noget, så (...) så er der sgu nok noget galt oppe i hovedet på dem.*

(Fokusgruppe 1:7).

Uddybende forklarer Silas følgende, da de bliver spurgt ind til, hvad de mener med 'mærkelig':

Jo, men altså. Der er jo ligesom nogle sociale enigheder om, at det her med nøgenbilleder er et sårbart emne, så hvis man udnytter det på den her måde, og man ikke respekterer de her uskrevne regler, der er indenfor det, så tænker jeg – og man ikke tager konsekvenserne i betragtning og sådan noget, så tænker jeg altså, så er du enten meget umoden, eller så er du bare ligeglad. Og hvis du er ligeglad med sådan nogle konsekvenser, så vil jeg da sige, du er lidt mærkelig
(Fokusgruppe 1:10).

Silas fremhæver desuden betydningen af sociale normer og respekt for andres grænser i forbindelse med deling af nøgenbilleder. Han forklarer, at der eksisterer nogle sociale normer om, at nøgenbilleder af et sårbart emne, hvilket indikerer, at der er nogle generelle forventninger og normer i forhold til, hvordan intime billeder bør behandles. På baggrund heraf har de unge en opfattelse af, at det er moralsk forkert at udnytte denne sårbarhed, og et brud på sådanne sociale normer – eller som Silas formulerer det 'de uskrevne regler' – er forbundet med negative konsekvenser. På baggrund af ovenstående citat med Silas, samt den forrige samtale mellem ham, Nikolaj og Lasse, bliver det tydeligt, at de har en klar forventning om, at unge på deres alder bør besidde en vis modenhed og forståelse for de etiske og moralske aspekter, der er forbundet med nøgenbilleder. Deres synspunkter afspejler en bevidsthed om

betydningen af socialt ansvar og opmærksomhed på at respektere de sociale normer og grænser, der omgiver dette følsomme emne.

6.2.2.2 Social udstødelse

I det forrige afsnit har vi belyst, at personer der laver deepfake-nøgenbilleder betragtes som tabere og mærkelige. At lave deepfake-nøgenbilleder er derfor forbundet med negative konsekvenser, hvilket yderligere kommer til syne gennem flere af de unges interaktioner med hinanden, hvor det antydes, at det medfører en form for uformel straf i form af udstødelse fra det sociale fællesskab. For eksempel siger Silas følgende, da de bliver spurgt ind til, hvad de tænker om hændelserne i vignette 3:

Altså man kan sige, intentionen er jo at alle skal se det, og jeg tænker også – jeg tænker, at på en eller anden måde vil det have ligeså store konsekvenser for hende – altså i forbindelse med sådan socialt, så tænker jeg, at hun kan blive udstødt [...] (Fokusgruppe 1:8).

Vi har i problemfeltet præsenteret, at sociale fællesskaber og følelsen af at høre til er vigtige elementer i forhold til unges trivsel. Når de unge udtrykker, at produktion af deepfake-nøgenbilleder er forbundet med social udstødelse, peger det på, at personer, der vælger at lave deepfake-nøgenbilleder, dermed risikerer at miste deres plads i det sociale fællesskab. Ligesom vi i problemfeltet tydeliggjorde betydningen af tilhørsforhold blandt unge, tydeliggjorde vi også betydningen af jævnaldrendes indflydelse på den enkelte unges adfærdsmæssige valg og opfattelse af sociale normer. Når de unge udviser en fordømmelse af at lave deepfake-nøgenbilleder kan det påvirke jævnaldrendes opfattelse af, hvad der anses for acceptabelt og uacceptabelt i deres sociale omgangskredse. I den følgende samtale mellem Silas og Malthe forklarer de, at de ikke ville have lyst til at være venner med en person, der laver deepfake-nøgenbilleder, da det er forbundet med en vis tabu at generere disse billeder:

Malthe: *Nej, det er vel også sådan lidt tabu at gøre? [...]*

Silas: *Ja, jeg tror, du vil blive sådan (...) du vil blive kørt ud af fællesskabet, hvis du gjorde sådan noget, tror jeg [...].*

[...]

Malthe: *Altså, jeg har det i hvert fald sådan lidt, at hvis det var en af mine venner, der gik rundt og redigerede billeder af andre personer, så synes jeg i hvert fald, det ville være lidt mærkeligt. Man har jo ikke noget at bruge det til [...] Så det er ikke en, jeg ville være sådan "okay ham der, skal jeg bare være virkelig gode venner med".*

(Fokusgruppe 1:4).

På baggrund af de unges udtalelser vurderer vi, at de unge har en opfattelse af, at der eksisterer nogle sociale normer om, hvad der er acceptabel og uacceptabel adfærd, når det handler om deepfake-nøgenbilleder. Alexander påpeger desuden, at der ikke er nogen, der vil synes, det er okay at dele et deepfake-nøgenbillede af andre uden samtykke (Fokusgruppe 3:5). Vi finder desuden, at de unge har en holdning om, at der ikke er nogen form for 'social belønning' forbundet med at lave deepfake-nøgenbilleder. De unge mener, at det at dele deepfake-nøgenbilleder snarere er 'at skyde sig selv lidt i foden', da det i sidste ende kommer til at gå ud over en selv på grund af de negative konsekvenser, det vil forårsage. Følgende citater med Caroline og Thea eksemplificerer, at de unge er uforstående over for, hvad en person får ud af at lave deepfake-nøgenbilleder:

Caroline: *Ja det er det jo. Men jeg forstår ikke, hvad hun får ud af det. Hvis hun selv har faket det og så deler det, det er meget at skyde sig selv lidt i foden. Er det ikke det?*

Thea: *Jo. (...) Det virker ikke som om, at der er så meget tanke bag det. Hun tænker bare, at det kommer til at gå ud over ham, men i virkeligheden kommer det nok til at gå ud over hende selv.*

(Fokusgruppe 5:7).

De unge mener ikke, at det kan betale sig at lave deepfake-nøgenbilleder. Når de unge bekræfter hinanden i denne holdning, skaber de samtidig en enighed om, at det er uacceptabelt at lave deepfake-nøgenbilleder. På den måde 'opdrager' eller kontrollerer de indirekte hinanden, hvilket for eksempel ses i en senere dialog mellem Thea og Caroline, da de diskuterer vignette 3:

Caroline: *Nej det tror jeg heller ikke. Også hvis de lige var slået op. Altså hvis det var dig (henvendt til Thea), der lige var slået op med en*

eller anden og så sendte det til os, så vil man jo ikke tænke, at du havde siddet og faket et nøgenbillede.

Thea: *Men det ville jeg også bare syntes, var vildt mærkeligt.*

(Fokusgruppe 5:8).

Når Caroline og Thea udtrykker, at de ville finde det mærkeligt, hvis Thea havde valgt at sende et deepfake-nøgenbillede til dem, inden for deres sociale kreds, viser det, at de som gruppe tager en form for kollektiv afstand fra en sådan adfærd. Med andre ord antyder de, at hvis man er en del af deres sociale kreds, vil det betragtes som mærkeligt, hvis man sender deepfake-nøgenbilleder. Dette tydeliggøres igen i denne dialog mellem Amalie, Thea, Caroline og Simone:

Simone: *Også hvis det var én af mine veninder, og jeg havde modtaget et billede af hendes ekskæreste, så havde jeg sgu da også haft sådan en "what the fuck". (Alle informanter griner). Altså hvad skal jeg bruge det til?*

Caroline: *Ja, jeg ved heller ikke lige, hvad jeg skulle sige til det, hvis jeg fik sådan ét.*

[...]

Amalie: *Ja, man vil nok være sådan: "Hvorfor gør du det der?"*

Caroline: *Jeg håber da, at der er andre i den store snapchatgruppe, der måske tænker: "Hvorfor gør du det her?"*

Thea: *Ja, hvis der var én af jer, der havde sendt det, så vil jeg da være sådan: "Hvad skal jeg bruge det til?"*

(Fokusgruppe 5:7).

Når Thea til sidst bruger vendingen 'hvis det var en af jer', understreger hun, at videredeling af deepfake-nøgenbilleder ville være uforståeligt inden for deres sociale fællesskab. På den måde bidrager de unge indirekte til at regulere hinandens adfærd. På baggrund af dette finder vi, at de unges negative opfattelser af personer, der laver deepfake-nøgenbilleder, kan have en afskrækkende effekt på andre unge, da deres udtalelser sender et signal om, at en person risikerer at stå udenfor fællesskabet, hvis vedkommende laver eller videredeler deepfake-

nøgenbilleder. Når de unge ser, hvordan deres jævnaldrende reagerer negativt og fordømmende over for genereringen og distribueringen af deepfake-nøgenbilleder, kan det fungere som en advarsel eller et skræmmebillede for andre unge, der overvejer at engagere sig i en sådan adfærd.

6.2.2.3 Delkonklusion

I dette analyseafsnit har vi identificeret en række negative konsekvenser, som de unge mener, at personer, som laver deepfake-nøgenbilleder, kan risikere at blive konfronteret med. De unge betragter produktion af deepfake-nøgenbilleder som udtryk for en afvigende adfærd, der strider imod sociale normer og forventninger. Personer, der laver og videredeler deepfake-nøgenbilleder, stemples af de unge som tabere, umodne og mærkelige. Gennem de unges fordømmelse af denne form for adfærd skaber de en klar distancering mellem dem selv og dem, der vælger at lave og videredele sådanne billeder. På baggrund af de unges udtalelser finder vi, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, da de er bevidste om, at man vil blive udstødt fra det sociale fællesskab, hvis man vælger at lave eller videredele disse billeder.

6.2.3 Samtykke, ulovlig billeddeling og digitale sexkrænkelser

Det følgende afsnit har til formål at tydeliggøre, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, hvis billederne er genereret uden samtykke. Yderligere er de unge imod deepfake-nøgenbilleder, når billederne bliver videredelt, da de betragter dette som ulovlig billeddeling. Endvidere betragter de unge deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse. Vores interviewmateriale viser, at begreberne 'samtykke' og 'ulovlig billeddeling' er en del af de unges referenceramme, da de løbende trækker på disse begreber, når de skal forholde sig til brugen af deepfake-nøgenbilleder i vignetterne. Vi finder det plausibelt, at de unge har deres forståelse af samtykke og ulovlig billeddeling fra deres viden om digitale sexkrænkelser og deres generelle digitale dannelse. Indledningsvist vil vi derfor belyse, hvordan vi kan se, at begreberne samtykke og ulovlig billeddeling kommer til udtryk i vores empiriske materiale. Herefter vil vi uddybe de unges begrundelser for, hvorfor de betragter deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse.

6.2.3.1 Inddragelse af samtykke

Vores empiri viser, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, når der ikke er samtykke til at lave dem. De unge inddrager selv og trækker på ideen om samtykke, når de skal forholde sig

til deepfake-nøgenbillederne i vignetterne. Vi finder derfor, at de unge har en stærk bevidsthed om betydningen af samtykke, når de forholder sig til deepfake-nøgenbilleder.

De unges opmærksomhed på samtykke er tydelig, da de skal forholde sig til vignette 1, der omhandler deepfake-nøgenbilleder i en kæresterelation. Efter vi har læst vignetten op for de unge, spørger vi ind til, hvad de tænker om, at Emil genererer et deepfake-nøgenbillede af sin kæreste Frida. Her påpeger flere af de unge som det første, at der mangler samtykke fra Frida. Lukas udtrykker eksempelvis, at det er mærkeligt, at Emil ikke spørger Frida om lov først (Fokusgruppe 2:3). Dette synspunkt tilslutter Adam sig hurtigt, hvilket er eksemplificeret i nedenstående citat:

Man kan jo sige, at sådan hele humlen ved det er, at når hun sender et billede, så har hun jo givet samtykke til, at han gerne må have det et eller andet sted, fordi hun har jo sendt det til ham. Men hvis nu han laver det, så er hun jo slet ikke gået med til det billede et eller andet sted. Så der er jo ikke noget samtykke i det billede, han har lavet, overhovedet (Fokusgruppe 2:4).

Disse udtalelser demonstrerer, at drengene er opmærksomme på, at Frida ikke har samtykket til, at Emil laver et deepfake-nøgenbillede af hende, hvilket de betragter som et problem. Ligeledes fremdrager Amalie og Caroline også hurtigt denne problematik:

Amalie: *Altså han har jo ikke rigtig spurgt hende om lov.*

Caroline: *Nej han har ikke spurgt hende om lov og sådan (...)*

Amalie: *Det er jo allerede der problemet starter.*

(Fokusgruppe 5:3).

I tråd med drengenes udtalelser, viser citatet, at det ifølge pigerne er problematisk, at Emil ikke har spurgt Frida om lov til at lave et deepfake-nøgenbillede af hende. Pigerne benytter ikke ordet 'samtykke' direkte, men vi tolker, at det er samtykkelovgivningen vedrørende digitale sexkrænkelser, de trækker på, hvilket antyder, at de er bekendte med, at samtykke er centralt i denne sammenhæng. I en anden fokusgruppe mener Silas, at der skal være samtykke fra vedkommende, der optræder i et nøgenbillede, hvilket for det meste kun er tilfældet, når en

person har sendt et nøgenbillede af sig selv. Derfor betragter Silas det som 'mærkeligt' at lave et nøgenbillede af en anden person (Fokusgruppe 1:4). Følgende dialog klarlægger, hvad de unge senere havde af overvejelser i forhold til, hvis Frida havde givet sit samtykke til, at Emil måtte generere et deepfake-nøgenbillede af hende:

Tobias: *Altså, det er vel fint nok. Men det er sådan lidt mærkeligt, at han ville gøre det, tænker jeg. Men hvis han har fået samtykke, så er der jo ikke sådan noget galt ved det (trækker lidt på skuldrene). Hvis man kan sige det sådan.*

Silas: *Altså, hvis hun synes, han skal gøre det, og han selvfølgelig har lyst til det, så (...) Så skal de vel selv styre det (...) Men, det er lidt mærkeligt alligevel.*

(Fokusgruppe 1:5).

For Tobias og Silas er det fortsat 'mærkeligt' at generere et nøgenbillede af en anden ved brug af deepfake-teknologi, men ifølge dem bliver det mindre problematisk at generere et deepfake-nøgenbillede, hvis vedkommende, der portrætteres i billedet, har givet sit samtykke til det. Denne holdning er også fremtrædende hos William, Alexander og Andreas, der ligeledes mener, at det kun er acceptabelt at generere deepfake-nøgenbilleder af hinanden i en kæresterelation, såfremt begge parter har givet tilladelse til det (Fokusgruppe 3:4-5).

De unges betoning af at samtykke er centralt peger på, at de har en grundlæggende forståelse for, at en 'indgriben' i en anden persons intime privatliv forudsætter en aktiv og informeret godkendelse fra vedkommende. Det at de har en forståelse for betydningen af samtykke viser, at de er bekendte med denne lovgivning, og følger ideen om samtykke som en grundlæggende etisk 'retningslinje'.

6.2.3.2 Inddragelse af ulovlig billeddeling

På baggrund af vores indsamlede empiri finder vi, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, når billederne bliver videredelt, da de betragter dette som ulovlig billeddeling. Det følgende afsnit skal ses i forlængelse af ovenstående afsnit, da de unge udover samtykke også trækker på lovgivningen om ulovlig billeddeling, når de skal forholde sig til deepfake-nøgenbillederne, som bliver præsenteret i vignetterne.

De unge italesætter den ulovlige billeddeling, der foregår i vignette 2 og 3. Da vi med afsæt i vignetterne spørger ind til, hvad de tænker om, at deepfake-nøgenbillederne bliver delt i forskellige grupper, er de unge ikke i tvivl om, at det er forkert at dele nøgenbilleder af andre. I forbindelse med vignette 3 siger Amalie: *"Altså man skal jo aldrig dele nøgenbilleder af andre"*, og de resterende gruppemedlemmer tilslutter sig Amalies holdning med det samme (Fokusgruppe 5:7). Også de unge i fokusgruppe 2 og fokusgruppe 4 pointerer, at det er fuldstændig forkert at dele deepfake-nøgenbilleder og nøgenbilleder i det hele taget (Fokusgruppe 2:5; Fokusgruppe 4:9). Yderligere siger Jacob, at selvom et deepfake-nøgenbillede ikke nødvendigvis portrætterer en 'ægte' krop, så er det stadig ikke i orden at dele billedet, da intentionen bag handlingen er forkert (Fokusgruppe 3:7). De unge er altså bevidste om, at det er forkert og ulovligt at dele nøgenbilleder, og denne viden trækker de unge på, når de formulerer deres holdninger til deepfake-nøgenbilleder, som de ligeledes betragter som forkerte at videredele. Ligeledes er det tydeligt, at der er enighed om denne holdning i fokusgrupperne, da de unge er hurtige til at tilslutte sig hinandens pointer om ulovlig billeddeling. På denne måde signalerer de unge også overfor hinanden, at videredeling af nøgenbilleder er forkert og en handling, der vil blive set ned på i deres interne vennegruppe.

Udover at de unge italesætter, at videredeling af nøgenbilleder er forkert, så er de også opmærksomme på, at videredeling af deepfake-nøgenbilleder kan resultere i, at billederne bliver spredt ud til endnu flere, og der derved sker en 'yderligere' ulovlig billeddeling end den, som er beskrevet i vignetterne. I forbindelse med vignette 2 udtrykker Jacob, at det ikke er i orden at dele deepfake-nøgenbilledet i vennegruppen, fordi vennegruppen netop kan sende billedet videre til endnu flere (Fokusgruppe 3:5). Endvidere fremhæver Adam, Magnus og Lukas i en anden fokusgruppe, at delingen af deepfake-nøgenbilledet er problematisk, fordi det er svært at kontrollere, hvor billedet ender henne:

Adam: *Jeg tror også, at hele problemet med det der deepfake er, at man kan bruge det i sådan en sammenhæng der, hvor det har en rigtig konsekvens på en person.*

Magnus: *Det er også det. Så snart man får sendt sådan noget ud, og man ikke lige tænker sig om, så kan man ikke lige fortryde det. Så kan det hurtigt ligge på alle mulige andre grupper også. Så er det svært at tage tilbage lige pludseligt. Så kan det være at alle mulige folk de tror, at det er ægte. Selvom man så siger, at det*

er fake bagefter, så kan det være, at folk stadig tror, at det er rigtigt. Det er jo ikke sådan lige at tage tilbage jo.

Lukas: *Når hun har sendt det, så kan det jo ende alle mulige steder. Og alle mulige kan gemme det og have det liggende. Uden at Lasse og Agnete ved det.*

(Fokusgruppe 2:7).

Drengene italesætter, at deling af et deepfake-nøgenbillede i en Snapchatgruppe, gør det svært at kontrollere, hvor nøgenbilledet ender henne og hvem der kommer i besiddelse af billedet, da det hurtigt kan blive videredelt i andre grupper. Yderligere reflekterer drengene over, at deling af deepfake-nøgenbilleder kan have negative konsekvenser for vedkommende, der er portrætteret i det pågældende deepfake, hvilket indikerer, at drengene er bevidste om, at denne form for billeddeling er forkert. Generelt bruger de unge ikke selv udtrykket 'ulovlig billeddeling', men med afsæt i ovenstående vurderer vi, at det er denne lovovertrædelse - i relation til deres viden om digitale sexkrænkelser - de trækker på, da de er bevidste om, at videredeling af nøgenbilleder er ulovligt og kan have konsekvenser for gerningspersonen såvel som den forurettede.

6.2.3.3 Deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse

Vores empiriske materiale viser, at størstedelen af de unge mener, at det er en digital sexkrænkelse både at skabe og videredele deepfake-nøgenbilleder. Nedenstående afsnit har til formål at afdække, at de unges holdninger imod deepfake-nøgenbilleder, blandt andet bundet i, at de anskuer deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse. I forlængelse heraf vil vi fokusere på de unges begrundelser for, hvorfor de betragter skabelsen og videredelingen af deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse. De foregående afsnit har belyst, at de unge selv inddrager og trækker på begreber som samtykke og ulovlig billeddeling, da de forholder sig til vignetterne i interviewsituationen. I nedenstående afsnit beskrives de unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, da vi direkte spørger dem ind til, om de betragter det som en digital sexkrænkelse at *lave* og *videredele* deepfake-nøgenbilleder.

6.2.3.3.1 Skabelsen af deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse

Størstedelen af de unge fremhæver, at det er en digital sexkrænkelse at *lave* deepfake-nøgenbilleder, og denne holdning begrunder de ud fra forskellige årsager. Vi finder, at de unge

mener, at skabelsen af deepfake-nøgenbilleder en digital sexkrænkelser, fordi de betragter sådanne billeder som ægte nøgenbilleder. De vil derfor føle sig lige så krænket, hvis der blev delt et deepfake-nøgenbillede af dem selv, som hvis det var et ægte nøgenbillede. Derudover vurderer vi - på baggrund af de unges udtalelser - at skabelsen af deepfake-nøgenbilleder er en digital sexkrænkelser, da tanken bag og motivet for at lave sådanne billeder er krænkende samt virker hævngherrig. Skabelsen af deepfake-nøgenbilleder er en digital sexkrænkelser, fordi man stjæler en anden persons krop, og placerer vedkommende i en seksuel kontekst uden samtykke.

De unge mener, at et deepfake-nøgenbillede er et privat og grænseoverskridende billede, da de betragter det som et ægte nøgenbillede, selvom de ved, at det er falsk og manipuleret (Fokusgruppe 2:9-10). Endvidere beskriver Amalie, Thea, Caroline og Simone, at et deepfake-nøgenbillede er en *”krænkelser af ens krop”*, og pigerne trækker på egne følelser, når de italesætter, at de ville føle sig krænket, hvis der blev lavet et deepfake-nøgenbillede af dem (Fokusgruppe 5:12). I forlængelse heraf uddyber de, at tanken og motivet bag et deepfake-nøgenbillede er krænkende. Thea siger eksempelvis: *”Men jeg tror også, at jeg ville føle mig krænket over, at der var nogle, der havde sat sig ned og været sådan ’nu gør jeg det her’”* (Fokusgruppe 5:12). De andre piger er enige med Thea, og Caroline uddyber, at tanken bag at lave deepfake-nøgenbilleder er meget hævngherrig (Fokusgruppe 5:12). Herudover argumenterer de unge for, at deepfake-nøgenbilleder er en digital sexkrænkelser, idet de mener, at det er forkert at ’stjæle’ en anden persons krop eller ansigt og på denne måde placere personer i en seksuel kontekst, som de ikke har samtykket i (Fokusgruppe 4:12, Fokusgruppe 5:12).

Imidlertid er der divergerende holdninger til, hvorvidt det er en digital sexkrænkelser at lave deepfake-nøgenbilleder. Andreas mener, at deepfake-nøgenbilleder først er en digital sexkrænkelser, når billedet bliver videredelt (Fokusgruppe 3:7). Samme holdning deler Silas og Nikolaj, da de heller ikke betragter det som en digital sexkrænkelser at lave deepfake-nøgenbilleder. Da de bliver spurgt ind til, om det at lave deepfake-nøgenbilleder udgør en digital sexkrænkelser, fremkom de med følgende svar:

Silas: *Hmm. Nej (...) Altså, det er pisse mærkeligt, men det tænker jeg ikke, det er. Altså, hvis du udelukkende laver et og sletter det igen. Altså, det tænker jeg ikke, man burde blive dømt for. Det er jo stadig pisse mærkeligt at lave. Jeg føler, hvis man laver sådan noget, så har man nok noget – så er man nok lidt bims (fniser). Men altså, jeg kan ikke se nogen grund til, at man skulle blive*

dømt for det. Selvfølgelig, hvis du deler det, så er det en helt anden snak, men hvis du bare (...) ja, jeg har lyst til at sige leger rundt med det, men det er jo nok lidt mere seriøst end det. Men det er ikke noget, man burde blive straffet for, føler jeg.

[...]

Nikolaj: *Jeg tænker, at først når det kommer ud til folk, så kan man betegne det som en digital sexkrænkelse. Nu ved jeg selvfølgelig ikke betegnelsen for det, men jeg tænker, hvis man bare har det selv, så (...) så går det nok (...) Det er klamt, men –*

(Fokusgruppe 1:9-10).

Ovenstående dialog demonstrerer, at nogle af de unge ikke betragter det som en digital sexkrænkelse at lave deepfake-nøgenbilleder. Imidlertid viser dialogen dog, at drengene mener, at det er forkert at lave deepfake-nøgenbilleder, da de bruger ord som 'mærkeligt' og 'klamt' til at italesætte skabelsen af billederne. På baggrund af dette kan vi se, at drengene ikke mener, at skabelsen af deepfake-nøgenbilleder bør medføre en juridisk og formel straf, fordi de ikke betragter det som en digital sexkrænkelse at lave deepfake-nøgenbilleder. Ikke desto mindre mener drengene i gruppen, at det er moralsk forkert at generere sådanne billeder, hvorfor det kan og bør medføre en uformel straf – eksempelvis ved at blive stemplet som mærkelig eller klam.

6.2.3.3.2 Delingen af deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse

Vores empiri viser, at der er enighed blandt de unge i forhold til at betragte videredeling af deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse. Drengegruppen, som i det forrige afsnit ikke mente, at det var en digital sexkrænkelse at lave deepfake-nøgenbilleder, mener derimod, at det bliver en digital sexkrænkelse, når et deepfake-nøgenbillede bliver videredelt. At videredeling af deepfake-nøgenbilleder er en digital sexkrænkelse, begrundes flere af de unge med, at deepfake-nøgenbilleder kan betragtes som ægte nøgenbilleder. De unge er derfor af den overbevisning, at videredeling af et deepfake-nøgenbillede kan have de samme konsekvenser som ved videredeling af et ægte nøgenbillede. Eksempelvis siger Emilie: *"Det kan jo være lige så slemt at få delt det der deepfake som et normalt billede"* (Fokusgruppe 4:12). Dette synspunkt deler de andre unge, hvilket følgende uddrag fra fokusgruppe 5 understøtter:

Caroline: *Jeg føler, at det næsten bare er det samme som at dele et almindeligt nøgenbillede. Folk tror jo ikke på, at det er deepfake.*

Amalie: *Der er jo ikke nogen steder, det står, at det er fake.*

Caroline: *Nej. Hvis du ikke kan se, at det er fake, hvorfor –*

Amalie: *Så er det jo bare det samme som at dele nøgenbilleder.*

(Fokusgruppe 5:13).

For de unge bliver deepfake-nøgenbilleder altså sammenlignelige med ægte nøgenbilleder, fordi de unge forestiller sig, at det er vanskeligt for folk at gennemskue, at deepfake-nøgenbillederne er falske. Vi har tidligere belyst, at de unge mener, at der er konsekvenser ved deepfake-nøgenbilleder, fordi det er begrænset, hvor mange, der vil tro på, at billedet er falsk (jf. afsnit *Forestillingen om, at alle har set en nøgen*). I en af fokusgrupperne sidestiller Silas et deepfake-nøgenbillede med et ægte nøgenbillede, ” [...] fordi det stadigvæk er en person, der er genkendelig og bliver udstillet i en sårbar situation” (Fokusgruppe 1:12). På baggrund af dette betragter de unge videredeling af deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse, fordi det kan sidestilles med at få delt et almindeligt nøgenbillede, og de unge er bevidste om, at denne ulovlige billeddeling har alvorlige konsekvenser.

6.2.3.4 Delkonklusion

Afsnittet har fremhævet, at de unge selv inddrager og trækker på begreberne samtykke og ulovlig billeddeling, når de skal tage stilling til brugen af deepfake-nøgenbillederne, som er beskrevet i vignetterne. Vi vurderer, at de unge har kendskab til begreberne samtykke og ulovlig billeddeling fra deres kendskab til og viden om digitale sexkrænkelser og generelle digitale dannelse. Således er begreberne blevet en del af de unges referenceramme, når de skal forholde sig til deepfake-nøgenbilleder. Vi finder, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, hvis billederne er genereret uden samtykke. I forlængelse heraf betragter de unge videredelingen af deepfake-nøgenbilleder som ulovlig billeddeling. Yderligere har vi i afsnittet demonstreret, at alle unge mener, at det er en digital sexkrænkelse at viderelede deepfake-nøgenbilleder. Der er dog mere divergerende holdninger til, om det er en digital sexkrænkelse at generere et deepfake-nøgenbillede.

6.3 Unges holdninger for deepfake

I de tidligere afsnit har vi præsenteret en række begrundelser for, hvorfor unge er imod deepfake-nøgenbilleder. Vi finder dog, at de unge forholder sig mere positive overfor brugen af deepfake-teknologi, når det drejer sig om ‘almindelige’ deepfakes. Vi vurderer, at de unge er mere åbne og accepterende overfor deepfakes, der portrætterer kendte og offentlige personer i satiriske og underholdende sammenhænge. På baggrund af dette finder vi, at de unge opstiller det, som vi betegner som et satire- og offentlighedskriterium i forhold til, hvornår det er acceptabelt at anvende deepfake-teknologien.

De unges kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder stammer hovedsageligt fra eksempler, hvor kendte personer er blevet deepfaket ind i forskellige sammenhænge (jf. afsnit *Unge erfaringer med og kendskab til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder*). Eksempelvis refereres der til sager, hvor sangerinden Taylor Swift og den danske youtuber Josefine Simone er blevet portrætteret i deepfake-nøgenbilleder (Fokusgruppe 4:4; Fokusgruppe 3:3). Herudover fortæller nogle unge, at de har set deepfakes, hvor kendte personer – primært politikere – optræder i satiriske og underholdende sammenhænge. Dette fund er eksemplificeret i følgende samtale:

- Adam: *Altså de gange, hvor jeg ser deepfake, der er det sådan i satire sammenhæng. Der har også lige været det på nyhederne med Mette Frederiksen –*
- Magnus: *Ja jeg føler, at de deepfakes vi sådan ser, det er på instagram eller sådan nogle reels, hvor det er satire. Så er der en person, der siger noget, hvor man så ved eller man kan regne ud, at det ikke er dem, der siger det. Så det bliver jo brugt.*
- Isak: *Jeg har set, hvor det er blevet brugt til propaganda med for eksempel Joe Biden, hvor han siger nogle sindssyge ting.*
- Lukas: *Jeg synes også, at jeg ser ret meget, hvor det bare er stemmerne, de laver om. Altså så får man for eksempel Donald Trumps stemme til at sige et eller andet på Tik Tok og sådan noget. Men det er primært også satire og underholdning.*

(Fokusgruppe 2:2-3).

Dialogen indikerer yderligere, at drengenes kendskab til deepfakes udspringer fra, hvad de unge generelt oplever i deres hverdag lige nu. De nævner for eksempel Joe Biden og Donald Trump, fordi den amerikanske valgkamp er aktuel på sociale medier netop nu. Endvidere refererer Adams kommentar om Mette Frederiksen til en deepfake-video, som Dansk Folkeparti har genereret, hvor Mette Frederiksen på et pressemøde aflyser højtider i Danmark. Denne deepfake-video var netop højaktuel på interviewtidspunktet. Selvom Adam, Magnus, Isak og Lukas ikke eksplicit udtrykker, at det er acceptabelt at lave deepfakes af politikere, så afspejler deres samtale stadig en grad af accept eller interesse i deepfake-teknologien, når det anvendes til satire og underholdning. Sammenlignet med andre interaktioner, hvor de unge diskuterer og reflekterer over deepfake-nøgenbilleder, er de mindre fordømmende i denne samtale. Dette kan ses ved, at de ikke knytter dømmende vendinger og holdninger til brugen af deepfake-teknologi, når det bruges i satire-sammenhænge. De er dog stadig opmærksomme på risikoen for, at teknologien kan misbruges til propaganda eller manipulation. Josefine inddrager også deepfake-videoen med Mette Frederiksen som et eksempel på, hvornår det er acceptabelt at lave deepfakes af andre:

[...] Så fair nok, hvis du nu laver sådan en der med Mette Frederiksen, og hun så siger et eller andet sjovt, og hvor man også godt kan se, det er fake, eller hvis man ikke kunne se, det var fake. Det er fair nok, altså sådan "haha" ikke. Men altså – at sidde og lave nøgenbilleder – (Fokusgruppe 4:14).

Josefines udtalelse understøtter den interessante nuance, der er i de unges holdninger til deepfakes og dets anvendelsesmuligheder. Mens de unge generelt udtrykker fordømmelse af deepfake-nøgenbilleder, siger Josefine, at der er sammenhænge, hvor brugen af deepfake-teknologi kan være acceptabel. Josefine bruger i dette citat Mette Frederiksen som eksempel i forhold til at forklare, at deepfakes kan være acceptabelt, hvis det laves på en humoristisk måde, samt hvis det er tydeligt for seeren, at der er tale om falsk materiale. Dette indikerer, at Josefine – ligesom drengene - ser en forskel mellem brug af deepfake-teknologi til at skabe humoristiske billeder og at bruge det til at skabe krænkende billeder.

6.3.1 Delkonklusion

På baggrund af ovenstående vurderer vi, at de unge forholder sig mere positive overfor brugen af deepfaketeknologi, hvis det handler om offentlige og kendte personer i satiriske og

underholdende sammenhænge. Vi finder derfor, at de unge opstiller et satire-kriterium samt et offentlighedskriterium. Hvorvidt de unge synes det er i orden at generere deepfakes, afhænger altså af om deepfake-teknologien anvendes til at skabe satiriske/humoristiske eller krænkende billeder. De unge sætter en grænse, når deepfakes bliver krænkende, hvilket forklarer, hvorfor de er imod deepfake-nøgenbilleder. Satirekriteriet er kendetegnet ved, at de unge har accepterende holdninger overfor deepfakes, når de bliver brugt i en satirisk og humoristisk sammenhæng. Offentlighedskriteriet indebærer, at de unge har et kriterium om, at deepfakes skal portrættere kendte eller offentlige personer før, der er tale om acceptabel brug af deepfake-teknologi.

6.4 De unges uenigheder

Selvom vi ser en generel tendens til, at de unge - i langt de fleste tilfælde - er enige i hinandens holdninger til deepfake-nøgenbilleder, finder vi det også væsentligt at belyse de situationer, hvor de unge faktisk er uenige. Vi valgte i vores undersøgelse at lave fokusgruppeinterviews for at få et indblik i de unges gruppedynamikker, herunder hvordan de håndterer deres enigheder og uenigheder som deepfake-nøgenbilleder. På den måde bliver vi klogere på, hvor unge sætter deres grænser i forhold til, hvad der er acceptabel brug af deepfake-teknologi. På baggrund af vores indsamlede empiri vurderer vi, at de unge er uenige i hinandens holdninger, når det handler om, hvorvidt deepfakes overhovedet kan bruges til noget positivt, samt hvorvidt det er forkert at lave deepfakes uden, at man deler eller viser det til nogen. Vi ser altså, at der opstår konflikter mellem de unge i forhold til, hvad de mener er rigtigt og forkert, når det drejer sig om brugen af 'almindelige' deepfakes. Disse konflikter udspiller sig i to af fokusgrupperne. I den ene af fokusgrupperne udtrykker Nikolaj, at deepfake-teknologi kan bruges positivt i skolemæssige sammenhænge eller til 'drengehygge'. Nikolaj møder stor modstand fra de andre drenge i fokusgruppen, som afviser hans forslag om deepfake-teknologiens positive sider (Fokusgruppe 1:13-14). Et andet eksempel på en situation, hvor der opstår uenighed blandt de unge, er da Andreas udtrykker, at han opfatter genereringen af deepfakes som en gråzone. Uddybende forklarer Andreas, at han ikke betragter det som en krænkelse, hvis en person blot laver et deepfake uden at vise eller dele det med nogen (Fokusgruppe 3:7-8). Også i dette tilfælde er de resterende drenge i fokusgruppen ikke enige i denne mere 'positive' holdning til brugen af deepfake-teknologi.

7. anbefalinger til forebyggelsesinitiativer mod skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder blandt unge

I præsentationen af vores problemstilling argumenterede vi for, at det blandt andet er relevant at undersøge unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, da viden om dette kan bidrage til at klarlægge, hvorvidt der er behov for forebyggende initiativer på dette område. Vi har i vores undersøgelse af unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder identificeret en række interessante fund, som danner grundlag for, at vi nu kan anbefale en række initiativer, som vi vurderer, er hensigtsmæssige og relevante i forhold til at forebygge, at unge skaber og videredeler deepfake-nøgenbilleder. Vi vil i dette afsnit præsentere vores anbefalinger og knytte nogle refleksioner og argumentationer til disse anbefalinger for at uddybe relevansen af disse initiativer. Indledningsvist vil vi kort beskrive, hvorfor vi vurderer, der er behov for at fokusere på forebyggelse af deepfake-nøgenbilleder. Herefter vil vi dykke ned i vores anbefalinger til forebyggende initiativer.

7.1 Hvorfor forebygge skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder blandt unge?

Som beskrevet i vores analyse ser vi en generel tendens til, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, og det er derfor nærliggende at sætte spørgsmålstegn ved, hvorfor det så overhovedet er nødvendigt at fokusere på forebyggelse af deepfake-nøgenbilleder. På baggrund af vores analytiske fund, vurderer vi, at de unge generelt har moralske barrierer mod at lave og videredele deepfake-nøgenbilleder. Deres moralske barrierer stammer formentlig fra deres viden om digitale sexkrænkelser og deres generelle digitale dannelse. På trods af dette argumenterer vi stadig for, at disse moralske barrierer let kan flyttes. Selvom de unge generelt har moralske barrierer imod deepfake-nøgenbilleder, viser vores analyse, at deres accept af deepfake-teknologi kan variere afhængigt af konteksten. I vores analyse finder vi, at de unge har et satire- og offentlighedskriterium om, at det er mere acceptabelt at bruge deepfake-teknologien i satiriske sammenhænge eller i relation til offentlige personer. Derudover finder vi, at nogle unge ikke anser det som en digital sexkrænkelse at lave deepfake-nøgenbilleder. På baggrund af dette vurderer vi, at det er relevant at arbejde mod, hvordan vi kan styrke de unges moralske barrierer yderligere, da deres accept af at anvende deepfake-teknologien i disse sammenhænge kan skabe en gråzone, hvor deres moralske grænser for, hvad de mener er acceptabelt, udviskes. Vi har derfor udarbejdet fire forebyggende initiativer, som vi argumenterer for, er relevante i forhold til at styrke de unges moralske barrierer mod

skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder. Vi anbefaler følgende forebyggende initiativer:

1. Fokus på unges offerforståelse i ikke-samtykkebaserede deepfakes.
2. Mere oplysning om deepfake-nøgenbilleder.
3. Kriminalisering af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder.
4. Fortsæt med eksisterende forebyggende indsatser om digitale sexkrænkelser.

7.2 Fokus på unges offerforståelse i ikke-samtykkebaserede deepfakes

Det første forebyggelsesinitiativ vi foreslår er, at sætte fokus på at udvide de unges offerforståelse samt anerkendelse af, at der også er et offer, når der genereres 'almindelige' deepfakes uden samtykke. Ligeledes mener vi, at det er relevant, at de unge anerkender, at der altid er et offer i ikke-samtykkebaserede deepfake-nøgenbilleder uanset om billedet bliver videredelt eller ej.

Vi har i vores analyse tydeliggjort, at de unge har accepterende holdninger overfor deepfakes, der portrætterer kendte og offentlige personer i satiriske og underholdende sammenhænge (jf. afsnit *Unge holdninger for deepfakes*). Dette analytiske fund indikerer, at de unge ikke betragter denne slags deepfakes som lige så alvorlige som deepfake-nøgenbilleder, hvilket muligvis skyldes, at den afbildede person er kendt, og de unge således føler sig mere distancerede fra dem. Hvorvidt nogle deepfakes er mere alvorlige end andre, er i denne sammenhæng ikke det væsentlige, men vi vurderer, at det er relevant, at de unge anerkender, at offentlige personer i satiriske deepfakes, også bør identificeres som ofre. Med andre ord vurderer vi, at der er behov for at udvide de unges offerforståelse gennem oplysning og formidling om, at personer, der er afbildet i deepfakes, også kan være ofre for andet end seksuelt krænkende materiale. Vi finder, at de unge generelt er opmærksomme på hvilke negative konsekvenser, det kan have for en person at blive afbildet i et deepfake-nøgenbillede. Vi vurderer derfor, at de unge allerede har en grundlæggende forståelse og anerkendelse af, at det kan være skadeligt for en person at blive portrætteret i et deepfake. Det er således vigtigt at formidle overfor de unge, at disse negative konsekvenser er ligeså reelle og alvorlige uanset, om man er en offentlig figur eller ej, eller om det anvendes i en satirisk sammenhæng eller ej. En offentlig person i et satirisk deepfake vil formentlig også føle sig udstillet og krænket - ikke mindst set i lyset af, at et sådant deepfake formentligt vil nå bredt ud i offentligheden.

Ifølge nogle unge er det ikke en digital sexkrænkelser at *lave* deepfake-nøgenbilleder. Dog mener alle de unge, at det er en digital sexkrænkelser at *videre dele* deepfake-nøgenbilleder. På baggrund af disse analytiske fund vurderer vi, at de unge i højere grad anerkender en person som et offer, når deepfake-nøgenbilledet deles, end når det blot laves. Dette understreger vigtigheden i at styrke samt udvide de unges forståelse af, hvad et offer er. Vi argumenterer for, at det er vigtigt at vejlede og oplyse de unge om, at en person er et offer for deepfake-teknologi, hvis det manipulerede materiale er skabt uden den afbildede persons samtykke. Eftersom vi ser en tendens til, at de unge accepterer deepfakes af offentlige personer og i satiriske sammenhænge er det nødvendigt at være opmærksom på, at disse grænser hurtigt kan flytte sig og blive mere flydende i forhold til, hvad de unge mener, er acceptabelt at anvende deepfake-teknologien til.

7.3 Mere oplysning om deepfake-nøgenbilleder

Vi anbefaler, at der iværksættes en øget opmærksomhed på at oplyse både unge, forældre og fagpersoner om deepfake-nøgenbilleder. Dette bør omfatte 1) *information om vigtigheden af at forholde sig kritisk til både deepfakes og deepfake-nøgenbilleder* og 2) *information om konsekvenserne af at blive portrætteret i et deepfake-nøgenbillede*.

Information om vigtigheden af at forholde sig kritisk til deepfakes og deepfake-nøgenbilleder
Som en del af den grundlæggende digitale dannelse vurderer vi, at det er essentielt, at både unge, forældre og fagpersoner lærer at forholde sig kritisk til det indhold, de møder på sociale medier. På baggrund af vores empiri finder vi, at nogle unge mener, at der er behov for mere oplysning om deepfake-nøgenbilleder, da de ofte ikke overvejer, at sådanne billeder kan være falske og manipulerede og derfor forveksler dem med ægte nøgenbilleder. Derfor vurderer vi, at det bør være en naturlig del af de unges teknologiforståelse at stille sig kritiske overfor, hvorvidt det indhold, de ser online, er falsk eller ej. Dette betyder, at når de unge ser ting på nettet, skal de ikke blot antage, at de for eksempel ser et ægte nøgenbillede eller en autentisk video af eksempelvis Mette Frederiksen. Med andre ord er der behov for, at vi hjælper de unge med at gøre det til 'en vane' aktivt at overveje, om det, de ser, kan være manipuleret ved hjælp af deepfake-teknologi. Når det kommer til stykket, mener vi, at det ikke så meget handler om at lære unge teknologiske kompetencer til at afsløre, at der teknisk set er tale om et deepfake-nøgenbillede fremfor et ægte nøgenbillede. Det handler snarere om at lære de unge at udvikle

en kritisk sans og skepsis overfor de nøgenbilleder, de bliver eksponeret for eller får tilsendt på sociale medier. Vi anerkender, at teknologien hele tiden udvikles og forbedres, og vi kan derfor ikke afvise, at deepfake-teknologien ligeledes er under konstant fornyelse. Dette betyder, at hvis vi primært fokuserede på at lære de unge tekniske metoder til at identificere deepfake-nøgenbilleder, ville vi sandsynligvis have svært ved at holde trit med den hastige udvikling inden for kunstig intelligens. Derfor vurderer vi, at det er mere hensigtsmæssigt at fokusere på at lære de unge at udvikle en generel kritisk sans. Vi foreslår, at undervisning i at forholde sig kritisk til nøgenbilleder skal integreres som en naturlig del af det eksisterende arbejde med digitale sexkrænkelser og unges digitale dannelse. Det skal med andre ord være et 'naturligt' fokusområde at inddrage, når vi snakker med unge om eksempelvis betydningen af samtykke og konsekvenserne af ulovlig billeddeling.

Information om konsekvenserne af at blive portrætteret i et deepfake-nøgenbillede

På baggrund af vores analytiske fund vurderer vi, at en væsentlig del af det forebyggende arbejde mod deepfake-nøgenbilleder er at øge kendskabet til de negative konsekvenser, som det kan have for en person, der bliver afbildet i sådanne billeder. Vi anbefaler derfor, at fagpersoner, såsom lærere og pædagoger, skal klædes bedre på i forhold til at forstå de konsekvenser, det kan have for unge at blive afbildet i et deepfake-nøgenbillede. Vi finder, at det påvirker unges selvværd, selvopfattelse, samt det skaber usikkerhed på egen krop hos unge, hvis de oplever at blive afbildet i et deepfake-nøgenbillede. Det er derfor afgørende, at fagpersoner er opmærksomme på de følelsesmæssige konsekvenser, som unge oplever, og ikke undervurderer disse, selvom der teknisk set er tale om et falsk nøgenbillede. Unge betragter deepfake-nøgenbilleder som lige så virkelige som ægte nøgenbilleder, og det er vigtigt, at fagpersoner arbejder ud fra denne præmis, når de møder unge, der har oplevet at blive afbildet i et sådant billede. Ved at uddanne fagpersoner og skabe opmærksomhed om de alvorlige konsekvenser ved deepfake-nøgenbilleder, kan vi proaktivt arbejde på at forhindre, at sådanne billeder opstår og spreder sig. Uddannelse af fagpersoner gør dem i stand til at informere og vejlede unge om farerne ved deepfake-teknologi, hvilket øger de unges kritiske sans. Dette har en forebyggende effekt, da unge således lærer at være forsigtige med digitalt indhold. Samtidig kan fagpersoner hurtigere identificere og reagere på tegn på 'deepfake-krænkelser', hvis de er bevidste om konsekvenserne. Vi vurderer, at det er vigtigt at inddrage fagpersoner, hvis vi ønsker at forebygge mod skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder. Hvis forebyggelsesinitiativerne skal være mest effektive, er det nødvendigt at have en holistisk tilgang, hvor flere instanser inddrages i det præventive arbejde (Bjørge 2016:1-2).

7.4 Kriminaliseringen af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder

På baggrund af vores analytiske fund, vurderer vi, at det vil være hensigtsmæssigt at udvide lovgivningen om deepfakes, og gøre det kriminelt at generere deepfake-nøgenbilleder. Vores empiriske materiale viser, at det ifølge nogle unge ikke er en digital sexkrænkelse at *lave* deepfake-nøgenbilleder, hvilket indikerer, at deres moralske barrierer overfor deepfake-nøgenbilleder med fordel kan styrkes. Imidlertid er denne pointe interessant set i lyset af, at størstedelen af de unge er bekymret for deepfake-nøgenbilleder og udviklingen heraf samt de konsekvenser, disse billeder kan medføre. Dette fund indikerer, at deepfake-nøgenbilleder er en problematik, der bekymrer de unge, og som samfundet bør gribe ind overfor. I denne sammenhæng har organisationer som eksempelvis Digitalt Ansvar, Børns Vilkår, Offerrådgivningen samt Sex og Samfund netop anbefalet, at der skal indføres en bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer fremstilling af manipuleret seksuelt materiale uden samtykke fra den afbildede person (Digitalt Ansvar 2024). Denne bestemmelse vil også kriminalisere, hvad vi i specialet har betegnet som deepfake-nøgenbilleder. Justitsminister Peter Hummelgaard er på nuværende tidspunkt ikke afvisende overfor disse ændringer i straffeloven (Klærke 2024), hvilket understreger, at deepfake-nøgenbilleder er et højtaktuelt emne i Danmark netop nu. Vi finder det derfor relevant at vurdere fordelene ved en kriminalisering af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder samt hvordan denne lovgivning kan forebygge dette. Dog er det væsentligt at påpege, at en kriminalisering af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder ikke kan stå alene som et forebyggelsesinitiativ, og derfor skal dette forebyggelsesinitiativ kombineres med andre præventive indsatser (Bjørge 2016:23).

På baggrund af vores indsamlede empiri anbefaler vi, at det vil være fordelagtigt at styrke de unges moralske barrierer overfor deepfake-nøgenbilleder med henblik på at forebygge, at de unge skaber og deler disse billeder. I denne sammenhæng kan lovgivning være medvirkende til at etablere og opbygge disse normative barrierer (Bjørge 2016:17), hvilket understøtter en af fordelene ved at kriminalisere skabelsen af deepfake-nøgenbilleder. Dette forebyggelsesperspektiv kan forstås ud fra det straffeteoretiske begreb *generel prævention*, som omfatter, at lovgivning og straf kan påvirke individets holdninger og adfærd (Andeneas 1971:19). Gennem straf og lovgivning bliver det tydeligt for de unge, hvad der er rigtigt og forkert. På den måde kan straf og lovgivning have en moraldannende effekt på unge ved at synliggøre, hvad en social acceptabel adfærd indebærer (ibid.:22-23). Når vi applicerer dette straffeteoretiske perspektiv på ideen om at kriminalisere skabelsen af deepfake-nøgenbilleder,

vil en sådan kriminalisering også sende et signal om, at det er moralsk forkert at generere deepfake-nøgenbilleder. Dette vil formentlig resultere i, at færre unge vil generere deepfake-nøgenbilleder. Udover at straf har en moraldannende effekt, har der indenfor kriminologien også været fokus på, at straf kan have en afskrækkende effekt på befolkningen (Cullen, Agnew & Wilcox 2021:399). Uddybende betyder dette, at straf afskrækker individet fra at begå kriminalitet, fordi vedkommende frygter de formelle og juridiske sanktioner, som en lovovertrædelse medfører (ibid.). Dette straffeteoretiske perspektiv er relevant at inddrage, da en kriminalisering af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder formentlig vil afskrække nogle unge fra at generere disse billeder, fordi de ved, at denne handling kan medføre en formel straf i form af bøde eller fængsel. Imidlertid er det væsentligt at have for øje, at denne afskrækkelse kun er en relevant forebyggelsesmekanisme for personer, der er fristet til at generere deepfake-nøgenbilleder (Bjørge 2016:22). Med andre ord vil en kriminalisering af at generere deepfake-nøgenbilleder ikke afskrække alle fra at begå denne handling. Dette understreger vigtigheden af, at en potentiel lovgivning på området skal kombineres med andre forebyggende initiativer.

7.5 Fortsæt med eksisterende forebyggende indsatser om digital dannelse og digitale krænkelse

Vi vurderer, at det er afgørende at fortsætte med det eksisterende forebyggende arbejde om digital dannelse og digitale krænkelse, hvis vi ligeledes vil forebygge ulovlig brug af deepfake-nøgenbilleder blandt unge. Vores vurdering bygger på en tendens vi ser blandt de unge, hvor de generelt viser en høj grad af bevidsthed og viden om betydningen af samtykke og konsekvenserne ved ulovlig billeddeling. De unge 'overfører' denne viden til deres forståelser af deepfake-nøgenbilleder, hvilket vi ser som en positiv indikator på den effektivitet, der ligger i det eksisterende arbejde med digital dannelse og forebyggelse af digitale sexkrænkelser.

Vi finder, at de unge har stærke holdninger til, hvad der er acceptabelt adfærd, når det handler om både håndtering af nøgenbilleder, men også deepfake-nøgenbilleder. Vores antagelse er, at de unge har disse holdninger fra deres generelle viden om digitale sexkrænkelser og deres digitale dannelse. I vores analyse fremhævede vi, at unge forbinder produktion af deepfake-nøgenbilleder med sociale sanktioner, såsom at blive udstødt fra det sociale fællesskab eller stempelt som 'en taber'. Baseret på dette finder vi, at de unges generelle viden om digitale krænkelse har skabt visse selvregulerende mekanismer. Med andre ord 'afskrækker' unge

hinanden fra at engagere sig i ulovlig brug af deepfake-nøgenbilleder, da de er bevidste om, at det kan skade både andre og deres eget omdømme. Denne tankegang kan i et vist omfang relateres til afskrækkelsesteori, men det er dog væsentligt at understrege, at afskrækkelsen blandt de unge udspringer af uformelle sanktioner, såsom social udstødelse og stempling, i modsætning til de formelle sanktioner, der normalt er forbundet med afskrækkelsesteori.

Vi anbefaler derfor en fortsat indsats med og opmærksomhed på at uddanne unge i hensigtsmæssig digital adfærd og digitale krænkelser, herunder med særlig fokus på betydningen af samtykke og konsekvenserne af ulovlig billeddeling. Gennem formidling og oplysning om disse emner er unge med til at 'uddanne' hinanden indbyrdes og dermed modvirke, at de involverer sig i ulovlig brug af deepfake-nøgenbilleder.

8. Diskussion om begrænsninger ved specialet

I de følgende afsnit vil vi reflektere over begrænsningerne i nærværende speciale. Vi vil først uddybe begrænsningerne og fordelene ved at anvende vignetmetoden. Herefter vil vi reflektere over, at vi har udarbejdet kønsspecifikke vignetter, og i denne sammenhæng, hvordan dette kan have påvirket indsamlingen af vores empiriske materiale. Slutteligt vil vi diskutere generaliserbarheden i vores undersøgelse.

8.1 Refleksioner om brugen af vignetter

I nærværende undersøgelse har vi indfanget de unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder ved at anvende vignetter i vores fokusgruppeinterviews. Det er derfor relevant at reflektere over begrænsningerne og fordelene ved denne metodiske tilgang. Først og fremmest har vignetmetoden været fordelagtig, da den er designet til at indfange holdninger i en bestemt social kontekst. Yderligere har vi udformet vignetter på baggrund af den eksisterende forskning om sexting, og på denne måde har vi med vignetterne præsenteret de unge for genkendelige situationer, da de skulle forholde sig til deepfake-nøgenbillederne (jf. afsnit *Fra problemformulering til forskningsspørgsmål*). Imidlertid er vi opmærksomme på, at deepfake-nøgenbilleder er et komplekst og nyt fænomen, der kan være svært at afgrænse. Derfor er der en risiko for, at vi - i vores forsøg på at afgrænse brugen af deepfake-nøgenbilleder overfor de unge - har simplificeret fænomenet således, at vignetterne ikke har indfanget alle nuancerne og kompleksiteterne, der er forbundet med deepfake-nøgenbilleder. En konsekvens heraf kan være, at der er en begrænset dybde i vores empiriske materiale, idet de unge muligvis kun har

vurderet deepfake-nøgenbilleder ud fra vignetterne og i mindre grad har inddraget deres egne forståelser af fænomenet.

På trods af dette vurderer vi, at anvendelsen af vignetter har været den mest effektive tilgang til at indfange de unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, da vi i interviewsituationen erfarede, at de unge har begrænset kendskab til deepfake-nøgenbilleder. Dette kom eksempelvis til udtryk ved, at de unge havde sværere ved at svare på de spørgsmål, der ikke relaterede sig til vignetterne. På baggrund af dette formoder vi, at det ville have været udfordrende at indsamle relevant empiri, hvis vi ikke havde inddraget vignetter i vores interviews. Det har desuden været fordelagtigt at anvende vignetter i vores interviews, da vignetterne afspejler vores forståelse af deepfake-nøgenbilleder. Ved at udarbejde vignetter, der er baseret på vores specifikke forståelse af deepfake-nøgenbilleder, er der således større sandsynlighed for, at de unge har talt ud fra samme forståelse. På den måde er der ligeledes større sandsynlighed for, at vi har indfanget empiri om dét, som vi faktisk ønsker.

8.1.1 Kønsspecifikke vignetter

I forlængelse af ovenstående er det yderligere relevant at reflektere over betydningen af, at vi har udarbejdet kønsspecifikke vignetter. I vores vignetter er der opstillet tre scenarier med deepfake-nøgenbilleder, hvor det i to af vignetterne er drenge, der generer deepfake-nøgenbilleder, mens det i den sidste vignette er en pige, der generer et deepfake-nøgenbillede (jf. afsnit *Problemformulering til forskningsspørgsmål*). På denne måde er der en kønnet ubalance i vignetterne, hvilket kan have medført en bias i vores dataindsamling. Eftersom vignetterne er kønsspecifikke, er der en risiko for, at de unge har trukket på deres eksisterende forestillinger og fordomme om kønnene, da de skulle forholde sig til deepfake-nøgenbillederne i vignetterne. De unges forudindtagethed om køn kan have påvirket deres fortolkning af vignetterne og dermed deres svar og holdninger til deepfake-nøgenbilleder. Dette kan i sidste ende have påvirket validiteten af vores undersøgelse, da vi ikke kan være sikre på, at vi har indfanget fuldstændige autentiske svar fra de unge, såfremt deres eksisterende kønsforestillinger har influeret dem. Desuden kan det være problematisk, at der i vignetterne er en overvægt af drenge, der generer deepfake-nøgenbilleder. På denne måde kan vi utilsigtet være kommet til at fremlægge og forstærke nogle kønsstereotyper – eksempelvis, at det primært er drenge, der deler og laver nøgenbilleder. Dette kan muligvis have påvirket drengens svar og reaktion på vignetterne, da de kan have haft en interesse i at modsige denne stereotype fremstilling, hvilket

kan resultere i, at de har forsøgt at opnå en social ønskværdighed fremfor at fortælle deres sande holdninger. Hvis dette er tilfældet, ville svarene altså ikke længere afspejle drengenes autentiske holdninger.

8.2 Refleksioner om generaliserbarhed

Det er relevant at være opmærksom på, hvilke begrænsninger vores undersøgelse har i forhold til generaliserbarhed. I vores overvejelser omkring dette er vi bevidste om, at en generel udfordring ved kvalitative undersøgelser er at sikre en høj generaliserbarhed, hvilket ofte skyldes formålet med kvalitative undersøgelser samt antallet af informanter (Kvale & Brinkmann 2009:288).

Når vi snakker om generaliserbarhed i forhold til vores undersøgelse, er det væsentligt først at klarlægge, hvad formålet med vores undersøgelse er, og i hvor høj grad vi ønsker at generalisere resultaterne (Andersen 2012:112). Formålet med vores undersøgelse har ikke været kvantificering. Uddybende betyder dette, at vores undersøgelse er designet til at studere og generere data, der indfanger kompleksiteten i de unges holdninger til deepfake-nøgenbilleder, fremfor at producere statistisk generaliserbare resultater. Som tidligere beskrevet indebærer vores undersøgelse af holdninger også, at vi ønsker at forstå disse ved at undersøge de unges begrundelser. Vores metodevalg er derfor baseret på, om det kunne frembringe et empirisk materiale, som kunne give relevante og dækkende svar på vores problemformulering (Riis 2018:345). Af den grund valgte vi en kvalitativ forskningsstrategi, da vi vurderede det som den mest effektive metodiske tilgang til at indfange de aspekter ved de unges holdninger, som vi ønskede at kaste lys over.

8.2.1 Genkendelighed frem for generaliserbarhed

På baggrund af ovenstående vil vi argumentere for, at det er problematisk at anvende den 'traditionelle' forståelse af generaliserbarhed, når vi skal vurdere kvaliteten af vores undersøgelsesresultater. Ofte sker der det, at kvalitetskriterier fra den kvantitative forskningstradition forsøges overført til den kvalitative forskning (Tanggaard & Brinkmann 2015b:521-522). På baggrund heraf finder vi det mere meningsfuldt at snakke om genkendelighed frem for generaliserbarhed (ibid.). Genkendelighed indebærer, at de unge, som deltog i interviewene, samt unge i samme aldersgruppe, kan genkende sig selv i de tolkninger, vi præsenterer, og oplever disse tolkninger som meningsfulde (Thagaard 2004:191-194). For

at muliggøre, at vores tolkninger og konklusioner er genkendelige, har vi – som beskrevet i rekrutteringsafsnittet – fokuseret på at rekruttere unge af begge køn samt fra forskellige typer af skoler. På denne måde sikrer vi, at informanternes holdninger og erfaringer afspejler en bred vifte af perspektiver indenfor den aldersgruppe, vi undersøger. Dette gør det muligt for andre unge i samme aldersgruppe at relatere til og genkende sig selv i deres fortællinger og dermed også i de tolkninger, vi fremkommer med. Ved at anvende interviews som forskningsstrategi, har det været muligt for de unge at uddybe deres tanker, følelser og erfaringer med deres egne ord. Dette har givet os mulighed for at lave rige og detaljerede beskrivelser, som - vi vurderer - bidrager til at gøre vores tolkninger mere genkendelige over for andre unge. Når vi sigter efter genkendelighed som et kvalitetskriterium i vores undersøgelse, søger vi at opnå, at vores tolkninger og konklusioner opleves som relevante for de unge selv.

9. Konklusion

Vi har i dette speciale undersøgt følgende problemformulering: *Hvilke holdninger har unge i alderen 15-18 år til deepfake-nøgenbilleder?* Det har været relevant at besvare denne problemformulering for at belyse en overordnet problemstilling om, at AI kan misbruges til at generere deepfake-nøgenbilleder. Vi vurderer, at denne problemstilling kan placeres under den typologi, som Hayward og Maas betegner som 'kriminalitet med AI', da AI i dette tilfælde bruges som redskab til at udføre en kriminel handling. For at kaste lys over denne problemstilling har et af formålene med undersøgelsen været at undersøge unges holdninger for at opnå viden om, hvorvidt misbrug af deepfake-teknologien til at generere ufrivillige nøgenbilleder, er en ny afvigende adfærd, som kan blive accepteret blandt unge. Vi konkluderer, at de unge generelt er imod deepfake-nøgenbilleder, hvilket indikerer, at det ikke bliver en afvigende adfærd, som accepteres blandt unge. Vi vurderer dog, at de unges modstand mod deepfake-nøgenbilleder ikke er stærk nok, da de unge i visse sammenhænge forholder sig mere accepterende overfor brugen af deepfake-teknologi. På baggrund af dette vurderer vi, at der er behov for at styrke de unges moralske barrierer mod både skabelse og videredeling af ikke-samtykkebaserede deepfakes samt ikke-samtykkebaserede deepfake-nøgenbilleder.

Vi er kommet frem til denne konklusion ved at anvende en induktiv forskningsstrategi og et kvalitativt forskningsdesign. Vi har gennemført fokusgruppeinterviews med 19 unge af forskelligt køn og fra forskellige ungdomsuddannelser. Det har været fordelagtigt at lave fokusgruppeinterviews, da interviewformen har givet os et indblik i unges holdninger til

deepfake-nøgenbilleder, og hvordan begrundelser for disse holdninger formes og påvirkes af gruppenormer og gruppedynamikker.

Baseret på vores indsamlede empiri finder vi, at de unge generelt er imod deepfake-nøgenbilleder. Deres kendskab til og erfaringer med deepfake-nøgenbilleder er begrænset, og de konkrete erfaringer, de har, stammer hovedsageligt fra oplevelser blandt deres jævnaldrende. Vi finder, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder af forskellige årsager. For det første kan vi konkludere, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, fordi de mener, det har alvorlige følelsesmæssige konsekvenser for den person, der bliver afbildet på et sådant billede. Hvis en person bliver afbildet i et deepfake-nøgenbillede, kan det skabe usikkerhed på egen krop, en følelse af magtesløshed og kontroltab, da de unge ikke kan kontrollere, om der findes eller florerer nøgenbilleder af dem. Ligeledes kan et deepfake-nøgenbillede sætte den afbildede person i en grænseoverskridende og ubehagelig situation, hvor andre - uanset om de er bevidste om, at der er tale om et manipuleret billede eller ej - har en forestilling om en nøgen. Derudover kan vi konkludere, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder, fordi de er bevidste om, hvilke negative konsekvenser det kan medføre, hvis en person vælger at lave sådanne billeder. Personer, der laver deepfake-nøgenbilleder, risikerer at blive udstødt fra det sociale fællesskab samt stemples som mærkelige, umodne og tabere. På baggrund af dette vurderer vi, at de unges fordømmelse og stempling af personer, der laver deepfake-nøgenbilleder, fungerer som kontrolmekanismer til at regulere denne afvigende adfærd. Endelig kan vi på baggrund af vores analytiske fund konkludere, at de unges digitale dannelse og viden om digitale sexkrænkelser er medvirkende til, at de unge er imod deepfake-nøgenbilleder. Dette kommer til udtryk, da vi finder, at begreberne samtykke og ulovlig billeddeling er en naturlig del af de unges referenceramme, og de trækker på deres viden om disse begreber, når de skal forholde sig til deepfake-nøgenbilleder. I forlængelse heraf betragter alle de unge videredeling af deepfake-nøgenbilleder som en digital sexkrænkelse, hvorimod nogle unge ikke betragter det som en digital sexkrænkelse at generere et deepfake-nøgenbillede.

På baggrund af vores analytiske fund vurderer vi, at der er behov for at iværksætte forebyggende initiativer, som kan forebygge skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder blandt unge. Selvom de unge generelt har moralske barrierer mod både skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder, vurderer vi, at disse barrierer hurtigt kan udvides eller udviskes. Vores vurdering udspringer af, at de unge - i visse sammenhænge - forholder sig mere positivt overfor brugen af deepfake-teknologi. De unge opstiller et satire- og

offentlighedskriterium i forhold til, hvornår det er acceptabelt at anvende deepfake-teknologien, hvilket indikerer, at de er mere accepterende overfor deepfakes, når de portrætterer kendte og offentlige personer i satiriske og underholdende sammenhænge. Derudover finder vi, at nogle unge ikke mener, det er en digital sexkrænkelser at *lave* deepfake-nøgenbilleder. Set i lyset af disse fund, anbefaler vi derfor følgende forebyggende initiativer, som skal styrke de unges moralske barrierer mod både skabelse og videredeling af deepfake-nøgenbilleder; 1) Fokus på unges offerforståelse i ikke-samtykkebaserede deepfakes, 2) Mere oplysning om deepfake-nøgenbilleder, 3) Kriminalisering af skabelsen af deepfake-nøgenbilleder og slutteligt 4) Fortsæt med eksisterende forebyggende indsatser om digitale sexkrænkelser.

I takt med at vi har udarbejdet indeværende speciale, er relevansen af at undersøge deepfake-nøgenbilleder kun blevet mere tydelig. Vi ser, at der er en samfundsmæssig opmærksomhed på misbrug af deepfake-teknologi, og bekymringerne om dette er aktuelt i mange af de nutidige samfundsdebatter om AI. Set fra et kriminologisk perspektiv er det vigtigt at følge udviklingen af, hvordan deepfake-teknologien misbruges til at generere ikke-samtykkebaserede deepfake-nøgenbilleder, da denne opmærksomhed muliggør, at samfundet kan gribe ind og forebygge på et tidligt stadie.

Litteraturliste

- Ajder, H., Patrini, G., Cavalli, F., & Cullen, L. (2019). The State of Deepfakes: Landscape, Threats, and Impact. *Deeptrace Labs*.
- Andenaes, J. (1971). The Moral or Educative Influence of Criminal Law. *Journal of Social Issues*, 27(2), s. 17-31.
- Andersen, L. B. (2012). Forskningskriterier. I L. B. Andersen, K. M. Hansen., & R. Klemmensen (red.), *Metoder i statskundskab* (s. 97-113). København: Hans Reitzels Forlag
- Andersen, L.B., Lausten, L. & Cecchini, M. (2020). Forskningskriterier. I K.M. Hansen, L.B. Andersen & S.W. Hansen (red.), *Metoder i statskundskab* (s. 97-121). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bates, S. (2017). Revenge Porn and Mental Health: A Qualitative Analysis of the Mental Health Effects of Revenge Porn on Female Survivors. *Feminist Criminology*, 12(1), s. 22–42. <https://doi.org/10.1177/1557085116654565>
- Baumgartner, S. E., Valkenburg, P. M., & Jochen, P. (2011). The Influence of Descriptive and Injunctive Peer Norms on Adolescents' Risky Sexual Online Behavior. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 14(12), s. 753–758. <https://doi.org/10.1089/cyber.2010.0510>
- Bayer, J. B., Ellison, N. B., Schoenebeck, S. Y., & Falk, E. B. (2016). Sharing the Small Moments: Ephemeral Social Interaction on Snapchat. *Information, Communication & Society*, 19(7), 956–977. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1084349>
- Bengtsson, T. T. & Mølholt, A. (2020). Anonymisering i kvalitative Undersøgelser. I K.E. Petersen (red.), *Forskning med børn og unge: etik og etiske dilemmaer* (s. 193-209). København: Hans Reitzels Forlag.
- Berndt, T. J., Hawkins, J., & Jiao, Z. (1999). Influences of Friends and Friendships on Adjustment to Junior High School. *Merrill-Palmer Quarterly*, 45(1), 13–41.
- Berndtsson, K. H., & Odenbring, Y. (2021). 'They Don't Even Think about What the Girl Might Think about It': Students' Views on Sexting, Gender Inequalities and Power Relations in School. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 91–101. <https://doi.org/10.1080/09589236.2020.1825217>
- Bjørge, T. (2016). Introduction: A comprehensive model for preventing crime. I *Preventing Crime: A Holistic Approach*. Springer.

Bjørnholt, B. & Jakobsen, M. L. (2020). Kvalitativ analyse: kodning. I K.M. Hansen, L.B. Andersen & S.W. Hansen (red.), *Metoder i statskundskab* (s. 212-127). København: Hans Reitzels Forlag.

Brown, B. B., & Larson, J. (2009). Peer Relationships in Adolescence. I R. M. Lerner & L. Steinberg (Red.), *Handbook of Adolescent Psychology: Contextual Influences On Adolescent Development Interpersonal Influences* (s. 74–103). John Wiley & Sons.

Burkett, M. (2015). Sex(t) Talk: A Qualitative Analysis of Young Adults' Negotiations of the Pleasures and Perils of Sexting. *Sexuality and Culture*, 19(4), s. 835–863.
<https://doi.org/10.1007/s12119-015-9295-0>

Børns Vilkår & Trygfonden. (2023). *Digital mobning og uønskede oplevelser online*. Hentet den 31-04-2024: https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2023/03/Temarapport-2023-Digital-mobning-og-uoenskede-oplevelser-online_enkeltsider.pdf

Chen, X. (2012). Culture, Peer Interaction, and Socioemotional Development. *Child Development Perspectives*, 6(1), s. 27–34. <https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2011.00187.x>

Citron, D. K. (2019). Sexual Privacy. *The Yale Law Journal*, 128(7), s. 1870–1960.

Chesney, B., & Citron, D. (2019). Deep Fakes: A Looming Challenge for Privacy, Democracy, and National Security. *California Law Review*, 107(6), s. 1753–1820.

Cullen, F. T., Agnew, R., & Wilcox, P. (2021). Part X: Reviving Classical Theory: Deterrence and Rational Choice Theories. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Willcox (red.), *Criminological Theory: Past to Present. Essential Readings* (s. 399-418). New York: Oxford University Press.

Dahl, K.M., Henze-Pedersen, S., Østergaard, S.T., & Østergaard, J. (2018). *Unge opfattelser af køn, krop og seksualitet*. VIVE: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for velfærd.

Datatilsynet. (2021). *Vejledning Samtykke* (s. 1-22). Senest besøgt 28-04-2024: [https://www.datatilsynet.dk/Media/0/C/Samtykke%20\(3\).pdf](https://www.datatilsynet.dk/Media/0/C/Samtykke%20(3).pdf)

Det Kriminalpræventive Råd. (2023). *Når unge overværer digitale krænkelser: En undersøgelse af børn og unges bystanderadfærd, når de er vidner til online mobning og ulovlig billeddeling*. Hentet den 31-03-2024: https://dkr.dk/Media/638217162270152536/DKR_rapport%202023%20NYT%20LOGO%20WEB.pdf

Digitalt Ansvar (2024). *Fremstilling af manipuleret seksuelt materiale uden samtykke skal være ulovligt i Danmark*. Senest besøgt 26-05-2024: <https://www.digitaltansvar.dk/aktuelt/fremstilling-af-manipuleret-seksuelt-materiale-uden-samtykke-skal-vaere-ulovligt-i-danmark>

Ejrnæs, M., & Monrad, M. (2012). *Vignetmetoden: Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. Akademisk Forlag.

Englander, E. (2012). *Low Risk Associated With Most Teenage Sexting: A Study Of 617 18-Years Old*. Massachusetts Aggression Reduction Center. Bridgewater State University.

Flynn, A., Powell, A., Scott, A. J., & Cama, E. (2022). Deepfakes and Digitally Altered Imagery Abuse: A Cross-Country Exploration of an Emerging form of Image-Based Sexual Abuse. *The British Journal of Criminology*, 62, s. 1341–1358.

Haenlein, M., & Kaplan, A. (2019). A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, and Future of Artificial Intelligence. *California Management Review*, 61(4), s. 5–14. <https://doi.org/10.1177/0008125619864925>

Halkier, B. (2015). Fokusgrupper. I L. Tanggaard & S. Brinkmann (red.), *Kvalitative metoder: en grundbog* (s. 137-153). København: Hans Reitzels Forlag.

Harder, S. K., Jørgensen, K. E., Gårdshus, J. P., Demant, J., Skilbrei, M., Heinskou, M. B., & Stefansen, K. (2020). Digital Sexual Violence: Image-Based Sexual Abuse among Danish Youth. In *Rape in the Nordic Countries* (s. 205–223). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429467608-13>

Harrits, G.S., Pedersen, C.S., Halkier, B. & Møller, A.M. (2020). Indsamling af interviewdata. I K.M. Hansen, L.B. Andersen & S.W. Hansen (red.), *Metoder i statskundskab* (s. 180-211). København: Hans Reitzels Forlag.

Hartikainen, H., Razi, A., & Wisniewski, P. (2021). ‘If You Care About Me, You’ll Send Me a Pic’ - Examining the Role of Peer Pressure in Adolescent Sexting. *Companion Publication of the 2021 Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing* (CSCW '21 Companion), s. 67–71. <https://doi.org/10.1145/3462204.3481739>

Hayes, R. M., & Dragiewicz, M. (2018). Unsolicited Dick Pics: Erotica, Exhibitionism or Entitlement? *Women’s Studies International Forum*, 71, s. 114–120. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2018.07.001>

Haynie, D. L., & Kreager, D. A. (2013). Peer Networks and Crime. In F. T. Cullen & P. Wilcox (Red.), *The Oxford Handbook of Criminological Theory* (s. 257–274). Oxford University Press.

Hayward, K. J. & Maas, M. M. (2021). Artificial intelligence and crime: A primer for criminologists. *Crime Media Culture*. 17(2), s. 209-233.

Holt, T. J. (2022) Understanding the State of Criminological Scholarship on Cybercrimes. *Computers in Human Behavior*, 139, s. 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107493>

Hviid, M. H., Larsen, J. S., Harder, S., Rasmussen, P., & Søndergaard, D. M. (2020). *Et øjeblik for dig, et ungdomsliv for mig: Unges erfaringer med seksualiserede digitale krænkelser*. Redbarnet & SletDet Rådgivningen. Hentet den 31-03-2024: <https://sletdet.redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/02/SletDet-faghaefte-2020.pdf>

Jensen, S. Q. (2018). Etnografi som kriminologisk metode. I M. H. Jacobsen (red.), *Metoder i kriminologi* (s. 173-200), København: Hans Reitzels Forlag.

King, T. C., Aggarwal, N., Taddeo, M., & Floridi, L. (2020). Artificial Intelligence Crime: An Interdisciplinary Analysis of Foreseeable Threats and Solutions. *Sci Eng Ethics*, 26, s. 89–120. <https://doi.org/10.1007/s11948-018-00081-0>

Klærke, K. (2024). *Organisationer: Danmark skal forbyde produktionen af deepfake-porno*. DR.dk. Senest besøgt 26-05-2024: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/organisationer-danmark-skal-forbyde-produktion-af-deepfake-porno>

Kofoed, J., & Larsen, M. C. (2016). A Snap of Intimacy: Photo-Sharing Practices among Young People on Social Media. *First Monday*, 21(11). <https://doi.org/10.5210/fm.v21i11.6905>

Kričkić, D., Šincek, D., & Čike, A. B. (2017). Sexting, Cyber-violence and Sexually Risk Behaviour Among College Students. *Criminology & Social Integration Journal*, 25(2), s. 15–28.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). Udførelse af interview. I S. Kvale & S. Brinkmann, *Interview: Introduktion til et håndværk* (s. 143-163). København: Hans Reitzels Forlag.

Leander, K. M., & McKim, K. K. (2003). Tracing the Everyday ‘Sittings’ of Adolescents on the Internet: A Strategic Adaptation of Ethnography across Online and Offline Spaces. *Education, Communications & Information*, 3(2), s. 211–340. <https://doi.org/10.1080/14636310303140>

Lee, M., & Crofts, T. (2015). Gender, Pressure, Coercion and Pleasure: Untangling Motivations for Sexting between Young People. *The British Journal of Criminology*, 55(3), s. 454–473.

Lee, M., Crofts, T., McGovern, A., & Milivojevic, S. (2015). Sexting among young people: Perceptions and practices. *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*, (508), s. 1–9.

Mandau, M. B. H. (2020). ‘Directly in Your Face’: A Qualitative Study on the Sending and Receiving of Unsolicited ‘Dick Pics’ Among Young Adults. *Sexuality & Culture*, 24(1), s. 72–93. <https://doi.org/10.1007/s12119-019-09626-2>

Martinez-Prather, K., & Vandiver, D. M. (2014). Sexting among Teenagers in the United States: A Retrospective Analysis of Identifying Motivating Factors, Potential Targets, and the Role of a Capable Guardian. *International Journal of Cyber Criminology*, 8(1), s. 21–35.

Mason, J. (2002). Finding a focus and knowing where you stand. I *Qualitative Researching* (s. 13-22). London: Sage.

Mason, J. (2018). Intellectual Puzzles and Research Questions. I *Qualitative Researching* (s. 3-16). London: Sage.

MedieSundhed for Børn og Unge. (2024). *Sexting*. Senest besøgt den 30-03-2024: <https://mediesundhed.dk/viden-om/sexting/>.

Ngo, F., Jaishankar, K., & Agustina, J. R. (2017). Sexting: Current Research Gaps and Legislative Issues. *International Journal of Cyber Criminology*, 11(2), s. 161–168.

Oswald, F., Lopes, A., Skoda, K., Hesse, C. L., & Pedersen, C. L. (2020). I'll Show You Mine so You'll Show Me Yours: Motivations and Personality Variables in Photographic Exhibitionism. *The Journal of Sex Research*, 57(5), s. 597–609. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1639036>

Parker, J. G., & Asher, S. R. (1993). Friendship and Friendship Quality in Middle Childhood: Links With Peer Group Acceptance and Feelings of Loneliness and Social Dissatisfaction. *Developmental Psychology*, 29(4), s. 611–621. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.29.4.611>

Powell, A., & Henry, N. (2014). Blurred Lines? Responding to 'Sexting' and Gender-based Violence among Young People. *Children Australia*, 39(2), s. 119–124.

Project deSHAME. (2017). *Young people's experiences of online sexual harassment*. Red Barnet. Hentet den 31-03-2024: https://www.childnet.com/wp-content/uploads/2021/11/Project_deSHAME_Dec_2017_Report.pdf

Quinn, S., & Oldmeadow, J. (2013). The Martini Effect and Social Networking Sites: Early Adolescents, Mobile Social Networking and Connectedness to Friends. *Mobile Media & Communication*, 1(2), s. 237–247. <https://doi.org/10.1177/2050157912474812>

Ragelienė, T. (2016). Links of Adolescents Identity Development and Relationship with Peers: A Systematic Literature Review. *Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 25(2), s. 97–105.

Ratner, C. (2021). When "Sweetie" is not so sweet: Artificial Intelligence and its implications for Child Pornography. *Family court Review*, 59(2), s. 386–401.

Reid, D., & Weigle, P. (2014). Social Media Use among Adolescents: Benefits and Risks. *Adolescent Psychiatry*, 4, s. 73–80.

Ricciardelli, R. R., & Adorjan, M. (2019). 'If a Girl's Photo Gets Sent around, That's a Way Bigger Deal than If a Guy's Photo Gets Sent around': Gender, Sexting, and the Teenage Years. *Journal of Gender Studies*, 28(5), s. 563–577.
<https://doi.org/10.1080/09589236.2018.1560245>

Riis, O. (2012). Kvalitet i kvalitative studier. I M. H. Jacobsen & S. Q. Jensen (red.), *Kvalitative udfordringer* (s. 346-366). København: Hans Reitzels Forlag.

Riis, O. (2018). Kvalitet i kvalitative studier. I M. H. Jacobsen, & S. Q. Jensen (red.), *Kvalitative udfordringer* (s. 345-374). København: Hans Reitzels Forlag.

Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2021). Teen Girls' Experiences Negotiating the Ubiquitous Dick Pic: Sexual Double Standards and the Normalization of Image Based Sexual Harassment. *Sex Roles*, 85(9–10), s. 558–576. <https://doi.org/10.1007/s11199-021-01236-3>

Ritzau. (2018). *Minister vil sætte en stopper for uønskede 'dick pics' blandt unge*. TV2. Senest besøgt den 28-03-2024: <https://nyheder.tv2.dk/politik/2018-09-15-minister-vil-saette-en-stopper-for-uoenskede-dick-pics-blandt-unge>

Rytter, M. & Olwig, K. F. (2018). At snakke om det: Måder at interviewe på. I H. Bundgaard, H.O. Mogensen & C. Rubow (red.), *Antropologiske Projekter – En Grundbog* (s. 181-194). København: Samfundslitteratur.

Schmidt, C., & Steensig, E. (2021). *Ny dansk viden om, hvordan digitalt indhold af pornografisk karakter påvirker danske børn og unge set fra et unge perspektiv*. Mediesundhed for børn og unge. Hentet den 28-03-2024: https://mediesundhed.dk/wp-content/uploads/2021/11/A4_Rapport_Medie_sundhed_v4.pdf

SletDet Rådgivningen ved Redbarnet. *Lovgivning og Rettigheder ved digitale krænkelse*. Red Barnet. Senest besøgt 31-03-2024: <https://sletdet.redbarnet.dk/artikel/lovgivning-og-rettigheder-ved-digitale-krænkelser/>

Sørensen, K., Hansen, M., Strange, M., Egede, S. J., & Græsholt-Knudsen, T. (2021). *Seksuelle overgreb mod børn og unge: En antologi om forebyggelse og behandling 2021*. Books on Demand. <https://doi.org/10.21996/r57n-8337>

Suganthi, S., Ayoobkhan, M. U. A., V. K. K., Bacanin, N., Venkatachalam, K., Hubálovsky, Š., & Trojovský, P. (2022). Deep learning model for deep fake face recognition and detection. *PeerJ Computer Science*. <http://doi.org/10.7717/peerj-cs.881>

Tanggaard, L., & Brinkmann, S. (2015a). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.), *Kvalitative metoder: En grundbog* (s. 29-55). København: Hans Reitzels Forlag.

Tanggaard, L., & Brinkmann, S. (2015b). Kvalitet i kvalitative studier. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.), *Kvalitative metoder: En grundbog* (s. 521-533). København: Hans Reitzels Forlag.

Thagaard, T. (2004). *Systematik og indlevelse: En indføring i kvalitativ metode*. København: Akademisk Forlag.

Toparlak, R. T. (2023). Criminalising Deep Fake Pornography: A Gender-Specific Analysis of Image-Based Sexual Abuse. *Cognitio*.

Viano, E. C. (2017). Cybercrime: Definition, Typology, and Criminalization. I E. C. Viano (red.), *Cybercrime, Organized Crime and Societal Responses: International Approaches* (s. 3-22). Switzerland: Springer.

Vijayakumar, N., & Pfeifer, J. H. (2020). Self-Disclosure during Adolescence: Exploring the Means, Targets, and Types of Personal Exchanges. *Current Opinion in Psychology*, 31, s. 135–140. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2019.08.005>

Wastler, S. (2010). The harm in sexting: Analyzing the constitutionality of child pornography statutes that prohibit the voluntary production, possession, and dissemination of sexually explicit images by teenagers. *Harvard Journal of Law and Gender*, 33, s. 687–702.

Wood, M., Barter, C., Stanley, N., Aghtaie, N., & Larkins, C. (2015). Images across Europe: The sending and the receiving of sexual images and associations with interpersonal violence in young people's relationships. *Children and Youth Services Review*, 59, s. 149–160.

Yau, J. C., & Reich, S. M. (2018). Are the Qualities of Adolescents' Offline Friendships Present in Digital Interactions? *Adolescent Research Review*, 3(3), s. 339–355. <https://doi.org/10.1007/s40894-017-0059-y>

Åkerström, M. & Wästerfors, D. (2018). Kvalitative interviews – praktiske råd og analytiske muligheder. I M. H. Jacobsen (red.), *Metoder i kriminologi* (s. 141-171). København: Hans Reitzels Forlag.